

НАША НІВА

№ 8 (46)
6 траўня 1996 г.
панядзелак

КУЛЬТУРА, ПАЛІТЫКА

выходзіць у панядзелкі

ТЭЛЕПРАГРАМА

БІРЖА ПРАЦЫ

Леанід Кучма:

“ЗЗАДУ— ПРОРВА”

Україна прайшла пункт гістарычнага павароту, і вяртаньня назад ужо не будзе. Аднак небяспека спробаў гэтага не выключаная, больш за тое — яна рэальная з улікам унутраных і вонкавых фактараў. А значыць,

мы тым больш не павінны зноў уздымаць пытаньне: якой дзяржавай быць Украіне? Выбар ужо зроблены, таму трэба адкінуць усялякія сумневы і хістаньні наконт таго, ці зможам мы забяспечыць сучасны ўзровень эканамічнага, сацыяльнага і палітычнага жыцця. Інакш мы зноў будзем асуджаныя на чарговы хваравіты эксперымэнт у бясплённых пошуках прывіднай сьветлай будучыні. Ззаду — прорва. Разбуральнага адступленьня — а яно можа быць толькі такое — Украіна проста ня вытрымае”.

З гадавога дакладу прэзыдэнта Леаніда Кучмы ў парламанце Украіны.

Літаратура ЭКСПЭДЫ- ЦЫЯ №4

Новае эсе Ўладзімера Арлова пра вандроўку ў Бэрлін.
“Мая заходнебэрлінская

знаёмая, якая нарадзілася ў сям’і нямецкага каляніста ў Паўднёвай Афрыцы і лічыць найвялікшай у сьвесе каштоўнасьцю падарожжы, зьбянтэжана прызнаеша: ні ў Беларусі, ні, тым больш, у Расею яна пакуль не паедзе. Я непатрыятычна ўдакладняю, што назвы краінаў варта было б памяняць месцамі”...

Старонкі 22-23

САЛІДАРНАСЬЦЬ ЛЮДЗЕЙ КУЛЬТУРЫ

Чарнобыльскі Шлях-96 стаў іспытам беларускай інтэлігенцыі — на салідарнасьць. Карэспандэнт “Нашай Нівы” звярнуўся да прадстаўнікоў розных культурных арганізацыяў, творчых саюзаў і пэрыёдыкаў з просьбай адказаць на наступнае пытаньне:

“Як Вы разумееце салідарнасьць людзей культуры сёньня, калі Вашыя калегі сядзяць за кратамі разам з крымінальнікамі?”

Нашаму карэспандэнту адказалі:

Валянцін Акудовіч,
Раіса Баравікова,
Геназь Буралкін,
Васіль Быкаў,
Леанід Галубовіч,
Мікола Гіль,
Аляксей Дуларэў,
Васіль Зуёнак,
Віктар Каваленка,
Анатоль Кудравец,
Адам Мальдзіс,
Уладзімер Някляеў,
Алесь Разанаў,
Міхась Фінберг,
Карлас Шэрман.

Чытайце на стар. 4-5

Мода СТАРЭЙШЫЯ — МОЛАДЗІ

Рынак моды традыцыйна нагадвае рынак аграрны. Глы-

ЭПІЗОДЫ ВАЙНЫ

бокай зімой ствараецца тое, што будзе ўжыта ўлетку. І натуральна, што ў гэтым колавароце найлепей арыентуюцца старыя, якія прабылі ўжо дзясяткі розных сезонаў. Што ж прапануюць старыя маэстра на гэтак лета?

Пяць найважнейшых тэндэнцыяў: стрыманыя колеры ў адной танальнасьці, ажыўленыя аксэсуарам выбуховага колеру, зграбныя абрысы, яскравая лінія ўздоўж сцягна, перавага тканінаў мяккіх, але рыфлёных, у кожным выпадку вельмі халоднага колеру кашуля-сукенка.

Chanel перакананы, што самым сучасным паведам адпавядае просты пакрой у кітайскім стылі, Shantung, бель мармуровых варыяцыяў з мэталёвым адценьнем, аздоблена падкрэсьлена жывымі колерамі. Такі камплект прадэманстраваны ў “Vogue”: шорты бяз паску з вострымі кантамі пры проста пакроеным жакеце. Заканчэньне рукавоў, кішэнні разам з запахам і нізам жакету аблямаваныя плястыкавымі клёпкамі — чырвонымі, зялёнымі й жоўтымі — з мэталёвымі пэрлавінкамі.

“Хачу зрабіць доўгую сукню, якая будзе высакародная, гладкая й сучасная, навіяная спартовымі строямі”, — кажа Ralph Lauren. І прапануе доўгую сукню з кароткімі рукавамі, што выглядае як начная кашуля. Пакройі Gianni Versace зусім простыя: “Кожны можа насіць усё так доўга, як гэта яму зручна”. Versace прапануе, напрыклад, ніжныя шорты й блузы з джэрсі. Стомлэнасьць.

Насіце хоць тонкія, хоць важкія, але не аблягальныя спадніцы. “Ствараецца ўражаньне доўгай лініі цела, высокага выгляду. Гэта вельмі сучасна і sexy”, — заўважае Calvin Klein. Nicole Farhi прапа-

Працяг на старонцы 19

Да ўгодкаў заканчэньня II-й сусьветнай вайны рэдакцыя “НН” друкуе ваенныя дакумэнты. Наўмысна гэтыя матэрыялы не адбіраліся. Архіўны блёк утварыўся мэтадам выключэньняў — дакумэнты не былі прынятыя для друку ў афіцыйным выданьні.

Вядома, гэтыя матэрыялы не даюць поўнага інтэгральнага ўяўленьня пра падзеі Другой сусьветнай вайны ў Беларусі. Але яны робяць акцэнт на сутнасных рэчах — на глыбіні трагедыі нашай краіны. Тут ужо абсалютна кантрасныя вызначэньні героя й ворага не спрацоўваюць. Там, дзе вайна, зьнікае высакародства.

Старонкі 2-3

навіны 1-М сказаў.....

ГАЛАДОЎКА. Працягвалася галадоўка лідараў БНФ Уладзімера Сіўчыка ды Юрыя Хадыкі, інтэрнаваных у турме на вуліцы Валадарскага.

ЖЫТЛО. Менжылкамунгас плянуе ў чарговы раз падвысіць жыллёвыя тарыфы: на кватэрную плату — у 1,7 раза, на ацяпленьне ды гарачую ваду — у 1,4, на халодную ваду — у 2-2,5 раза.

ТРАНСПАРТ. Пэнсіянэры цяпер могуць бясплатна езьдзіць прыгараднымі цягнікомі ды аўтобусамаі з 1 да 31 траўня і з 1 да 31 верасьня.

ПРЭЗЭНТ. Героі Савецкага Саюзу ды Сацыялістычнае Працы, поўныя кавалеры Ордэну Славы атрымаюць на Дзень Перамогі па 4 мінімальныя зарплаты. Па 2 мінімальныя зарплаты атрымаюць інваліды ды ўдзельнікі вайны. Блякаднікі, вязьні турмаў ды гета атрымаюць па 100 тыс. руб.

НАФТА. Прэзыдэнт ЗША Клінтан адмяніў 23-гадовую забарону на экспарт нафты з Аляскі.

ТЫТУНЬ. У мэтах змаганьня з кантрабандай цыгарэт у Беларусь з 1 траўня акцызная марка будзе наклеівацца вытворцамі пад цэляфанавы пакунак.

ДЗЕНЬ “ПРАВДЫ”. Прэзыдэнт Лукашэнка падпісаў загад аб усталяваньні Дня працаўнікоў радыё, тэлевізіі ды сувязі, што будзе адзначацца штогод 7 траўня. Яшчэ адзін указ усталёўвае Дзень друку 5 траўня.

САЛІДАРНАСЬЦЬ. 2 траўня ў 12.30 паводле мясцовага часу ў Кліўлендзе каля гарадзкой управы мясцовая арганізацыя Беларуска-Амэрыканскае Злучнасьці правяла мітынг беларусаў з пратэстам супраць разгону мітыngu. Падобныя мітынгі амэрыканскія беларусы ладзілі і па ўсёй Амэрыцы.

ТРАНСПАРТ-2. За бясплатны праезд ільготнікаў дзевядзеца плаціць усім астатнім. Дзеля гэтага падвышаюцца кошты на праезд у прыгарадных аўтобусах: у машынах агульнага тыпу — да 170 і ў мяккіх — да 190 руб. за км.

ЛЕТА. Павялічылася колькасьць прыгарадных электрычак менскага чыгуначнага вузла. На Асіповіцкім кірунку замест 27 параў цяпер ходзяць 66, на Маладэчанскім — 36+45, на Барысаўскім — 26+33, на Баранавіцкім — 25+36.

ДА НАС. Рада Эўропы прагаласавала за прыняцьце ў свае шэрагі ўжо 40-й краіны — Харватыі.

ЭРОТЫКА. Камітэт нацыянальнай бясьпекі кангрэсу ЗША пастанавіў забараніць продаж часопісу “Плэйбой”, а таксама іншых эратычных выданьняў ды відэакастаў на тэрыторыі амэрыканскіх вайсковых базаў.

Рэпартаж

ПЯЦЦДЗЯСЯТНІКІ

Малітва за нэафітаў. Людзі, якія ўпершыню прыйшлі ў эвангельскую царкву, яшчэ не гатовыя самастойна ўдзельнічаць у малітве. Ім дапамагаюць дасьведчаныя вернікі. Гэты здымак зроблены ў Віленскай Пяцідзясятніцкай Царкве. Больш падрабязна пра пяцідзясятніку — на старонцы 20

НАПАМІН ПРА ТРАГЕДЫЮ

У адзін з цудоўных травеньскіх дзён я ішоў праз цэнтральны менскі парк, сьпяшаючыся ў рэдакцыю. Гэта быў рэдкі дзень гармоніі — прыроднай, настраёвай, каларовай... На адкрытай арэне сядзела купка людзей зь вялізнымі трубамаі. Нават раскудлачаныя гукі, што вырываўліся ў працэсе наладкі духавых інструментаў, ніяк не канфліктавалі з навакольным — бо ў гэтай працы з інструментамі была творчасць. Я адыйшоў ужо досыць далёка, разважаючы, што ня ўсё так кепска. Раптам нейкая паветраная хваля штурхнула мяне ў спіну, гукі бравурнай мэлёды запанавалі ў паветры. Нарэшце, я ўсё зразумеў — вэтэранскі аркестар пачаў выконваць мілітарныя кампазыцыі, што прысьвечаныя II-й сусьветнай вайне, але напісаныя ўжо пасля яе.

Так прыйшла дысгармонія, так пампэзнымі сьвяткаваньнямі дэфармавана нават ня праўда, якая можа быць у кожнага свая, а сутнасьць падзеяў. Карціна нацыянальнай трагедыі па-ранейшаму падмяняецца лезунгамі гераізму.

У шматлікіх нямецкіх дакумэнтах пэрыяду 1941-42 г. пазыцыя значнай часткі жыхарства Беларусі характарызувалася як чаканьне, казалася пра моцныя ваганьні ў настроях насельніцтва. Многія беларусы імкнуліся ўхіліцца ад удзелу ў глянбальным канфлікце "Фашыстоўская Нямеччына — Камуністычны СССР". Максымальна колькасць тых, хто так ці інакш браў удзел у супрацьнемецкаму акупацыйнаму рэжыму (выконваючы ў тым ліку разавыя даручэньні) дасягала 5% жыхарства Беларусі. Яшчэ большая колькасць людзей супрацоўнічала з рэжымам. І ўсе задавалі пытаньне: "Ці будучы пасля вайны калгасы?" Як пазьней адзначыць А.Адамовіч: "Людзям было так крыўдна паміраць за гэты самыя калгасы".

Для СССР і Нямеччыны тая вайна была скрайне ідэялягізаваная — сутыкнуліся канкурэнцыйныя таталітарныя сыстэмы і вырашаўся іхны лёс. Адныя свае прэтэнзіі на сусьветнае панаваньне абгрунтавалі сусьветнай рэвалюцыяй, другія — расавай перавагай арыяцаў. У такіх умовах пра кампрамісы паміж камуністамі і нацыстамі не вылося (дакладней, кампраміс быў дасягнуты ў 1939 г. толькі на пачатковай стадыі канфлікту і тое часова). Ваенная рэчаіснасьць, не зважаючы на жаданьні й намеры беларусаў, ўсё ж уцягнула іх у сваю стыхію. Хто быў мабілізаваны ў Красную армію, хто апынуўся ў партызанах, хто ўвайшоў у структуры, сфармаваныя немцамі... Вайна ў тыле непазьбежна нараджае сытуацыю аслабленьня й бандытызму. У дачыньні да пэрыяду лета 1944 г. можна казаць пра элементы своеасаблівай грамадзянскай вайны. Пазбаўленьня суб'ектнасьці сваёй краіны, жыхары Беларусі сталі ахвярамі вайны. Канец вайны азначаў канец нацысцкага тэрору, але бальшавіцкі тэрор працягнуўся — вярнуліся калгасы, грамадзяне краіны па-ранейшаму адпраўляліся ў Сібір, вольнае беларускае слова стала крміналам.

Дык ці адпавядаюць гэтаму травеньскаму дню заканчэньня II-й сусьветнай вайны пампэзныя сьвяткаваньні, якія скарыстоўваюцца, апроч іншага, для ўмацаваньня ідэялягічных пазыцыяў славянскага расізму? Для Беларусі гэты дзень — дзень памінаньня палеглых у той вайне, дзень напаміну пра трагедыю.

Алег Дзярновіч

ДЫКТАТАР ЦІ НЕ?

А.Лукашэнка даў інтэрвію маскоўскаму карэспандэнту ангельскай "Financial Times" Хрысьціне Фрыдланд. Некаторыя дзяржаўныя газэты паведамілі пра гэта, выбраўшы з інтэрвію асобныя моманты і не задаўшы пры гэтым назвы ангельскага матэрыялу. Між тым, артыкул з фатаграфіяй прэзыдэнта РБ называецца "Калгаснік з царскімі амбіцыямі"...

У адрозьненьне ад іншых былых савецкіх гарадоў, якія вылузнуліся з сваіх камуністычных скураў, Менск, на думку Х.Фрыдланд, вяртаецца да старога рэжыму. Аўтарка згадвае абставіны разгону дэманстрацыі 26

красавіка і лёс затрыманых удзельнікаў. Увогуле, адзначае яна, паступовае разбурэньне Лукашэнкам судоў і сродкаў масавай інфармацыі, парлямэнту і нават прыватнага бізнэсу дае падставы некаторым аглядальнікам абвінавачваць яго ў пабулове паліцэйскай дзяржавы паводле ўзору лацінаамэрыканскіх хунтаў.

Выгляд Лукашэнкі ў атачэньні ягоных мускулістых, але нэрвовых памочнікаў далёкі ад раскаяньня. У інтэрвію ён ахарактарызаваў падзеі мінулага тыдня як "мітынг фашыстоўскай апазыцыі". Дэманстранты, паводле словаў Лукашэнкі, былі п'яныя ды адурманеныя наркотыкамі. І менавіта яны зьбівалі журналістаў, а не прадстаўнікі службы бяспекі. "Дзвольце мне запэўніць вас, — сказаў прэзыдэнт журналісты, — калі б мы хацелі весці барацьбу, гэта была б сапраўдная барацьба. У дэмакратычных краінах такіх людзей проста б'юць дубінкай па галаве, і на тым сканчаюцца ўсе дыскусіі".

Як узор беларускага лібэралізму Лукашэнка прыводзіць той факт, што "мы не закрылі асобныя выданьні, хача павінны былі зрабіць гэта згодна з законам". Беларуская апазыцыя, піша "Financial Times", раздражнёная тым, што Лукашэнка бесцырымонна ігнаруе грамадзянскія правы сваіх суайчыньнікаў. Аднак гэтаму супрацьстаіць балючы для апазыцыі аргумэнт пра надзвычайную папулярнасьць прэзыдэнта. Гэта яго казырная карта. Аднак, адзначае Х.Фрыдланд, апошнія дэманстрацыі пацвярджаюць, што значная колькасць звычайна паслухмяных людзей Беларусі ўсё больш незадаволеная спаўзваньнем краіны да аўтарытарызму.

"Дык дыктатар я, ці не? — пытаецца сам Лукашэнка. — Калі я маю такую надзвычайна высокую папулярнасьць, навошта мне кіраваць краінай дыктатарскімі мэтадамі?"

Глумачэньне гэтай папулярнасьці журналістка знаходзіць у савецкай мэнтальнасьці людзей Беларусі. Ці можа стацца, што ў адзін дзень Лукашэнка апынецца лідэрам вялікай расейска-беларускай канфэдэрацыі? Сам ён адкрыта не заяўляе пра такія амбіцыі. Але перакананы, што 80% расейцаў зьяўляюцца ягонымі прыхільнікамі. Вось што ён заявіў карэспандэнту: "Для мяне воля славянскіх народаў зьяўляецца законам. Калі іх воля будзе паслаць мяне далёка за межы нашай дзяржавы, дык я пайду".

КРАІНА

"ВСЕХ ПОСАДИМ!" З нагоды падзеяў 26 красавіка А.Лукашэнка правёў 30 красавіка закрытую нараду, на якой выказаў незадаволенасьць дзеяньнямі міліцыі і, у прыватнасьці, амону, маўляў, "здоровенные бугаи не смогли наломать шею крикливым мальчишкам"; калі міліцыя і далей будзе так несць службу, дык падобныя маніфэстацыі ніколі ня скончацца. Лукашэнка жорстка крытыкаваў старшыню КГБ Мацкевіча і намесьніка міністра ўнутраных справаў Ерына, якіх назваў асабіста адказнымі за тое, што яны далі магчымасьць "убежать Позняку". Дасталося і генэральнаму пракурору Капітану, які, са словаў Лукашэнкі, амаль нічога не рабіў. Разьшаны прэзыдэнт назваў генпракурора БНФаўскім стаўленікам.

Аднак большая частка нарады была прысьвечана заўтрашнім падзеям 1 траўня. Славым структурам быў дадзены загад хапаць усіх, хто зьявіцца на вуліцы зь бел-чырвона-белымі сьцягамі, не дапускаць групавак, асабліва маладзёжных, на плошчы Якуба Коласа, — іх трэба перахопліваць і разганяць, а тых, хто будзе хоць трохі супраціўляцца, адразу весці ў пастарунак. "И не бойтесь, что не хватит мест, — наказываў славякам прэзыдэнт, — всех посадим!" Міністру юстыцыі Сукалу Лукашэнка загадаў падрыхтаваць загад аб забароне дзейнасьці БНФ і БЗВ...

На заканчэньне ён даў загад Генпракурору ўзбудзіць крымінальную справу супраць дэпутатаў Карпенкі, Шушкевіча, Знаўца і Дабравольскага, а таксама падрыхтаваць неабходныя матэрыялы да сэсіі Вярхоўнага Савету, каб парлямэнтары далі згоду на крымінальную справу супраць сваіх калегаў.

ПАКАРАНЫІ. "Радыефакт" паведаміў пра лёс людзей, затрыманых падчас падзеяў 26 красавіка ў Менску. 35 чалавек засуджаныя на адміністрацыйны арышт на 3-15 сутак, 14 аштрафаваныя на сумы ад 2 да 5 мінімальнага заробкаў. 15 справаў усё яшчэ разглядаюцца. Затрыманых патрабуюць выклікаць іх асабістых адвакатаў, а грамадзяне Украіны — перакладчыкаў.

БНФ. 2 траўня Міністэрства Юстыцыі вынесла пісьмовае папярэджаньне БНФ па выніках правэркі дзейнасьці гэтае арганізацыі. Правэркай выяўлена парушэньне пункту статута БНФ пра скліканьне Сойму не радзей чым раз на месяц. У віну БНФ ставіцца тое, што Сойм склікаўся ўсяго тры разы ў 1995 г. і адзін раз у 1996 г. Як бачым, галоўным парушэньнем БНФ зьяўляецца занадта малая палітычная актыўнасьць. Але, як заявіў адзін зь лідараў БНФ Вінчук Вячорка, Соймы праводзіліся рэгулярна 12 разоў на год. Таксама БНФ абвінавачваецца ў арганізацыі несанкцыянаванага шэсьця 26 красавіка. Гэта пакуль першае папярэджаньне. Паводле закону для забароны арганізацыі патрэбнае яшчэ адно.

ІМЕМ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСІ. 29 кастрычніка Канстытуцыйны Суд РБ вынес чарговую пастанову нахонт парушэньня прэзыдэнтам Лукашэнкам Канстытуцыі краіны. Неканстытуцыйным прызнанае распараджэньне Лукашэнкі №259 РП ад 29 сьнежня 1995 г. У ім прэзыдэнт загадаў выконваць свае ўказы, якія Кастытуцыйны Суд прызнаў неправамоцнымі. Гэтыя ўказы тычыліся пытаньняў бюджэту краіны на 1995 г., упарадкаваньня льготыў асобных катэгорыяў грамадзянаў, рэгуля-

Працяг на старонцы 6

ДАКУМЭНТЫ, ЯКІЯ СЬВЕДЧАЦЬ САМІ ЗА СЯБЕ

Напрыканцы 1990 году, калі крах і забарона "рукаводзячай і напавляючай" была не за гарою, Валожынскі райкам КПБ прапанаваў мне стаць рэдактарам-складальнікам гісторыка-дакумэнтальнай хронікі "Памяць" майго роднага раёну. Час спрыяў, каб задуманы том атрымаўся ня толькі важкі, але й праўдзвы. Адкрываліся архівы, спэцсховы. Вось тады і назьбіраліся дакумэнты, якія, на вялікі жаль, ужо сёньня ня будуць уключаныя ў падрыхтаванае выданьне зь вядомых прычынаў: галоўны гісторык Беларусі прапанаваў глядзець на мінуўшчыну нашай Бацькаўшчыны праз клясавыя акулеры імпэрскай ідэалёгіі.

Зрэшты, у рэчышчы былой гістарычнай навуцы пісаліся ўсё агульныя "ваенныя" і партызанскія разьдзелы хронікі (аўтар іх пасля забароны КПСС узначаліў раённую структуру ПКБ). Чытаючы іх, складвалася ўражанне, што ў 1941-1944 г. на Валожыншчыне толькі і ўзрываліся масты, гарэлі паліцэйскія пастарункі, нямецкія салдаты зьнішчалі ўдзень і ўначы, а цывільнае насельніцтва толькі й марыла пра тое, каб зьбегчы зь месцачковых і вясковых хацінаў у Налібоцкую пушчу на змаганьне з агрэсарам. Між тым я рос пад аповеды маёй мамы і ведаю, што за ўсю вайну савецкія партызаны ані разу не падабраліся пад Ракаў, а навакольны люд, прыходзячы на ракаўскі кірмаш, расказваў жahlівыя эпізоды пра марадзёрства і бандытызм хвалёных змагароў.

Глухія пагудкі пра тое, што ў час апошняй вайны нашыя вёскі палілі ня толькі фашысты, але й партызаны, я чуў. А тут натрапіў на паказальны дакумэнт: "Штаб партизанской бригады им. СТАЛИНА. 22 Апреля 1943 г. №125/224.

Командиру партизанского отряда им. Суворова.

По имеющимся у меня сведениям, как будто бы вы отравили за убийства партизан сжечь деревню, что пока запрещают. Сообщите в действительности вышеизложенного завтра 23.4.43 года.

Командир бригады Лейтенант /Гулевич/ (подпись няма)

Начальник штаба бригады Ст. лейтенант /Карпов/ (подпись).

НАРБ, ф.3603, воп.1, сеп.27, арк.289.

Гэтае "пока" гучыць зламыва і паказальна. Значыць, у прынцыпе такое магчыма. Такое ўжо здаралася. Наагул, архіўныя матэрыялы прамаўляюць самі за сябе. Іх пісалі не фашысцкія падгалоскі, а пераважна камандзіры савецкай партызанкі.

Напрыканцы зазначу, што ў шырокім архіўным росшуку мне дапамагалі дырэктар Сівіцкай школы Гарбачэўскі і тагачасны загадчык агульнага аддзела Валожынскага райвыканкаму Віктар Гардынец.

Язэп Янушкевіч

Берасьце, 1942 год. З архіву Л. Віткоўскага.

"Наша Ніва" незалежны тыднёвік

заснаваны ў 1906, адноўлены ў 1991

заснавальнік і выдавец рэдактар

адказны сакратар мастацкі рэдактар навіны

рэдактар дадатку "Інфарматар" макет

мантаж набор

стыліст

карэктура пры ўдзеле прадстаўнік рэдакцыі ў Гомелі (тэл. 56-94-36)

АДРАС ДЛЯ ДОПІСАЎ 220123 Менск, а/с 71 Падпісны індэкс 63125

НАША НІВА

Павал Жук
Сяргей Дубавец
Алег Дзярновіч
Сяргей Харэўскі
Уладзімер Бараніч
Андрэй Лапцэнак
Віктар Корзун
Лявон Раманчык
Тацяна Чуйвід
Антон Кузьміч
Сяргей Смятрычэнка
Сяргей Шульгі
Зьміцер Бартоск

Тэл./факс 36-76-75

Наталля Бабіна
Андрэй Дынько

LONG-LIVE BIELARUS!

— Андрэй, трэба эміграваць. Ці чуў, як у Гомельскай вобласці "прападаюць пладароднейшыя землі", радыяцыя адступае, як хараха вучыцца дзецям у новай школе, пабудаванай за 20 кілямэтраў ад адселенай зоны, як на рагу Карастаянавай і Арлоўскай раптам зьявілася нейкае "святос для ўсіх месца"??

— Што ж, можна. У цяперашнім інфармацыйным свеце можна заставацца беларусам нават у Сібіры. Мамардашвілі пісаў, што раней трэ' было жыць у Грузіі, каб заставацца грузінскім інтэлектуалам, цяпер жа, дзякуй Богу, кампутары, спадарожнікі і розная іншая халера, а таму Руставэлі сёння мог бы жыць і ў Парыжы... Я, бадай, эміграваў бы. Там піва смачнае.

— Нацыя жыве на каленах. Глядзі, яны друкуюць віншаваньне Яфрэму Сакалову. Відны дзеяч... Ты ж памятаеш, як ён шчаўе 1 траўня 1986 году?

— Але! І віншаваньне стаіць у першым паслячарнобыльскім нумары. Але, па-першае, на каленах стаіць ня нацыя, а па-другое, на каленах не жывуць, а паміраюць. Наш лезунг сёння: лепш жыць стоячы, чым паміраць на каленах, бо бяспраўныя выжывуць, а вост талерантных магла выпрастае на "пладароднейшых землях"...

— Не, нікуды не пасду! Вам суворайшы махалі з вокнаў вучэльні, калі вы ішлі ў калёне на мітынг?

— І салдаты з машынаў махалі. Зрэшты, можна ехаць, абы там праца была. Ведасць, па-мойму, галоўнае ўжо зроблена, красавік-96 паказаў, што беларуская нацыя сфармавалася. У мяне дагэтуль былі сумневы: а ці зможам, а ці не? Я табе скажу: Беларусь — гэта поўнач маёй душы, а Украіна — поўдзень. Я надта баяўся, што поўнач так і застаецца спараліжванай, але цяпер я амаль упэўнены: аднаўленьне здаровых рэфлексаў адбылося. А інстынктам падказваць ужо ня трэба, яны ажывуць самі сабою. Скончыўся пэрыяд, які пачаўся ў 1906 годзе, скончыўся файна й гучна.

— Не суроч. Аднак дзіўна: мы можам паехаць хоць у Амэрыку, хоць у Парагвай, а вост раку нашай душы ня зможам пабачыць ніколі. Буг так і застаецца "за паласою": выселілі ў сарак чацьвертым прыбускай вёскі, паставілі калючы дрот — і гэта ўжо навек. Так і застануцца нашыя душы ненатолсеныя, нават калі пазбавяцца паралошу.

— Дакрануцца да вады можна і з польскага боку Бугу.

— Дакрануцца — так. Дакрануцца і вярнуцца. Нават калі падацца твайму аптымізму і павяршыць у перамогу нацыянальнага, то ня трэба забываць — людзі кшталту нас з табою ніколі не бываюць шчаслівыя. І тое, што эпоха хлусьні і агрэсіўнага неўцтва мінешца, ня стане падставай для спакою... альбо стане? Ці адкрыюць беларусы для нас з табой дарогу да Буга — вост што я хачу ведаць.

— Ведасць, беларусы будуць асаблівай, прыемнай нацыяй, бо ўсе нашы стварала буржуазія, а беларускую — інтэлігенцыя. Long-live Belarus! — як перадавала наш вокліч "Guardian weekly" ад 11 красавіка.

— Зноў, значыць, пайшлі не такім шляхам, як астатні сьвет?! Во халера! А з другога боку, добра. Усё добра. А лепш за ўсё ведаеш што? У лесе цяпер стаіць ціхас-ціхае пашчоўкваньне — гэта расчыняюцца на сонцы шышкі на ўвад. Насеціце ляціць на зямлю

26 красавіка ў Менску міліцыянт пасадзілі за краты вядомых дзеячоў беларускай культуры Юрыя Хадыку, Вінцука Вячорку, Лявона Баршчэўскага, Алесь Жлутку, Язэпа Янушкевіча, жорстка зьбілі Алесь Марачкіна. У ізалятары КГБ і МУС патрапілі журналісты, літаратары, мастакі, навукоўцы, студэнты. Новая для Беларусі рэальнасьць — адкрытыя рэпрэсіі супраць інтэлігенцыі — змяняе сытуацыю ў самой нацыянальнай культуры, дзе працэс абнаўленьня, пераацэнкі каштоўнасьцяў, рэарганізацыі суполак і саюзаў відавочна адстае ад жыцьця.

Чарнобыльскі Шлях, забаронены рэжымам паход нацыянальнага смутку і яднаньня, стаў іспытам беларускай інтэлігенцыі — на салідарнасьць. У зьвязку з гэтым канрэспандэнт "Нашай Нівы" Алесь Дашкевіч зьявіўся да прадстаўнікоў розных культурных арганізацыяў, творчых саюзаў і пэрыёдыкаў з просьбай адказаць на наступнае пытаньне: "Як Вы разумееце салідарнасьць людзей культуры сёння, калі Вашыя калегі сядзяць за кратамі разам з крымінальнымі?" Адказы атрымаліся розныя. Наколькі яны адэкватныя таму, што здарылася, няхай вырашаць нашыя чытачы.

ЯК ДАПАМАГЧЫ?

Валянцін
Акудовіч,
філёзаф,
часопіс
"Крыніца"

Ужо цэлы месяц я не магу стаць ляўрэатам у Беларускай Гуманітарнай Цэнтры, дзе мяне вылучылі ў літаратурнай намінацыі. Баршчэўскага то ў суд, то пасадзяць, Вячорку то ў суд, то пасадзяць. І я страшэнна пакрыўджаны на ўлады...

Салідарнасьць на духоўным, інтэлектуальным узроўні ёсьць, паколькі робім агульную справу. Наконт практычнай дапамогі... Як могуць літаратары, дзеячы культуры дапамагчы? Ліст некуды даслаць, паперу падпісаць, максымум — выйсьці на пікет, ці што? Калі паўстане пытаньне матэрыяльнае — прысуд будзе — ну, скінуцца...

Я МАГЛА Б ЗАНЕСЬЦІ ПЕРАДАЧУ

Раіса
Баравікова,
паэтка

Я не палітык, а толькі жанчына і паэтка, якая піша пра каханьне. Што тычыцца салідарнасьці, то яна ёсьць заўсёды. У рабочых свая, у інтэлігенцыі свая. У гэты момант я проста магла б занесьці перадачу. Але думаю, што ў прыцыпе гэты дзень ня трэба было ўзводзіць да палітычных акцыяў, бо гэта ня той дзень.

У нас у Беларусі з даўніх часоў адбываецца непаразуменьне паміж інтэлігенцыяй і ўладамі. І тое, чым можа ганарыцца нацыя, заўсёды апыналася на задворках. У дадзеным выпадку я як жанчына, як маці, як паэтка не садзіла б людзей за краты, а села б зь імі за адзін стол і сказала: мы ўсе беларусы, давайце мурна з толкам пагаворым і вы-

Салідарнасьць

рашым, як нам жыць далей. Я хацела б сустрэцца з нашым прэзыдэнтам і ў нейкай вельмі шырай размове проста пагаварыць пра літаратуру, проста пагаварыць.

ВЕДАЮ ТОЛЬКІ З ЧУТАК

Генадзь Буралкін,
старшыня Саюзу
Мастакоў

На жаль, у той дзень я ня быў у Менску. Мы адкрывалі ў Бэрліне выставу да 10-годзьдзя Чарнобыля. І я пра Чарнобыльскі Шлях ведаю толькі з чутак. На мой погляд, улады павінны былі паставіцца бяз жорсткасьці. Трэба было даць людзям выйсьці і адзначыць гэты наш Шлях спакойна. Тое, што 200 чалавек арыштавана, — гэта не на карысьць нашай дзяржаве. Мы, дзеячы культуры, павінны тая крохі дэмакратыі, якія ўжо ёсьць, зьберагчы, каб яны не губляліся. Трэба, каб наша дзяржава была дэмакратычная, каб кожны меў права выказаць тое, што ён думае. Дух свабоды, які мы адчулі, нельга зноў заганаць у клетку.

У нас у Беларусі працуе Канфэдэрацыя Творчых Саюзаў і культурных фондаў. 30-31 траўня ў Менску пройдзе вялікі Кангрэс дзеячоў культуры краінаў СНГ. На гэтым Кангрэсе, натуральна, будуць прыняты звароты і ўвогуле разгледжаны стан нашай культуры. Мы апынуліся ў вельмі жорсткіх умовах. Культура ня мае дзяржаўнай падтрымкі на тым узроўні, які мусіць быць.

"НН": Ці будуць на Кангрэсе ставіцца пытаньні наконт падзеяў 26 красавіка і рэпрэсіяў у дачыненні да дзеячоў культуры?

Г.Б.: Наконт гэтага мне цяжка сказаць, бо парадак дня рыхтуецца пры Савеце культуры пры кіраўніках урадаў СНГ і мы пакуль што не атрымалі гэты парадак.

ПРА САЛІДАРНАСЬЦЬ МОЖНА ТОЛЬКІ МАРЫЦЬ

Васіль Быкаў,
народны
пісьменьнік

Пажадана, вядома, каб у такой сытуацыі творчыя саюзы праявілі пэўную дэмакратычную салідарнасьць. На жаль, пра гэта можна толькі марыць. Такого ня здарылася і, відаць, ня здарыцца. Бо творчыя саюзы дагэтуль зьяўляюцца фармаваньнем улады і аддана служачы ёй. Асабліва гэта датычыць кіраўніцтва творчых саюзаў — амаль што ўсіх. У гэтым сэнсе можна толькі пазайздросціць уладзе, якая ў самым пачатку сваёй дыктатуры ўжо паклапацілася ў межах пэўнай кадровай палітыкі, каб творчыя саюзы ўзначалі яе людзі. Таму чакаць ад творчых саюзаў якога-небудзь удзелу ў дэмакратычным пераўтварэньні Беларусі, нават у супраціўленьні наступу таталітарызму, ня трэба. Гэтага ня будзе. У лепшым выпадку творчыя саюзы будуць захоўваць нэўтралітэт. І гэта ўжо добра. У той час як, натуральна, некаторая іх частка, найбольш пракамуністычная, буд-

зе ўдзельнічаць у гэтай агалцелай барацьбе зь беларускай нацыянальнай дэмакратыяй.

Я ВЫЙДУ РАЗАМ З УСІМІ

Леанід
Галубовіч, паэт,
часопіс
"Крыніца"

1 траўня — Дзень салідарнасьці. Я выйду на плошчу Якуба Коласа і разам з Народным Фронтам і з тымі, хто змагаецца за адраджэньне нацыі, буду выказваць свае думкі і да тых людзей, якія пасаджаныя. Вось будзе мой Дзень салідарнасьці.

ТОЛЬКІ — НЕ БЯЗЬДЭЙНАСЬЦЬ!

Мікола Гіль,
галоўны
рэдактар
тыднёвіка
"Літаратура і
Мастацтва"

26 красавіка я разам з жонкаю ішоў у калёне Чарнобыльскага Шляху ад плошчы Якуба Коласа да Палаца спорту. Гэта ўжо адказ на вашае пытаньне. А праз тры дні, 30 красавіка, па дарозе на прэс-канфэрэнцыю ў штаб-кватэру БНФ да нас у рэдакцыю зайшоў Язэп Янушкевіч, толькі што выпушчаны з прыёмніка-размеркавальніка на вуліцы Прылуцкай, і я, вітаючы яго, з радасьцю, з пашанай, па-сяброўску паціснуў яго мужнюю руку...

Салідарнасьць — слова важкае і, самае галоўнае, дзейснае. І ў зьвязку з гэтым я прыгадваю адно разважаньне аб культуры. Культура, маўляў, гэта ня словы, няхай сабе нават самыя высокія, а справы; дзейнасьць, скіраваная на пошук ісьціны, добра, прыгажосьці. Культура — гэта гуманнасьць, адносіны да чалавека як да мэты, а не як да сродку. Галоўнае ў культуры — радзіма, родны народ... На жаль, у нас, мусіць, сапраўды мала сапраўдных носьбітаў культуры — інтэлігентаў. Больш — "сялянаінтэлігентаў", як піша Алесь Чобат у апошнім нумары "ЛіМа", людзей, далекаватых ад культуры, ад разуменьня таго, што культура, паўтару, гэта дзейнасьць, якая носіць характар творчасці. Да крыўды, да болю ў нас мала нацыянальна свядомых інтэлігентаў. Гэта бяда, трагедыя наша. Ці не таму і праяваў салідарнасьці, пра якую вы пытаецеся, ня надта відаць. Бо салідарнасьць — гэта таксама перш за ўсё дзейнасьць. Якая? Гэта залежыць ад узросту, характару, тэмпераменту і іншых якасьцяў кожнага з нас. Толькі — не безьдзейнасьць!..

Я МОГ БЫ СЯДЗЕЦЬ РАЗАМ ЗЬ ІМІ

Аляксей
Дудараў,
старшыня
Саюзу
Тэатральных
Дзеячоў

Самае першае, што я хачу сказаць, што я зь імі салідарны і, на вялікі жаль, у гэты час быў на фэстывалі ў Гомелі, а калі б быў у Менску, я быў бы на плошчы і маг-

чыма таксама разам зь імі сядзеў. Няхай трываюцца, таму што змрочныя часы заўсёды сканчаюцца.

Дзеячы культуры мусяць усё ж заклікаць улады і людзей не да міру (таму што мір наўрад ці атрымаецца), а да таго, каб усё гэта адбылося цывілізаваным шляхам, каб, не давядзі Бог, Беларусь не ўвайшла ў шэраг тых сумнаведомых рэспублік, у якіх пралівалася кроў. А ўладам павінны ўвесь час пры магчымасьці даваць зразумець, дзе знаходзіцца розум і культура. А яна акурат знаходзілася каля Акадэміі Навук. Дарэчы, вельмі сымптаматычна і сымбалічна.

Я — ЗА ІХ

Васіль Зуёнак,
старшыня
Саюзу
Пісьменьнікаў

Я лічу, што такія людзі як прафэсары, дактары навук павінны сядзець у навуковай лябараторыі і працаваць на інтэлект нацыі, для ўзвышэньня Беларусі, а не сядзець за кратамі. Салідарнасьць? Я за іх. За тое, каб яны вольна дыхалі, вольна тварылі ў вольнай Беларусі.

У Саюзу Пісьменьнікаў не было магчымасьці сабрацца вост так трмінова. Але, я думаю, калі мы будзем у сытуацыі збору, то выкажам сваю пазыцыю. Але не адкрыю Амэрыкі, сказаўшы, што ў нас у саюзе розныя падыходы, людзі самых розных поглядаў і меркаваньняў. Нельга сказаць, што СП раптам зьбярацца і ўсе будуць адзінагалосныя... Грамадзкая скіраванасьць пісьменьнікаў розная. Так, як у самім грамадстве.

СТРАШНА!

Віктар
Каваленка,
літаратура-
знаўца

Думаю, што найбольшую адказнасьць за тое, што адбылося ў Менску 26 красавіка нясе "партыя" ўлады, бо ў яе руках былі ўсе рычагі рэальнага кіраваньня. Яна безумоўна валодала дастатковай інфармацыяй пра меркаваную тактыку вулічных паводзінаў усіх партыяў і арганізацыяў у гэты жалобны дзень. І не падала клічу згоды, хоць гэта было яе прамым абавязкам. Але была зроблена стаўка толькі на тое, каб блякаваць усе мерапрыемствы апазыцыі і "преподать урок".

Улады абвінавачваюць апазыцыю ў тым, што яна скарысталася жалобны дзень 26 красавіка ў палітычных мэтах. Гэта сапраўды так — скарысталася. Але наўрад ці тут ёсьць склад злачынства. Сёння ніводная грамадзянская акцыя не пазбаўленая палітызаваных прыўнясенняў. Людзям сыняцца палітызаваныя сны. А што — забарона Чарнобыльскага Шляху ўладамі і закрыцьцё зоны плошчы Незалежнасьці для мітыngu апазыцыі пад прыкрыцьцём чыста фармальнага і сумнеўнага тлумачэньня — не палітыка? А арышты пасля мітыngu і варварскае зьбіваньне людзей на транспартных прыпыхах толькі за тое, што гаварылі па-беларуску, гэта што — не палітыка, а ўсяго толькі мірная, лагодная дабрачыннасьць?

Наагул, усякая забарона ў такі дзень — кашчуннасьць. У гэты

Людзей культуры

дзень павінна дазваляцца кожнаму чалавеку ўнутрана маліцца і клікаць да збавення ўсюды, дзе ён пажадае: дома, у царкве, касцёле ці на плошчы.

На мой погляд, і апазыцыя, асабліва кіраўніцтва БНФ дапусціла 26 красавіка ў сваёй тактыцы некалькі момантаў, якія не садзейнічалі кансалідацыі ўсіх тых, хто выйшаў дэманстраваць сваю скруху, боль і спагаду. Грунтуючыся на гэтым, праціўнікі БНФ з поспехам для сябе, хоць і несумленна, выкарысталі яго памылкі ў ідэалагічнай барацьбе.

Адным словам, салідарнасці няма і яна пакуе што не прадачыца. Крайняя экзальтаванасць вырываецца на паверхню палітычнага жыцця Беларусі. Грамадства расколата і раскол паглыбляецца. Не аднаму мне чуюцца ў блізкай будучыні баявы грукат непрымірных барыкадаў. Страшна! Не дапусці, Госпадзі.

РАШУЧЫ ПУБЛІЧНЫ ПРАТЭСТ

Анатоль Кудравец, галоўны рэдактар часопіса "Нёман"

Салідарнасць — гэта перш за ўсё падтрымка. У дадзеным выпадку менавіта маральная падтрымка тых людзей, якіх улады гвалтоўна, насуперак законам дэмакратычнай краіны, насуперак Канстытуцыі, затрымалі і трымаюць як вязняў, як нейкіх злачынцаў. Маральная падтрымка. Як і ў якім выглядзе? Гэта перш за ўсё перадаць галоснасці думку звычайных нармальна людзей, што яны катэгарычна супраць такіх антыдэмакратычных, антычалавечых, антыгуманных і антынародных дзеянняў улады. У дадзеным выпадку творчыя саюзы павінны адыграваць адну з галоўных роляў. Яны тэрмінова павінны заявіць свой рашучы пратэст. А для гэтага трэба тэрмінова сабраць кіраўніцтва гэтых саюзаў і заявіць пратэст — публічна, наколькі і дзе толькі магчыма. Калі будзе магчыма — апублікаваць у "Звязьдзе", у "Народнай", а калі не — то ў незалежных сродках, якія не залежаць ад прэзідэнцкай вяртыкалі.

У кожным творчым саюзе ёсць сілы, якія падтрымваюць і будуць падтрымваць, адстойваюць і будуць адстойваць дэмакратычныя асновы жыцця ў грамадстве. Ёсць такія саюзы, якія цвёрда стаяць на гэтых прынцыпах. Гэта Саюз Письменнікаў, Саюз Мастакоў, Саюз Тэатральных Дзеячоў, Музычны Саюз. Так што гэтыя сілы ёсць. Проста трэба дзейнічаць.

НІЯКАЙ САЛІДАРНАСЦІ НЯМА

Адам Мальдзіс, дырэктар Скарынаўскага Цэнтру

Я думаю, што салідарнасць — адно з самых важных на сённяшні дзень слоў, таму што наша грамадства ўсё больш і больш расколваецца паводле самых розных прыкметаў — нацыянальнай, культурнай, рэ-

лігійнай, — і гэта можа скончыцца тым, чым скончыўся раскол грамадства ў Босніі і іншых краінах на Балканах. Безумоўна, не інтэлігенцыя хоча расколу. Інтэлігенцыя хоча менавіта салідарнасці. Я маю на ўвазе інтэлігенцыю сапраўдную, бо ёсць псеўдаінтэлігенцыя, якой хочацца як мага больш скандалаў. Салідарнасць павінна адбывацца на грунце самых простых, ня дужа палітызаваных падставаў, якія былі б прымальныя для ўсіх патрыётаў. Гэта тое, што ў нас ёсць свая зямля, ёсць свая гаспадарка, мова, культура, дзяржава, свой дом. Дзеячы культуры сёння, на жаль, страшэнна раз'яднаныя. Ніякай салідарнасці няма. Ці гэта звычайныя выдаткі цывілізацыі, сказаць цяжка. Насшыя ўлады, на жаль, не разумеюць, што калі няма нармальнай апазыцыі, то ня будзе й нармальнай улады...

Арыштаваныя ні ў якім разе не павінны знаходзіцца разам з крымінальнымі, таму што гэта палітычная акцыя. Паколькі яны выступаюць супраць сённяшняга ўраду, яны, з пункту гледжання ўраду, — злачынцы, але не крымінальныя, а палітычныя.

Мне спадабалася думка ў "Известиях", што сваімі неразумнымі дзеяннямі наш урад памнажае колькасць сьведомых беларусаў. Гэта значыць, беларускае грамадства сьведома радыкалізуецца. Калісьці ў 1988-м годзе пасля Дзядоў у мяне спыталіся маладзейшыя людзі — што я пра гэта думаю. Я сказаў, што ў цэлым гэтая зьява станоўчая, нягледзячы на разгон, таму што адна гэтая падзея пераламіла сьведомасць грамадства. Таксама і цяпер. Людзі ставяцца па-рознаму. Мы, хто вырас у зусім іншым часе, павінны ўсвядомляць, што моладзь пойдзе далей за нас. У навуцы, культуры, грамадскім жыцці. Самае важнае, што нашы грамадзкія ідэалы сёння вельмі неакрэсленыя. Да сапраўднай дэмакратыі мы яшчэ не дараслі і вельмі доўга яшчэ не дараснем. У нас ёсць ідэя правесці міжнародную канфэрэнцыю "Грамадзкія ідэалы ў посттэаталітарным грамадстве", але мы разумеем, што дзяржава на гэта грошай ня дасць.

ЯНЫ ВЕДАЛІ, НА ШТО ІШЛІ

Уладзімер Някляеў, галоўны рэдактар часопіса "Крыніца"

Я 27-га быў у жывым эфіры на тэлебачанні і, уласна кажучы, выказаўся пра гэты падзеі, таму магу толькі пашырыць. Я там сказаў, што лічу разьдзіраньне чарнобыльскай трагедыі ў палітычных мэтах абсалютна амаральнай дзеяй як з аднаго боку, так і з другога. Я разумею народнафронтаўцаў, асабліва іх лідараў, якім перакрыта тэлебачаньне, радыё, прэса. Яны палітыкі ў пераважнай большасці. Але я больш салідарны з Баршчэўскім як з літаратарам, а не як з палітыкам. Бо гэта для мяне самае асноўнае, самае важнае ў ім. Але яны ведалі, на што ішлі. Ім трэба палітычна не памерці, абзначыцца, каб быць нейкай, хоць бы

ўяўнай, палітычнай сілай. Яны сталыя мужчыны і ведалі, на што ішлі. Вось вы пытаецеся пра салідарнасць, а яны ведалі, на што ішлі. І, магчыма, баючыся гэтага ўнутры, яны гэтага й хацелі.

Я быў на гэтым шэсьці ад самага пачатку да самага канца і лічу, што дзякуючы проста асобным людзям, скажам, таму ж Карпенку, ня сталася яшчэ большай бяды, чым сталася. Я ня маю ніякіх асаблівых прэтэнзій да Баршчэўскага, бо ён інтэлігентна сябе паводзіў і ў словах і ў дзеяннях. Але тое, што зрабіў Зянон Станіслававіч Пазьняк, і нават ня столькі фактам зрабіў, колькі антуражам, тэатрам, які ён правёў на гэтым мітынгу... Да мяне зайшоўся адзін знаёмы журналіст, нацыянальна сьведомы, і кажа: я пасля гэтага, відаць, напішу артыкул "Пазьняк як вораг беларускай ідэі". Таму што нават калі ты ну ня можаш сказаць тое, што ня можаш сказаць, ты ўсё ж павінен выбіраць момант і абставіны для таго, каб гэта сказаць і ўрэшце людзей, якім гэта неабходна сказаць. Вы пытаецеся пра маю салідарнасць, а, напрыклад, Пазьняк у адносінах да людзей праявіў антысалідарнасць. Таму што ён проста вывёў усю гэтую дзею, што адбывалася больш ці менш памяркоўна ў нейкую фантамагарычную рэч, якую я не магу прыняць.

ТОЕ, ШТО АДБЫВАЕЦЦА ЗЬ ІМІ, АДБЫВАЕЦЦА І З НАМІ

Алесь Разанаў, паэт, часопіс "Крыніца"

Мы былі ў Балгарыі, дні беларускай літаратуры адбываліся. Ведалі, што набліжаецца 26-га, унутрана рыхтаваліся, прадбачылі, былі з'арыентаваныя. Ад'яджалі з Балгарыі недзе адвечоркам. У балгарскім радыё нельга было нічога пачуць. Што адбывалася, мы даведаліся толькі тут.

Хоць мы не ў народным фронце, кожны мае сваю дзялянку, мы ўсе адчуваем, што ёсць нешта больш глыбокае, фундамэнтальнае, супольнае. Гэта Беларусь, беларуская культура. Мы можам не ўваходзіць у тыя структуры, куды ўваходзяць Баршчэўскі, Вячорка, Хадыка, аднак мы адзін аднога разумеем бязмоўна. Гэта асноўная салідарнасць: мы ёсць тут, у гэтай рэчаіснасці, і мы працуем на гэтую ідэю, на гэтую мэту.

Што я разумею пад салідарнасцю ў дадзенай сытуацыі, калі яны знаходзіцца там? Мы можам стварыць калі ня акцыю, то нейкі ўнутраны рух, які зафіксуецца, ну, скажам, падыйсці да дому, дзе яны сядзяць... Калі б наша выданьне было штодзённым, то, можа, вашу гутарку мы ў сябе б надрукавалі... Не хапае інфармацыі. Тут бы штаб ці штабик які стварыць дзеля інфармацыі... Анатоль Варцінскі ў Балгарыі напытаны, што адбываецца ў Беларусі, адказваў: "далоў ідалоў". І гэтая фраза — яна таксама вярз салідарнасці.

Тое, што нашыя заўсёдня знаёмцы апынуліся цяпер у такой сытуацыі — гэта проста новая ста-

дзя, якая, дарэчы, відаць, і пажаданая. Быў рух, хаўрус у пэўных мітынггах, а цяпер — проста новы стан. І гэтая зьява прымушае ўсю прастору пэўным чынам пераарганізоўвацца. Тое, што яны ўжо арыштаваныя, што яны ўжо за кратамі, тое, што іх судзяць — гэта фактар, які пераарганізуе ўсю прастору, нават і культурную прастору. Дзякуй ім за тое, што дзякуючы ім гэта адбываецца. Гэта істотна і для іх, і для нас таксама. Тое, што адбываецца зь імі, пэўным чынам адбываецца і з намі.

Я ПАЛІТЫКАЙ НЕ ЗАЙМАЮСЯ

Міхась Фінберг, кіраўнік Дзяржаўнага эстраднага аркестру

Вы ведаеце, я не хацеў бы ніякай даваць цяпер тлумачэнняў, таму што я працую без палітыкі, я палітыкай не займаюся. Мая палітыка адна — гэта роднае слова. Я займаюся родным словам, беларускай мовай, беларускімі песнямі. Я ня быў на вуліцы і ніякіх тлумачэнняў даваць не магу. Я за справядлівасць, за парадак. Я не спецыяліст, я проста музыкант. "НН": Але ж Вы таксама і грамадзянін...

М.Ф.: Мяне ў Менску не было, я ў гэты дзень быў у Нясвіжы, я толькі бачыў у тэлебачанні. Я ведаю, што заўсёды трэба бачыць два бакі, але ж я не юрист.

МЫ ЗАЙМАЕМСЯ АБАРОНАЙ НЕПАСРЭДНА

Карлас Шэрман, пісьменьнік, Пэн-Цэнтар

Мы разумеем салідарнасць непасрэдна. Мы непасрэдна займаемся абаронай тых пісьменьнікаў і журналістаў, якія трапілі за краты, маем непасрэдны кантакт з адвакатам, зь сем'ямі гэтых людзей, адпраўляем і атрымваем інфармацыю. Інфармацыя ўжо трапіла ў Нью-Ёрк, у Вену, у буйнейшыя праваабарончыя арганізацыі. Гэтым займаецца Хельсынская Федэрацыя ў Вене, Камітэт Абароны Правоў Чалавека Акадэміі Навук у Нью-Ёрку. З Польшчы нашыя калегі даслалі тэлеграну падтрымкі, салідарнасці. Мы падключаныя і сёння займаем толькі гэтым.

"НН": А што тычыцца рэакцыі нашай інтэлігенцыі, нашых творчых саюзаў?

К.Ш.: Інтэлігенцыя розная. Ад нашых творчых саюзаў, як мне вядома, аніякай рэакцыі няма. Я ведаю, што шмат робіць Беларуска Асацыяцыя Журналістаў. Яна незалежная і адразу ж падключылася — ужо шэраг перадачаў зрабілі ў радыё "Свабода", шукаюць шляхі, як дапамагчы. Беларуска інтэлігенцыя надта розная. Ёсць шэраг дэмакратычных людзей, а ёсць шмат, большасць, якая або ніяк ня ставіцца, або ставіцца да гэтых падзеяў адмоўна. Ніякай іншай рэакцыі творчых арганізацыяў я ня ведаю.

Ганна Матусэвіч

Койданаўскі дыярыюш

24.04. У радыё "Свабода" пачула, што загінуў Джахар Дудаеў. Значыць, мая начная відзежа абмінула Беларусь. Мне сёння лёгка дыхаецца. І на хаду складаюцца сьмяшынкі. Майму Віталіку сёння пашчасціла. Не прынес з гімназіі ні заўвагі, ні двойкі, бо забыўся дзёньнік. На радасьцях выпраўляю ў краму бацьку з "апоўзлікамі" па какос. Мае вочы фіксуюць усіх чатырох жыхароў маёй сялібы. А язык не паспявае камандаваць усім адразу: "Вазьмі цэлафанавыя (Вераніка насоўвае) штаны! Цыфу ты! Мяшкі!" У хаце — рогат, шум!

— Дзеці, вон з хаты! — роў некалі Чаплюк на ўсю Камароўшчыну. А мой стрыечны брат, у якога таксама трое дзяцей, дзяліўся са мной назапашаным досьведам выхаваньня: "А што іх глядзець! Даў дзяткі ды выгнаў на вуліцу". І гэта, я Вам скажу, самае чыстае дзела.

... Увечары, калі я пісала, і ўначы таксама нейк надта зьявіліва брахалі сабакі. Я прачыналася, шчаміла сэрца. Прачнулася каля 3-х гадзінаў ночы. У магу засталіся словы: "... цяперашнія мужы былі некалі каменнымі саяльнымі глыбамі" (?) Я выглянула ў вакно. Адзін сабака біў хвостом у цяпліцы, (яна пры доме). Сабака пакінуў махаць хвостом, як бы выцягнуўшыся насустрач, да 3-га паверху. Да раніцы наступіла цішыня.

25.04. Прапанавала Барташэвічу, каб бэнэфаўцы паслухалі на сходзе песні Данчыка, Акуліна. Трэба стварыць урачысты настрой на заўтра. Гэта — як малітва. Ізноў не стрымалася ад выпадку. Трэба будзе перапрасіць прылюдна, бо яны ж малайцы. Такую работу цягнулі на сваіх плячах, пакуль усе спалі, у тым ліку й я.

... Адцвітаюць дзяткіныя кактусы. Зь вялікага камля адходзіць лісток. На вялікім камлі ўжо скамечылася вялікая Віталькава краска. На лістку было з двух бакоў па адной красачцы. Маленькая Міколкава ўжо асыпалася. І толькі Веранічына краска раскашуе. Што значыць Жанчына!

26.04. Віталік папрасіўся ехаць са мной на шэсьце. Дакладней, гэта ягоная ініцыятыва — ехаць. Адрозна нам падклалі маленькую сьвінку: не спынілі электрычкі на станцыі мэтро "Акадэмія Навук". Ішлі па праспекце. З вокнаў фізкультурнага інстытуту павысоўваліся разявакі — студэнты. З нагоў гукалі: "Леопольд, выхадзі!" Мы пабачылі амаль усіх сваіх менскіх сяброў. У прысьцежку маладых хлопцаў нёс сьвечку моцна пастарэлы Пазьняк. Віталік дзівіўся на перакульныя машыны. Наш Міхась Цішук перавываў акрываўленую галаву немаладога ўжо чалавека. Бачыла, як імгненна жанчына схпіла за каўнер чырванатварага маладзёна, калі той памкнуўся дражніць "малпаў", схаваных за плотам тарчаў насупраць катэдральнага сабору. З гары да людзей спускаўся міліцыянт-сабакар. Мост на стыху вуліцаў Нямігі — Багдановіча, здаецца, зьнемагаў ад цяжару людзей на сабе. Шэсьце скандавала да спэцназаўцаў з забраламі: "Фа-шысты!" Віталік не згадзіўся: "Яны таксама людзі". Мы сталі клікаць іх: "Хадземце да нас!" "Людзі" ня ішлі. Сам мітынг мы прайгнаравалі, пайшоўшы да сяброў на кватэру.

За сённяшні вечар столькі дзівосаў наглядзеўся сын, што ў яго разьбягаліся вочы! Калі мы дзесьці а палове 12-ай валакліся па Койданаве, Віталік падвёў рысу дню: "А добра, што я паехаў на шэсьце, хоць першы раз амонаўцаў пабачыў".

КРАІНА

ванья працоўнай дзейнасці ды пэнсійнага забеспячэння, рэформы органаў мясцовага самакіравання, забеспячэння стабільнасці і правапарадку. Адзінагалоснае рашэнне Канстытуцыйнага Суда канчатковае і ўступіла ў дзеянне з моманту яго абвясчэння. ЖЫТЛО. Паводле другой Нацыянальнай справаздачы Рэспублікі Беларусі ў 1995 г. на аднаго жыхара краіны прыпадала ў сярэднім 19,5 м² карыснай жыллёвай плошчы. Гэта ў два разы перавышае аналагічны паказчык у іншых краінах сьвету, якія знаходзяцца на аднолькавым з намі ўзроўні сацыяльнага ды эканамічнага развіцця. Колькасць кватэраў у Беларусі нават перавышае агульную колькасць сем'яў. У гарадох заселенасць адной кватэры складае 1,26 чалавека. Другое жылло за горадам мае кожная трэцяя сям'я, — сьцьвярджаецца ў справаздачы. Тым ня менш з-за адсутнасці рэальных рэформаў вастрыя жыллёвага пытання, што засталася ў спадчыну ад сацыялізму, не змяняецца. Як дарчы, і ўсеагульнае жабрацтва. 27% гараджанаў жывуць ва ўмовах горшых за сацыяльна гарантваны мінімум.

ПРАНЦЫ. У Берасьці на пасаджанні гарвыканкаму вырашана стварыць штаб барацьбы з пранцамі. Як вядома, паводле афіцыйных нормаў Сусьветнай арганізацыі аховы здароўя, калі на 100 тыс. чалавек прыпадае 50-60 выпадкаў захворвання на сьфіліс, то сытуацыя

пагражае выйсьці з-пад кантролю. А ў Берасьці гэтая лічба перавысіла паказчык небясьпекі ажно ў два разы. Упершыню за апошнія 25 гадоў зарэгістраваны выпадкі нараджэння хворых на пранцы немаўлятаў. У гарадзкім скурвэндзыспансэры на прафіляктычным лячэньні стала знаходзіцца 10-12 дзяцей.

ДЫФТЭРЫЯ. Беларускія мэдыкі заклікалі пасьпяшацца ўсіх, хто яшчэ не зрабіў прышчэпку ад дыфтэрыі. Бо існуе рэальная пагроза эпідэміі гэтага захворвання ў Беларусі. У 1993 г. было зафіксавана 120 выпадкаў дыфтэрыі, а летась ужо 322, прычым 14 зь іх закончыліся сьмерцю. З 13 да 23 траўня ў Беларусі праводзіцца кампанія масавай вакцынацыі насельніцтва. Усе паліклінікі краіны будуць працаваць у дзьве зьмены. Прышчэпкі можна зрабіць на месцы жыхарства, на працы, на спецыяльных часовых прышчэпках пунктах і дома. Усе на вакцынацыю!

ПАЧЫН. Дзяржаўная беларуская прэса паведамляе пра удзел вышэйшага кіраўніцтва краіны ў традыцыйным камуністычным суботніку, які чамусьці перасталі менавіта ленинскім. У рабочыя спэцоўкі апрапаруліся А.Лукашэнка, М.Чыгір, М.Мясніковіч ды іншыя члены ўраду й супрацоўнікі апарату выканаўчай улады. Саноўная брыгада працавала на будаўніцтве станцыі мэтро "Партызанская".

ГУСОЎСКИ. У дварыку Дома літаратараў у Менску зьявіўся помнік беларускаму паэту-лаціністу Міколу Гусоўскаму. Ініцыятарам стварэньня помніка стаў клуб "Спадчына", скульптуру выканаў мастак Ул.Панцялеў, а фундавала помнік фірма

"Тэст" (прэзыдэнт А.Нехарошаў). Сёньня старшыня клубу "Спадчына" сп. А.Белы ўгадана зь менскімі гарадзкімі ўладамі месца, дзе будзе ўстаноўлены помнік слаўтаму паэту.

СЬВЕТ

МАЛАКО. У Англіі да нядаўніх жахаў, што былі выкліканыя рызыкай захварэць на "кароўе шалёнства" ад ужываньня ялавічыны, дадаліся новыя — малочныя. Брытанская мэдычная асацыяцыя паведамляе пра небясьпек хваробы Кроўна. У маладз ангельскіх кароваў была выяўленая бактэрыя, што выклікае рэдкую і пакуль невылечную хваробу, на якую ўжо цяпер пакутуюць 80 тыс. брытанцаў. Штогод шэрагі хворых папаўняюцца на 8 тыс. чалавек. Мэханізм заражэньня людзей праз малако пакуль ня высьветлены. Сымптомы — страта вагі, няспынныя болі, бягунка, пасья чаго — непэлазбная сьмерць. Сама бактэрыя, што зьяўляецца прычынай хваробы, вядомая ўжо блізу 100 гадоў, але спосабаў змаганьня зь ёю пакуль ня знойдзена. Брытанскія навукоўцы лічаць, што бактэрыя паражае ня ўсіх людзей, але для большай засьцярогі рэкамендуець ужываць выключна стэрылізаванае малако, а ня звычайнае пастэрызаванае. Дарэчы, выпадкі хваробы Кроўна зафіксаваныя і ў іншых краінах Заходняй Эўропы ды ЗША.

ПАЧЫН-2. Справы Леніна ўпарта перамагаюць ня толькі ў Белару-

сі, але і ў ЗША. Тут таксама адбыўся суботнік, толькі, відаць, не камуністычны, а капіталістычны. Прэзыдэнт Клінтан ды віцэ-прэзыдэнт Гор узялі ўдзел у расчыстцы пацярпелага ад паводкі нацыянальнага парку ў штаце Мэрыленд. Амэрыканскія кіраўнікі, у адрозьненне ад беларускіх, працвалі дакладна паводле ленинскага ўзору — цягалі бярвеньні. Невядома, праўда, ці былі бярвеньні сапраўдныя, ці надзіманья. Мэтай мерапрыемства было прадэманстраваць клопат пра навакольнае асяродзьдзе ды паказаць, што прэзыдэнцкая каманда знаходзіцца ў добраай спартовай форме і блізкая да народу.

АЎСТРАЛІЯ. Жалівае трагедыя адбылася ў аўстралійскім штаце Тасманія ў невялікім мястэчку Порт-Артур. Тут звар'яцелы 29-гадовы маньяк забіў 32 чалавекі ды параніў блізу 20. Усё адбылося ў мінулыя нядзелю. Да мясцовай кавярні, дзе было 50 чалавек, пад'ехала машына. Кіроўца зайшоў у кавярню, замовіў бутэрброд. Пасьля выцягнуў з доўгай спартовай сумкі аўтаматычную вінтоўку і адкрыў агонь па наведніках. Затым забойца выскачыў на вуліцу, абстраляў вялікую групу турыстаў, сеў у сваю машыну ды зьехаў. Празь некалькі хвілінаў ён уварваўся ў прыватны дом і захапіў у якасьці закладніка гаспадароў. Ён абстраляў шубалёт, на якім перавозілі параненых ім людзей. Стралаў ён і ў паліцыю, што акружыла дом. Улады вялі з зьлачынцам перамовы да поўначы. Але пасья сувязь зь ім пералынілася, бо ў яго-

ным радыётэлефоне падсела сілкаваньне. Маньяк быў схоплены жывым пасья таго, як сам падпаліў дом і тым самым даў паліцыі нагоду для штурму. Паведамляецца, што забойца хварэў на ярка выражаную форму шызэфрэніі.

ЎАЙТ-ЎОТЭР. Прэзыдэнт ЗША Біл Клінтан даў тлумачэньні ў справе няўдалай і скандальнай гісторыі

з набыцьцём нерухомаьці. Яго жонка яшчэ раней сьведчыла непасрэдна перад судом. Біл Клінтан у суд не пайшоў, а запісаў свае сьведчаньні на відэастужку. Гэты матэрыял будзе выкарыстаны на судзе ў справе Джэймса ды Сюзэн МакДугл, якія абвінавачваюцца ў банкаўскім махлярстве ды змове. Як вядома, у 70-я гады МакДуглы ды Клінтаны паўкладалі свае сродкі ў забудову раёну Уайт-Ўотэр. Гэтая акалічасьць зрабіла Клінтана добрай мішэняй для праціўнікаў прэзыдэнта з Рэспубліканскай партыі. Яны спрабуюць раскруціць справу пад назваў Уайт-Ўотэр на ўзор слаўтага Ўотэр-Гейту, які калісьці каштаваў прэзыдэнцкага крэсла Ніксону.

НЕ ПАЛІЦЬ! У Польшчы з 1 траўня пачаў дзейнічаць закон, скіра-

ваны на барацьбу з курэньнем. Называецца ён "Пра абарону здароўя ад наступстваў ужываньня тытуню". Закон пералічвае ўсе месцы, дзе катэгарычна забараняецца паліць, ды прадугледжвае шэраг вялікіх штрафў для парушальнікаў. Максымальны памер штрафу дасягае 2 тыс. далараў. Закон пашырае сьпіс абмежаваньняў для рэкламы тытуневых вырабаў. У дадатак да ранейшай забароны рэкламы цыгарэтаў у радыё, тэлевізіі ды ў маладзёжнай прэсе цяпер забараняецца рэкламаваць тытунь у кінатэатрах ды іншых культурных установах.

Уводзяцца нормы дапушчальнага ўтрыманьня ў цыгарэтах шкодных рэчываў. Рэгламэнтацыя наўнасьць на пачках ды рэкламных плякатах абавязковых надпісаў пра шкоднасьць курэньня. У зьвязку з тым, што забараняецца прадаваць цыгарэты непэнаўлетнім, уводзіцца забарона на продаж цыгарэтаў паштучна ды праз аўтаматы. Як сьцьвярджаюць спэцыялісты-правазнаўцы, польскі закон лічыцца адным з самых суровых у сьвеце.

ЛЮФТВАФЭ. Здзейсьнілася колішняя мара Германа Герынга. Нарэшце самалёты нямецкага Люфтвафэ будзь лётаць над тэрыторыяй ЗША. Міністры абароны Нямецчыны ды ЗША падпісалі пагадненьне пра стварэньне пры базе вайскова-паветраных сілаў ЗША ў штаце Нью-Мэксыка цэнтру лётнай падрыхтоўкі Люфтвафэ. Гэтая слаўтая база Холаўмэн Эарфорс Бэйз, што знаходзіцца сярод гораў у бязьлюднай пустыні, ужо шмат гадоў выкарыстоўваецца для выпрабаваньня новых узбраеньняў. Менавіта тут у ліпені 1945 была ўзарваная першая ў гісторыі чалавечья атамная бомба.

Цяпер там будзь разьмешчаныя самалёты Бундэсвэру. Туды зь Нямецчыны ўжо прыбылі першыя

Здарэньні

Згарэў палігон

У Веткаўскім раёне згарэў спэцыялізаваны радыяцыйны палігон. Ён быў створаны Інстытутам лесу Акадэміі Навук дзеля вырошчваньня чыстых пасадак на забруджаных землях. Палігон разьмяшчаўся паблізу могілак адселенай вёскі Барталамееўкі. Прычынай пажару сталі, напэўна, сьвечкі на магілах. Як лічыць дырэктар Інстытуту лесу Віктар Іпацьёў, загінуў плён сямігадовае працы ягоных супрацоўнікаў. Згарэлі таксама ўнікальныя рэактывы ды тэхналёгіі, створаныя на замову інстытуту ў іншых навуковых установах былога СССР. Страчанае ня мае аналягаў, і таму кошт яго не паддаецца падліку.

Хадаініцтвы адхіленыя

Як паведамляе агенцтва "Інтэрфакс", у Беларусі з пачатку году выканана 14 сьмяротных прысудаў. Яшчэ звыш 20-ці забойцаў чакаюць, як вырашыць іхны лёс прэзыдэнт Лукашэнка. Усяго за 1995 год было выканана 30 сьмяротных прысудаў. З пачатку красавіка Лукашэнка ўжо адхіліў 6 прапачэньняў аб літасьці. Сярод іх было хадаініцтва 40-гадовага Мікалая Ваўка з Магілёўшчыны. Летась пры спробе згвалціць 10-гадовую дзяўчынку, Воўк зьбіў ды задушыў яе капронавай вяроўкай, а пасья захапіў у сваім гародзе. Лукашэнка адхіліў чалавічнюю свайго земляка-садыста. Цяпер на сталя ў прэзыдэнта ляжыць хадаініцтва мсчучка Ігара Вішнёўскага. Пры рабаванні дому ён забіў сям'ю з трох чалавек, а пасья, каб замесці сьляды, падпаліў хату.

Затрымалі рэкеціраў

Супрацоўнікі ўправы МУС па барацьбе з арганізаванай злачыннасьцю ў Менску ды Менскай вобласці затрымалі двух рэкеціраў, што вымагалі ад сям'і прыватных прадпрымальнікаў 25 тыс. далараў. Затрыманьне адбылося ў раёне ўнівэрсаму "Рыга" ў момант перадачы злачынцам грошай. Хаця міліцыянтам і давялося пастраляць у паветра, ахвяраў не было.

Беларускія мыгтнікі "бяруць"

У Менску затрыманьня начальнік Дзяржаўнага мытнага камітэту Беларусі А.Паходня і адзін зь ягоных калегаў, старэйшы інспэктар мытнага камітэту. Як паведамляе агенцтва "Інтэрфакс", яны падазраюцца ў атрыманні хабару памерам 3 тыс. амэрыканскіх далараў. Іх злавлілі, калі прадстаўнікі адной камэрцыйнай фірмы перадавалі ім валюту за мытнае афармленьне грузаў. Далатковай інфармацыі МУС у інтарэсах сьледства ня даў, але нагадаў, што сёлета гэта ня першае такое здарэньне ў мытным камітэце.

У калодзежы

Мінулае нядзелі сантэхнік-рамонтнікі ВА "Менскводаканал" знайшлі ў адным з каналізацыйных калодзежаў сталіцы труп мужчыны зь пятлёю на шыі. Пра што й паведалі ў міліцыю. Тая спрацавала надзвычай апэратыўна, і літаральна празь некалькі гадзінаў забойцы былі затрыманыя. Імі аказаліся былая жонка ахвяры з прыяцедем. Забілі небараку, відаць, дзеля таго, каб забраць сабе ягоную кватэру. Забойства адбылося на кватэры ў ахвяры. Пасья злачынцы адцігнулі

труп на 2-ю вуліцу Шчорса ды скінулі ў калодзеж. Калі б ён праляжаў там некалькі дзён, ад яго б напэўна нічога не засталася — зьелі б пацукі.

Пад высакавольтнай лініяй

Таксама ў мінулыя нядзелю ў Менску ў раёне вуліцы Несьцерава, што побач з кальцавой шашой, акурат пад высакавольтнай лініяй знайшлі труп абгаралага хлопчыка гадоў 10-12. Было відавочна, што загінуў ён ад паражэньня токам. Акалічасьці высьвятляюцца.

На вялікай дарозе

На шашы Гомель-Бранск, паблізу станцыі Ларышчава, адбыўся напад чатырох злодзеяў на грузавік "КАМАЗ". Як паведамляе агенцтва "Інтэрфакс", у машыне былі жыхары Гомеля: кіроўца, прыватны прадпрымальнік — ўладальнік "КАМАЗа", і пасажыр. Са словаў пацярпелых, іх спынілі двосмужчын і папрасілі дапамагчы выцягнуць іхную загразную на прасёлку машыну. Калі "КАМАЗ" зьехаў з шашы на прасёлкавую дарогу, зьявіліся яшчэ два злачынцы ды напалі на тых, што былі ў "КАМАЗе". Пасажыры "КАМАЗа" спрабавалі супраціўляцца. У адказ злодзеі ўсадзілі нож у гаспадара грузавіка, а кіроўцу зьбілі. Пасьля гэтага бандыты забралі 47,8 млн. расейскіх рублёў ды зьбеглі. Вядзецца сьледства.

Кухары-шкоднікі

68 выхаванцаў Высакоўскай, што Берасьцейшчыне, санаторнай школьні-інтэрнату атруціліся ды патрапілі ў шпіталь з дыягназам востры гастраэнтэрыт. Паводле агенцтва Бела-

ПАН прычынай сталася салата "Аліўе", якую давалі дзецям на вячэру. Правэрка выявіла нагэтулькі шмат санітарных парушэньняў на кухні школьні, што дзіўна было, як такое ня здарылася яшчэ раней.

Цётка-садыстка

Зь вёскі Дружба Менскага раёну з моцнымі пабоямі ў шпіталь была дастаўленая 3-гадовая дзяўчынка. Яна сталася ахвярай нейкай "цёткі Галі". Тая зьдэкавалася зь яе, біла, прыпальвала цела цыгарэтамі. Як высьветлілася, садыстка зьяўляецца кватаранткай у доме бабулі дзяўчынкі. Бацька малой сядзіць у турме, а маці недзе бадзьяецца. Пры аглядзе памяшканьня, дзе жыла "цётка Галя", былі знойдзеныя мэдычныя шпрыцы зь сьлядамі опію. Міліцыя лічыць, што кватарантка арганізавала прыгон для наркаманаў. Сама "цётка Галя" адмаўляецца ад удзелу ў нанясеньні цялесных пашкоджаньняў дзяўчыны.

Фальшывыя далары

Ня доўга радаваўся адзін мянчук з нагоды выгаднага продажу свайго патрыманага "Форду". З 5300 амэрыканскіх далараў, атрыманых узамен за машыну шмат купюраў аказаліся фальшывымі. Гэта высьветлілася, калі прадавец угледзеў аднолькавыя нумары на розных банкнотах. Ён зьвярнуўся ў міліцыю. Па сьвежых сьлядах удалося затрымаць пакупніка "Форда". Ён аказаўся жыхар расейскага горада Разань. Пры асабістым даглядзе ў яго знайшлі 7 тыс. фальшывых далараў. Уладальнік падробак сьцьвярджае, што набыў несапраўдную валюту ў абменным пункце ў Маскве, і таму нават падумаць ня мог, што тая можа быць фальшынаю.

Інфарматар

НАША НІВА

Новае слова на рынку беларускае прэсы — штотыдзень 12 палосаў патрэбнае інфармацыі

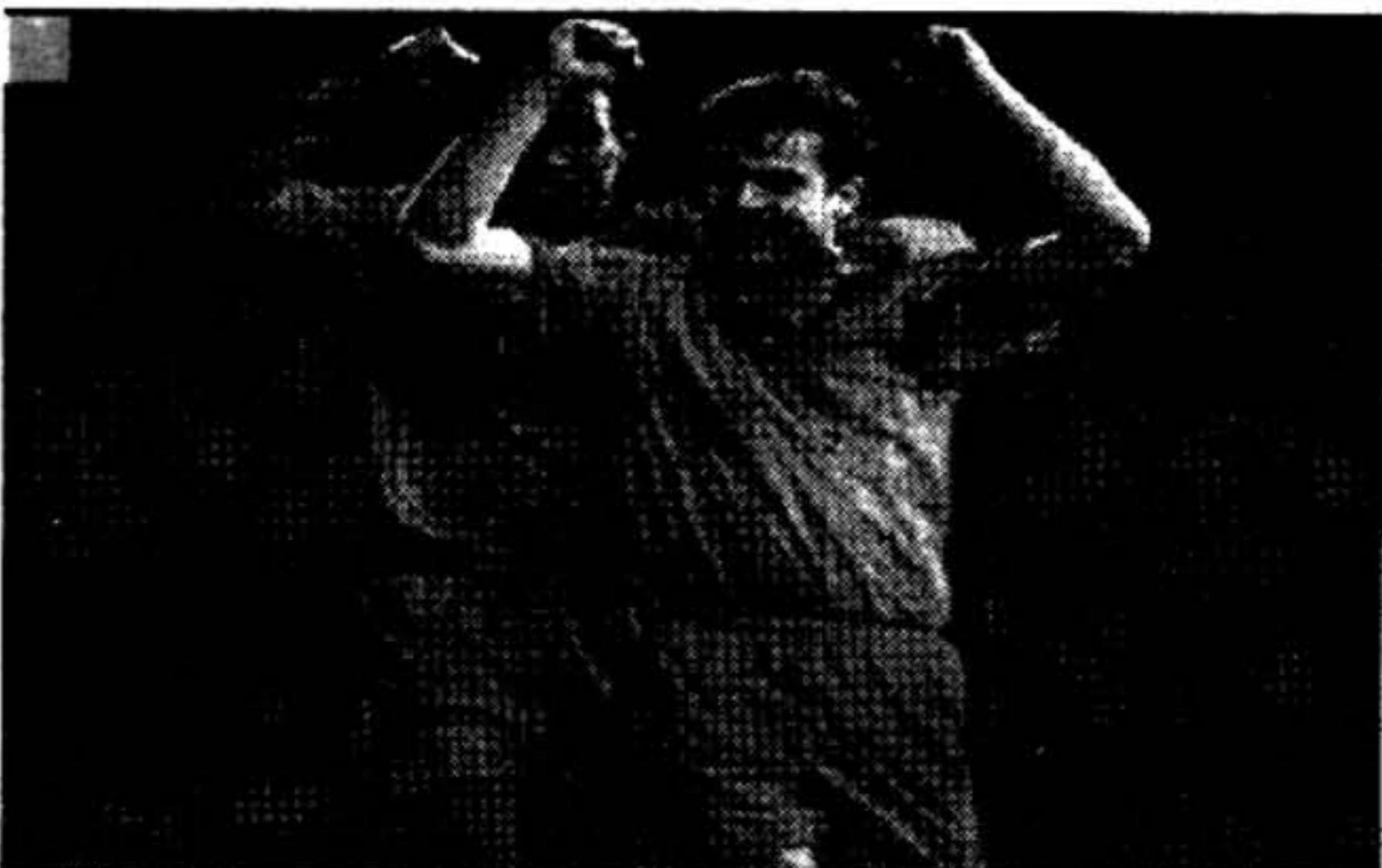
ШТОТЫДНЭВЫ
ІНФАРМАЦЫЙНЫ
ДАДАТАК ДА ГАЗЕТЫ
НАША НІВА

ІНФАРМАЦЫЙНАЕ
ЗАБЕСЬПЯЧЭННЕ
BELARUSIAN PUBLIC
RELATIONS ASSOCIATION

БІРЖА ПРАЦЫ • КІПІ • РЫНАК • ТРАНСПАРТ • АДПАЧЫНАК • АДЖАЦЫЯ • СПАЖЫВЕЦ • ЗДАРОВ'Е • КІНО • ТБ • ТЭЛЕСАТ • РАДЫЁ • СПОРТ • МУЗЫКА • ЗА МЯЖОЮ

КАЛЯНДАР ВЫСТАВАЎ І КІРМАШОЎ ВА "ЭКСПАФОРУМ" У 1996 ГОДЗЕ.

- 15/19.5 Консумэкспа'96***
Вопратка, абутак, футравыя й скураныя вырабы. Тканіны. Галынтэрэя. Побывавыя прыборы й абсталяваньне. Прадметы інтэр'еру. Сувэніры, каталёгі, часопісы модаў.
- 28/31.5 Усе для дому. 4-я Міжнародная выстава**
Праектаваньне, будаўніцтва й ремонт жылых і службовых памяшканьняў. Сантэхніка й ацяпленне. Прадметы аздабленьня інтэр'еру. Ахова й сыгналізацыя.
- 28/31.5 Белхімія'96. 4-я Міжнародная выстава**
Абсталяваньне й тэхналогіі нафтахімічнай вытворчасці. Прадукты арганічнага сьінтэзу. Аграхімія, фармацыя, касмэталёгія.
- 2/5.7 Бістро'96. 2-я Міжнародная выстава**
Абсталяваньне й тэхналогіі для рэстаранаў, бараў, крамаў. Перапрацоўныя мінікомплексы для харчовае прамысловасці. Прадукты харчаваньня хуткага прыгатаваньня.
- 2/5.7 Піва. 3-і Міжнародны кірмаш**
Абсталяваньне й тэхналогіі для вытворчасці нацыянальных гатункаў піва. Піва: сьветлае, цёмнае, пшанічнае, безалькагольнае. Міжнародны конкурс-дэгустацыя.
- 2/5.7 Віно й напоі. 2-і Міжнародны кірмаш**
Абсталяваньне й тэхналогіі для вінаробнай і лікёра-гарэлкавае вытворчасці. Нацыянальныя, маркавыя, сувэнірныя напоі й віно. Міжнародны конкурс-дэгустацыя.
- 26/31.8 Дзіцячы сьвет 2-і**
2-і міжнародны гуртава-рознічны кірмаш тавараў для дзяцей. Дзіцячая вопратка, абутак. Прадукты харчаваньня й напоі. Цацкі й разьвіццёвыя гульні. Канцэлярскія прылады. Тавары для немаўлятаў.
- 19/22.9 Будпрагрэс'96. 4-я Міжнародная выстава**
Мэханізацыя працы ў будаўніцтве. Абсталяваньне для жыльця й будаўнічыя матэрыялы. Праекты катэджаў і лецішчавых дамоў.
- 2/55.10 Менскі кірмаш Восень'96**
13-ы Міжнародны ўнівэрсальны кірмаш
Тавары народнага спажываньня. Абсталяваньне й тэхналогіі для вытворчасці тавараў народнага спажываньня.
- 12/15.11 Сучасны офіс і банк**
5-ы Міжнародны салён.
Інфармацыйныя банкаўскія тэхналогіі. Аргтэхніка й вылічальная тэхніка. Праграмнае забесьпячэньне. Сродкі сувязі й сыстэмы бясьпекі.
- 27/30.11 Белпрадукт***
3-я Міжнародная выстава.
Прадукты харчаваньня, напоі.
- 27/30.11 Ласун***
Міжнародная выстава.
Кандытарскія вырабы, марозіва, кансэрваваныя прадукты; сочыва, джэмы, сокі, кампоты. Абсталяваньне й тэхналогіі для вытворчасці й пакаваньня.
- 10/13.12 Security — Менск**
Міжнародная выстава сродкаў бясьпекі.
Бясьпека асобы, уласнасьці, інфармацыі. Сыстэма пажарнай бясьпекі. Ахова аб'ектаў і мяжы. Мытны догляд. Сродкі выратаваньня.
- 24/30.12 Навагодні Менскі кірмаш***
3-і гандлёвы кірмаш сувэніраў і падарункаў.
Перадсьвяточны распродаж сувэніраў і падарункаў. Дэманстрацыя мадэляў вопраткі і абутку. Канцэртныя праграмы.
*Арганізатары: ВА "ЭКСПАФОРУМ" і ВК "МІНСКЭКСПА"

з гэтага нумару мы пачынаем новую сталую рубрыку **СПОРТ**

- Шаноўны калега!**
Прапануем Вашай увазе апошнія выданьні кампаніі "Тэхналогія". З дапамогаю каталёгу Вы зможаце вывучыць попыт на пералічаную літаратуру. Замовіць кнігі можна непасрэдна ў выдавецтве;
220007, г. Менск, вул. Магілёўская, 43, офіс 210.
Тэл.: (0172) 27-19-40.
Тэл./факс: (0172) 21-77-40.
Форма аплаты ўсялякая.
Каталёг апошніх выданьняў кампаніі "Тэхналогія"
- Залоска Ю. Вэрсіі: Шлях да храму "idea sui": Дзеньнік, дзялёгі, эсэ. 1995. — 463 с.**
Зь якой місіяй беларусы прыйшлі ў сьвет; якія каштоўнасьці за сваю гісторыю стварылі; што пасьпелі выказаць пра сябе сьвету; што яшчэ павінны выказаць і стварыць?.. Над гэтымі пытаньнямі ў дзялёгах з журналістам, аглядальнікам штотыднёвіка "Літаратура й мастацтва" Юрасём Залоскам разважаюць беларускія патэтыкі і пісьменьнікі, філёзафы й навукоўцы, грамадзкія дзеячы.
Для шырокага кола чытачоў. — 18.000 руб.
 - Picarda Guy. Minsk: A Historical Guide. Менск: Гістарычны, культурны, бізнэс-гід. 1994. — 356 с. — (на анг. мове).**
Адна зь першых кніг па-ангельску пра Рэспубліку Беларусь і ейную сталіцу. Для замежных наведнікаў краіны, студэнтаў ангельскіх аддзяленьняў ВНУ і ўсіх, хто цікавіцца гісторыяй і сучасным станам Беларусі. — 12.000 руб.
 - Кураты: Артыкулы, навуковая справаздача, фотаздымкі / З.Пазыняк, Я.Шмыгалёў, М.Крывальцэвіч, А.Іоў. 1994. — 184 с. (на бел. і анг. мовах).**
Зборнік — дакумэнтальнае сьведчаньне зьлічэньстваў сталінскага рэжыму ў Курапатах паблізу Менску.
Кураты — першая з адкрытых у Беларусі мясяцінаў, дзе зьнішчаліся ахвяры бальшавіцкіх рэпрэсіяў.
Выданьне багата ілюстраванае. Для ўсіх, хто цікавіцца гісторыяй Беларусі ХХ ст. — 10.000 руб.
 - Беларусь. Новая краіна ва Ўсходняй Эўропе / Ул.Новік. 1994. — 68 с. (на анг., ням., фр. мовах).**
Сьціслы нарыс пра гісторыю, дзяржаўны лад, эканоміку і культуру Беларусі. Для замежных наведнікаў краіны, нашых суайчыннікаў, якія наладжваюць справы й культурныя кантакты з замежнымі калегамі, а таксама для тых, хто вывучае ангельскую, нямецкую ці французскую мовы. — 10.000 руб.
 - Грыб М. На гістарычным скрыжаваньні. 1996. — 159 с.**
У кнізе Старшыні Вярхоўнага Савету Рэспублікі Беларусі ХІІ скліканьня пададзены ягонны выступленьні на міжнародных і нацыянальных форумах, артыкулы ў перыядычным друку, інтэрвію сродкам масавай інфармацыі. Яны прысьвечаныя актуальным праблемам дзяржаўнага будаўніцтва, рэфармаваньня эканомікі, замежнай і ўнутранай палітыцы дзяржавы, дзейнасьці парлямэнту, станаўленьню шматпартыйнасьці. Надзвычай цікавая кніга. Ужо гатовы наклад яе быў арыштаваны афішыйнымі ўладамі амаль на месяц. Для ўсіх, хто цікавіцца надзённымі пытаньнямі разьвіцця нашай краіны. — 13.000 руб.
 - Другі міжнародны кангрэс у абарону дэмакратыі і культуры "Незалежная прэса: свабода й адказнасьць": Тэксты. Дакумэнты. Матэрыялы. 1996. — 549 с. (на бел. і анг. мовах).**
Кнігу складаюць матэрыялы арганізаванага Беларуска-кім ПЭН-цэнтрам Другога міжнароднага кангрэсу ў абарону дэмакратыі і культуры, які адбыўся ў Менску 31 жніўня 1995 году. Зборнік зьмяшчае выступленьні такіх вядомых дзеячоў культуры Беларусі й замежжа, як Васіль Быкаў, Рыгор Барадулін, Васіль Сёмуха, Генадзь Бураўкін, Вітаўт Кіпель, Алесь Разанаў, Юры Хадыка, Вера Рыч, Уладзімер Арлоў, Норбэрт Рандаў, Віталь Цыганкоў, Сакрат Яновіч, Зора Кіпель, Валяцін Грышкевіч і інш. Для шырокага кола чытачоў. — 20.000 руб.
 - Барадулін Р. З дубавецьця. — Мн.: Выд. ТАА "Паліфакт", 1996. — 158 с.: іл.**
Новая кніга Рыгора Барадуліна "стаіць" на падмурку народнага гумару, адлюстроўвае пачутае сярод людзей на роднай паэту Вушаччыне. — 13.500 руб.

Для нас усё адно,

Мусульманін?
Юдэй?
Індуіст?
Будыст?
Хрысьціянін?

UNICEF
Клопат пра дзяцей

Мы клапацімся пра ўсіх.

ГАСПАДАРКА АНОНС

Для мыцьця й чысткі посуду выкарыстоўваецца каля 100 відаў розных прэпаратаў і хімічных рэчываў, якія паводле свайго ўздзеяньня на паверхню падзяляюць на безабразунныя і абразунныя.
Пераважна для мыцьця посуду скарыстоўваюць безабразунныя рэчывы, а што да абразунных, то іх варта ўжываць толькі для чысткі моцна забруджанага посуду.
Больш падрабязна чытайце ў наступным нумары.

КОШТЫ НА РЭКЛЯМУ Ў ГАЗЭЦЕ "НАША НІВА" І ІНФАРМАЦЫЙНЫМ ДАДАТКУ "ІНФАРМАТАР"

	"НАША НІВА"	"ІНФАРМАТАР"
Базавая стаўка ч/б	\$0,5 см²	\$0,4 см²
Замова ў рэкламным бюро	\$0,5 см²	\$0,4 см²
Замова праз тэлефон	\$0,6 см²	\$0,5 см²
Першая паласа	ч/б — \$1 см² Колер (ня меней за 100 см²) — \$2,5 см²	ч/б — \$0,9 см²
Рэклама на паласе "Біржа працы"		5.000 руб. (зьмяшчаецца запар у двух нумарах)
Колер	ня меней за 50 см² — \$1	ня меней за 20 см² — \$1,5 см²
TV-праграма		ч/б — \$1 см² колер — \$1,5 см² (ня меней за 50 см²)

Замовіць рэкламу можна праз тэлефон 36-76-75 з 10.00 да 20.00 штодня, ці на адрасе: вул. Пуліхава, 29, кв. 61, да 18.00.
Пры гэтых коштах ня ўлічваецца выраб арыгінал-макету.

Падпісны кошт 12.000 на месяц 36.000 на квартал
* Прадугледжаны скідкі на колькасьць выхадаў і плошчу рэкламных аб'ектаў

Агенцтва "Права й нерухомацьць" дапаможа прадаць ці купіць кватэру ў Менску, а таксама аформіць абмен прыватных ці дзяржаўных кватэраў. Адрэса: вул. Кірава, 19, кв. 47, тэл. 224-61-87, 231-09-92 (продаж), 264-09-74 (купля), 222-27-67 (абмен).

На продаж маюцца:

Колькасьць пакояў	Вуліца	Кошт USD	Плошча агул./жыл.	Кухня	Із. пак. санвузел	Паверх Дом	Тэлефон Подж./балькон	Падлога
1	Кнорына	10.500	31/19	6	—/сум.	4/4ц	—/балькон	драўл.
2	Каліноўскага	10.500	44/30	6	—/сум.	2/5п	—/балькон	драўл.
3	Кальварыйская	55.000	100/52	8.5	3/асобн.	4/5ц	тэл./балькон	драўл.

А таксама маюцца яшчэ болей за 200 варыянтаў для куплі.

Падпіска на газэту
"НАША НІВА"
праз пошту і "САЮЗДРУК"
ІНДЭКС 63125.
Падпіска празь незарэжаўную сетку дастаўкі
тэлефон 29-22-10 (Цыбульскі Леанід)

НОВЫЯ ВАКАНСІІ Й ПРАЦОЎНЫЯ МЕСЦЫ. МЕНСК

ГРУПА "СТАНОЧНИК"
ЗАВОД МЕНСКІ ГАДЗІНЬ-
НИКАВЫ, АТ, пр. Ф.Скарыны, 95, тэл. 56-15-71

Токяр паўаўтаматнік
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 5 чалавек. Жанчыны. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак 800.000 руб. 3 добрым зрокам. **Штампавальніца**
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 5 чалавек. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак 700.000 руб. 3 добрым зрокам.

ІНСТЫТУТ ЛІЦЕЙНАЙ ВЯТВОРЧАСЬЦЫ (БелНДЛіц), вул. Машынабудаўнікоў, 28, тэл. 41-78-55

Токяр-расточнік 5-6 ступені
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 1.500.000 руб. Праца на станку з лічбавай індывідуальнай і папярэднім наборам каардынатаў. **Токяр 5-6 ступені.**
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 1.500.000 руб.

ТАА ШЧОТКА (фабрыка шортскава-шчоткавая), зав. Паўднёвы, 13, тэл. 20-34-25, 20-38-54

Токяр
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак дамоўны.

КАМБІНАТ ЗАВОДКАГА РАЁНУ, вул. Цэнтральная, 46, тэл. 43-07-81
Токяр 5 ступені
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 800.000 руб. Паводле квоты Заводскага раёну.

ЗАВОД ЭТАЛЕН, вул. Наватарская, 2а, тэл. 37-24-59
Шліхтар (шліфавальнік)
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны. **Токяр**
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны.

ПРАДПРЫЕМСТВА МЕНСККАМУНЦЕПЛАСЕЦЬ, вул. Валгаградская, 12, тэл. 64-37-40
Токяр 5-6 ступені
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак 1.200.000 руб.

ЗАВОД СРОДКАЎ КОМПЛЕКСНАЙ АўТАМАТЫЗАЦЫІ, вул. Ляшчынскага, 8, тэл. 58-71-23

Зубарэзнік
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны.

ЦЭНТАР ІНЖЫНЭРНЫХ НАВУКОВАГА ПРЫБОРАБУДАВАННЯ, вул. Жодзінская, 1/3, тэл. 64-65-66

Фрэзавальнік 5 ступені
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак 800.000 руб.

Токяр 5 ступені
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак 800.000 руб.

ЦЭНТАР ХІМІЧНА-ТЭХНАЛІЯЧНЫХ (Акадэмія Навук Рэспублікі Беларусі) (ХТЛ), вул. Жодзінская, 16, тэл. 64-11-16

Токяр 5-6 ступені
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень.

ны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Адукацыя сярэдняспецыяльная, сярэдняя. Заробак 700.000 руб. Пенсіянер.

ФАБРЫКА КАЛЯРОВАГА ДРУКУ, вул. Каржанеўскага, 20, тэл. 78-06-42

Фрэзавальнік 5-6 ступені
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 1.400.000 руб. **Токяр 5-6 ступені**
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 1.400.000 руб.

ЗАВОД ЭКСПЭРЫМЕНТАЛЬНЫХ РАМОНТНА-МЭХАНІЧНЫХ (ЭРМЗ), вул. Бабушкіна, 18, тэл. 98-93-93, 36-16-83

Фрэзавальнік 4-6 ступені
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.500.000 руб.

ФАБРЫКА ЦАЦАК "ІГРАМЕТ" АТ "АКТАМІР", вул. Бехцерава, 17, тэл. 45-14-51

Наладнік машынаў і аўтаматычных ліній вытворчасці вырабаў з пласмасы 5-6 ступені
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 1.000.000 руб.

ЗАВОД СПЭЦІНСТРУМЕНТАЎ І ТЭХАБСТАЛІАВАННЯ, вул. Даўгабродская, 29, тэл. 38-63-01

Токяр
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 3 чалавекі. Адукацыя сярэдняя. Заробак дамоўны.

Токяр-расточнік
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 3 чалавекі. Адукацыя сярэдняя. Заробак дамоўны.

Фрэзавальнік
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 5 чалавек. Адукацыя сярэдняя. Заробак дамоўны. **Шліхтар**
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Адукацыя сярэдняя. Заробак дамоўны.

"БЕЛПРАМФУРНІТУРА" ТАА, вул. Машынабудаўнікоў, 28, тэл. 40-81-11, 40-77-11

Наладнік станкоў ЛПК і маніпулятару з праграмным кіраваннем
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.000.000 + %.

ПРАДПРЫЕМСТВА "ІНСОМ" МАТ, зав. Бехцерава, 5, тэл. 45-93-99

Токяр 3-6 ступені
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 10 чалавек. Заробак 1.500.000-1.700.000 руб.

ПРАДПРЫЕМСТВА РАЙДАРАЗЕЛЕННЕНЬЕ, пр. Кулузава, 18, тэл. 64-14-62

Токяр 5 ступені
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак 1.200.000 руб. Фрэзавальнік.

"БЕЛПРАМФУРНІТУРА" ТАА, вул. Машынабудаўнікоў, 28, тэл. 40-81-11, 40-77-11

Наладнік станкоў ЛПК і маніпулятару з праграмным кіраваннем
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.000.000-1.100.000 руб.

ІНСТЫТУТ НАВУЧАЛЬНА-ВЫТВОРЧЫХ КАНСТРУКТАРСКА-ТЭХНАЛІЯЧНЫХ (НВКП) БДПА

пр. Ф.Скарыны, 65, к. 13, тэл. 39-32-76
Токяр 4-6 ступені
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 720.000-960.000 руб. Зьвяртацца на тэл. 39-31-96

ГРУПА "СЬЛЕСАРЫ, ЭЛЕКТРЫКІ, ЭЛЕКТРАМАНЦЭРЫ"

АБ'ЯДНАНЬЕ "ПРАМСУВЯЗЬ", вул. П.Броўкі, 17, тэл. 32-10-52

Сьлесар-наладнік 4-5 ступені
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.000.000 + %.

Электрамэнцёр
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.000.000 + %.

Сьлесар інструментальнік 5-6 ступені
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.000.000 + %.

АБ'ЯДНАНЬЕ "МЕНСКНЕРУХПРАМ" ВА, вул. Асаналіева, 72, тэл. 75-28-15

Электрамэнцёр 4-5 ступені
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак 1.000.000. Зьвяртацца на тэлефон 75-25-02. Для працы ў Воўме.

ТАА ШЧОТКА (фабрыка шортскава-шчоткавая), зав. Паўднёвы, 12, тэл. 20-34-25, 20-38-54

Сьлесар-інструментальнік
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак дамоўны.

Сьлесар-рамонтнік
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак дамоўны.

ФАБРЫКА "КАМУНАРКА" АТ, вул. Аранская, 18, тэл. 21-37-00

Сьлесар-рамонтнік аўтамабіляў (аўтасьлесар) 5 ступені
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 1.600.000 руб. Далата на харчаваньне й праезд.

Сьлесар-наладнік 4-5 ступені
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.500.000-1.700.000 руб. Наладнік тэхналагічнага абсталяваньня. Праца ў дзьве зьмены.

Сьлесар-рамонтнік прамысловага абсталяваньня
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.500.000-1.700.000 руб. Далата на харчаваньне й праезд.

ЗАВОД МВА МЭХТЭХЖЫЛАБСПУГОВАНЬНЕ, вул. Сыцэбаньна, 20, тэл. 75-65-61

Сьлесар МЭП (мэханазборных працаў) 5-6 ступені
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны.

ЗАВОД "БУДМАШ", вул. Рыбалкі, 26, тэл. 27-84-69

Сьлесар-сантэхнік
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.300.000 руб.

ЗАВОД ЭКСПЭРЫМЕНТАЛЬНЫХ МЭХАНІЧНЫХ, вул. Глаголева, 39а, тэл. 56-56-61

Сьлесар
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак дамоўны.

ба дамоўны. **ХОЛАДАКАМБІНАТ N1**, вул. Першамайская, 28, тэл. 36-30-19

Сьлесар-рамонтнік
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Адукацыя сярэдняя. Заробак 1.300.000 руб. Ремонт электрааградузнікаў.

КАМБІНАТ ЗАВОДКАГА РАЁНУ, вул. Цэнтральная, 46, тэл. 43-07-81

Сьлесар-электрык 5 ступені
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 700.000 руб. Ремонт электрааградузнікаў.

ПРАДПРЫЕМСТВА "ДАРЭСТАРАН", вул. Вакзальная, 17а, тэл. 96-27-73

Электрык 4 ступені
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 430.000 + прэмія. Можна на 1,5 стаўкі.

КАЛЕНА (БПМК) "МЕНСККААББУД", вул. Калінца, 11а, тэл. 78-17-11

Сьлесар-электрык 4-5 ступені
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 3 чалавекі. Заробак 700.000 руб. Зьвяртацца на тэлефон 43-31-63

ЗАВОД "БУДМАШ", вул. Рыбалкі, 26, тэл. 27-84-69

Сьлесар-сантэхнік
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.300.000 руб.

УНІВЭРСЫТЭТ ПЭДАГАГІЧНЫХ БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ, вул. Каралы, 16а, тэл. 26-44-47

Электрамэнцёр
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 350.000 руб. Зьвяртацца на тэлефон 20-71-83

ВУЧЭЛЬНЯ (ПТВ) N17 БЫТАВОГА АБСЛУГОВАННЯ, вул. Калінца, 79, тэл. 77-09-21

Сьлесар-сантэхнік
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 500.000 руб.

КАМБІНАТ ВОДНАСПАРТОВЫ, вул. Сурганова, 2а, тэл. 66-28-16

Сьлесар-сантэхнік 5 ступені
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак 600.000 руб.

ЗАВОД МАЛОЧНЫХ N2 "АРАНДАТАР", пр. Партызанскі, 10-ы кілямэтар, тэл. 44-27-62

Сьлесар-рамонтнік 5-6 ступені
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак дамоўны. Зьвяртацца на тэлефон 44-25-22. Паводле квоты Заводскага раёну.

КАПЕДЖ АўТАМЭХАНІЧНЫХ, вул. Сацыялістычная, 5, тэл. 43-36-87

Сьлесар-сантэхнік 2-4 ступені
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 700.000 руб. Зьвяртацца на тэлефон 43-31-63

ЗАВОД АўТАМАТЫЧНЫХ ЛІНІЯЎ ІМЯ П.МАШЭРАВА, вул. Даўгабродская, 18, тэл. 30-43-17

Электрамэнцёр
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Адукацыя сярэдняя. Заробак 200.000 руб.

КОМПЛЕКС НАВУЧАЛЬНА-ВЫТВОРЧЫ (НВТЭХНІКУМ), пр. Партызанскі, 73, тэл. 45-21-33

Сьлесар-сантэхнік 3-6 ступені
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Сумяшчальна. Заробак 600.000 руб.

БЕЛМЭДПРЭПАРАТЫ, вул. Фабрыцыйса, 30, тэл. 25-89-52, 25-89-53

Сьлесар-сантэхнік
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 2 чалавекі. Заробак 1.600.000 руб.

УПРАВА МОСТАБУДАўНІЧНАЯ N6 "МОСТАБУД", Шабаны, РБУБ, тэл. 44-35-12

Сьлесар-матарыст 4-6 ступені
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 1 чалавек. Заробак 800.000 руб. Паводле квоты Заводскага раёну.

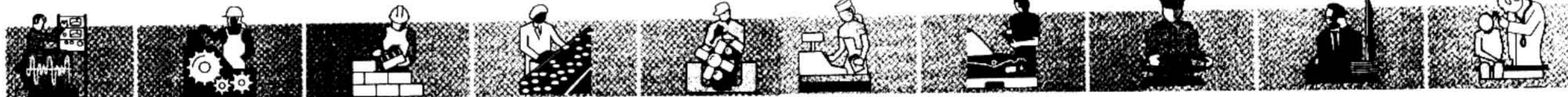
УПРАВА (ДБУ) 43-ГА ТРЭСТУ БМВ, вул. Сяліцкага, 113, тэл. 44-34-62

Сьлесар-рамонтнік палінай апаратуры 5-6 ступені
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 5 чалавек. Заробак 1.500.000 руб.

Электрык 5-6 ступені
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 3 чалавекі. Заробак 1.500.000 руб. Акумулятарнік.

ЗАВОД ОПТЫКА-МЭХАНІЧНЫХ ІМЯ ВАВІЛАВА АБ'ЯДНАНЬЕ ВА "БЕЛОМА", вул. Макаёнка, 123, тэл. 64-15-61, 64-62-51

Сьлесар-сантэхнік
Сталая занятасць. Поўны працоўны дзень. Усяго 6 чалавек. Адукацыя сярэдняя, пачатковая сярэдняя. Заробак 200.000 руб. Ремонт і абслугоўваньне сантэх-абсталяваньня.

Рынак працы: студзень - сысьскань 1995

7. Кан'юнктура рынку працы

Працяг. Пачатак у "Інфарматары" N 6

Характарызуецца суаднесеннем колькасці вакантных працоўных месцаў і ліку беспрацоўных, якія прэтэндуюць на іх зонаўцы.

Паводле стану на:	Кан'юнктура рынку працы рабочых				службоўцаў	
	1995	1994	1995	1994	1995	1994
1.01.	0,9	0,4	2,1	1,1	0,2	0,1
1.02.	1,0	0,5	2,2	1,2	0,3	0,2
1.03.	1,0	0,4	2,4	1,0	0,3	0,1
1.04.	1,1	0,5	2,4	1,2	0,3	0,1
1.05.	1,1	0,6	2,4	1,5	0,3	0,2
1.06.	1,0	0,9	2,2	2,4	0,3	0,1
1.07.	1,1	0,9	2,1	2,4	0,3	0,2
1.08.	0,9	0,7	1,7	1,8	0,2	0,1
1.09.	0,7	0,9	1,3	2,5	0,3	0,2
1.10.	0,7	1,0	1,3	2,5	0,2	0,2
1.11.	0,6	1,1	0,9	2,6	0,2	0,2
1.12.	0,4	0,9	0,6	2,2	0,2	0,2
1.0.96	0,3	0,9	0,5	2,1	0,15	0,2

Агульная кан'юнктура рынку працы рэзка пагоршылася. Калі на пачатку году кан'юнктурны каэфіцыент склаў 0,9, то да канца году ў выніку рознакіраванасці руху попыту й прапановы працоўнае сілы ён знізіўся да 0,3. Падзеньне агульнага каэфіцыенту попыту й прапановы — вынік рэзкага пагоршэння кан'юнктуры рынку працы рабочых, бо кан'юнктура рынку службоўцаў застаецца стабільна неспрыяльнай.

На пачатку году ў сярэднім на адну вакансію прыпадала 1,2 беспрацоўных, у канцы году — 3,3 беспрацоўных; адпаведна на адну вакансію рабочага 0,5 і 2,3 беспрацоўных рабочых; на адну вакансію службоўца 4,9 і 6,7 беспрацоўных службоўцаў.

Пагаршэнню кан'юнктуры спрыяла таксама змяненне структуры попыту й прапановы працоўнае сілы паводле сацыяльнай прыкметы.

Наагул	У тым ліку					
	рабочыя	службоўцы	рабочыя	службоўцы		
1996	1995	1996	1995	1996	1995	
Структура (на 01.01)						
вольных працоўных	100,0	100,0	76,7	84,7	23,3	15,3
беспрацоўных	100,0	100,0	52,6	34,4	47,4	65,6

Суадносіны вакансіяў рабочых і службоўцаў складаюць 3,3:1 (на 1.01.95 г. — 5,5:1). Суадносіны рабочых і службоў-

цаў — 1,1:1 (на 01.01.95 г. — 0,5:1).

Неадпаведнасць структуры попыту й прапановы выяўляецца таксама ў неадпаведнасці іх паводле полу: доля жанчынаў у структуры беспрацоўных (на 01.01.96 г.) складала 77,4%, доля вакансіяў для жанчынаў — каля 30-40% (экспертная ацэнка).

Але найбольшы дысбаланс попыту й прапановы працоўнае сілы назіраецца паводле прафэсійнай прыкметы.

Прафэсія, кваліфікацыя Прапанова працоўнае сілы на працоўны месца (+) (паводле узростных групаў) сі

КОШТЫ НА ПРАДУКТЫ 5. 05. 1996 г. КАМАРОЎСКАГА РЫНКУ

Table with 3 columns: Назва прадукту, Мажы кошту, Сярэдні кошт. Sections include: МЯСА, СЬВІНІНА, ЯЛАВІЧЫНА, ЦЯЛЯЦІНА, БАРАНІНА, ПТУШКА, КУРЫ, МЯСНЫЯ ВЫРАБЫ, ЛІВЭР, ВЭНДЖАНЫЯ ВЫРАБЫ, ЯГАДЫ, СУШАНІНА, ГРЫБЫ, МАРЫНАДЫ, МАЛОЧНЫЯ ВЫРАБЫ, СМАЖАНЫЯ ВЫРАБЫ, ЯЙКА, КАЎБАСНЫЯ ВЫРАБЫ.

Table with 3 columns: Назва прадукту, Мажы кошту, Сярэдні кошт. Sections include: ГАРОДНІНА, САДАВІНА, РЫБА ДЫ МОРСКІЯ ПРАДУКТЫ, ТРАВЫ І ПРЫПРАВЫ, ЦУКЕРКІ ДЫ ІНШЫЯ СЛОДЧЫ, ІНШЫЯ ПРАДУКТЫ ДЫ ТАВАРЫ, КВЕТКІ.

Table with 3 columns: НАЗВА, АДСІНКА ВЫМЯРЭННЯ, КОШТ. Section: НАСЕНЬНЕ. Includes items like: Пятрушка бэрлінская, Бакажан дзямент, Кроп, Чабар, Купуза (цукровая), Гарбуз мазолёўскі, Патысоны, Мэлён (дыня), Кавун, Перац падарунак Ташкенто, Шчаўе, Рэвень, Шпінат, Гарох Альфа, ЧАСНЫК ЯРАВЫ, АГУРКІ, МОРКВА, КАПУСТА, БУРАКІ, РЭДЗЬКАУКА (РАДЫСКА), ПАМІДОРЫ, САЛАТА, ЦЫБУЛЯ, КВЕТКІ І ТРАВА, УГНАЕНЬНІ, НАБОР УГНАЕНЬНЯУ.

Як выбіраць абутак

Пяць сыстэмаў нумаравання абутку

1. У Беларусі, як і ў краінах СНД, нумарам абутку лічаць памер ступні, памераны ў міліметрах без уліку дэкарэтыўных прыпускаў капылоў, цёплых шкарпэтак і да т. п. Даўжыня ступні вымяраецца ад канца пяці да пальца, які найбольш выступае.

2. У французскай сыстэме памерам абутку лічыцца даўжыня сьцілкі. Адзінкаю вымярэння тут будзе шрых, які роўны 2/3 сантыметра. Даўжыня сьцілкі звычайна большая за даўжыню ступні на так званы дэкарэтыўны прыпуск, які можа быць ад 0 да 15 мм, што дадае блытаніны пры пераходзе з аднае сыстэмы нумарацыі да іншае. Сёння прынята, што прыпуск роўны 10 мм.

3. Ангельская сыстэма – цалёвая (1 цаля роўная 2,54 см). Нулявы памер адыходзіць ад пятакавага закруглення сьцілкі на чатыры цалі, гэта значыць – на стандартны памер ножкі немаўляці, а нумарацыя ажыццяўляецца праз 1/3 цалі ад 0 да нумару 13, затым зноў ад 1 да 13.

4. Амэрыканская сыстэма аналягічная ангельскай, але ў параўнаньні з ёю ссунутая да нуля на 1/12 цалі (2,1 мм). Такім чынам, у ангельскай і амэрыканскай сыстэмах ёсьць некалькі аднолькавых памераў.

5. Існуе яшчэ адна амэрыканская сыстэма – для жанчынаў. Яна яшчэ больш ссунутая да пачатку вымярэння ў бок памяншэння і таксама мае нумарацыю ад 1 да 13, але толькі для вялікіх памераў.

Вызначаем памер

Наша сыстэма памераў мае ў параўнаньні з іншымі шэраг выгодных адрозьненняў: па-першае, яна адпавядае міжнароднаму стандарту ISO 3355-77; па-другое, яна мэтрычная. Паводле яе лёгка вызначыць памер абутку, не патрэбныя папраўкі на форму капыла. Дзеля таго, каб вызначыць свой нумар абутку паводле кожнай з прынятых сыстэмаў, скарытайце табліцу, зьмешчаную ўнізе. Да заштрыхаванае лініі прыкладзіце пушку ці старчак кнігі і, шчыльна прыціснуўшы да яго пятку, пастаўце нагу на намалёваную ступню. Затым паводле пальца, які найбольш выступае, вызначце даўжыню свае ступні. Гэтая велічыня, акругленая да 5 мм, і адпавядае нумару абутку.

Пра паўнату

Вельмі істотны параметр памеру – паўната, якая найперш вызначае зручнасьць абутку. Паводле ДАСТ 3927-88 мужчынскі і жаночы абутак павінен вырабляцца ў 12 паўпунатах. Напрыклад, пры сярэднім жаночым памеры 240 ахоп у носікава-пучковай частцы ступні для самае вузкай, першае паўнаты роўны 212 мм, а для самай шырокай, дванацатай – 256 мм. (Пучок на мове шаўцоў – ахоп у найшырэйшым месцы носікавай часткі ступні). Розьніца ў ахопах складае амаль пяць сантыметраў. Насамрэч гэтая лічба яшчэ большая, бо пры статапрацоўцы для складаньня шкалаў скрайнія значэньні экстрэмальных паўнотаў адсякаюцца.

Наша абутковая прамысловасьць і гандаль досыць строга сочаць за наяўнасьцю ў крамах усіх памераў, але, на жаль, да спажывца не даходзіць патрабаваны асартымэнт паўнотаў. У выніку амаль 30% насельніцтва з шырокай ступнёю вымушаны набываць абутак на 1-2 памеры большы. А людзі з вузкай нагою ў зусім кепскім становішчы – іхныя пальцы пры хадзе ўпіраюцца ў мысок і ступня непазьбежна дэфармуецца. Тыя, хто можа набыць абутак свайго памеру, – проста шчасліўцы, але такіх няшмат.

У замежжы стаўленьне да свайго насельніцтва больш ашчаднае – там вядомыя блізу 17 паўнотаў. Паводле ангельскай сыстэмы разрыў паміж

паўнотаў роўны 5 мм, паўноты вызначаюцца літарамі (А, В, С, D, E, і F). У гэтай сыстэме ёсьць яшчэ пяць паўнотаў у бок памяншэння ахопу (2А, 3А, 4А, 5А і 6А) і пяць паўнотаў павялічаных (2F, 3F, 4F, 5F, і 6F). Бываюць паўноты E2, E3, E4. Існуюць і іншыя нумараваныя паўноты: літарныя: WWW, WW, W, M, S, SS, SSS; лічбавыя – ад адзінкі да васьмі. Лічбавыя нумараваньне ўжываецца ў краінах СНД, французскай і эўрапейскай сыстэмах; у дзьвюх апошніх разрыў паміж паўнотаў – 5 мм, у сыстэме краінаў СНД – 4 мм.

Абутковыя прадпрыемствы шмат якіх краінаў зь меркаваньня кан'юнктуры спецыялізуюцца на выпуску абутку толькі пэўных паўнотаў – вузкіх, сярэдніх ці шырокіх, таму пакупнікі часта ўжо ведаюць, абутак якіх фірмаў ім падыходзіць. (Напрыклад, Salamander выпускае самую шырокую эўрапейскую паўнату F, што адпавядае нашай другой паўнаце).

Як вызначыць паўнату нагі

Першы спосаб – як гэта робяць спецыялісты абутнікі: трэба памераць гнуткай міліметраваю стужкай ахоп ступні, прыкладам, у пучку (у найшырэйшым месцы носікава-пучковае часткі) і паводле спецыяльных табліцаў ДАСТ 3927 вызначыць паўнату. Аднак гэты спосаб складаны і для большыні пакупнікоў непрымальны.

Другі спосаб – разлічыць паўнату паводле формулы:

$$W = 0,25B - 0,15C - A, \text{ дзе:}$$

W – нумар паўнаты, які мы шукаем,

B – ахоп у пучках у мм,

C – даўжыня ступні ў мм,

A – сталы каэфіцыент, які вызначаецца адпаведна з табліцай.

Табліца

Від абутку	Памеры	Паўноты	A
Пінэткі	95-125	1	20,0
Ясельны	105-140	1-3	16,5
Маладзіцячы	145-160	1-5	16,5
Дашкольны	170-200		
Школьны	205-240	1-8	13,5
Для хлопчыкаў	245-280	1-8	13,5
Для дзяўчынак	225-260	1-8	16,0
Жаночы	210-275	1-12	16,0
Мужчынскі	245-305	1-12	17,0

Даўжыню ступні вызначаюць паводле малюнку, ахоп у пучках – паводле найшырэйшага месца ў носікавай частцы з дапамогаю сантыметра. Затым робяць нескладаныя вылічэньні.

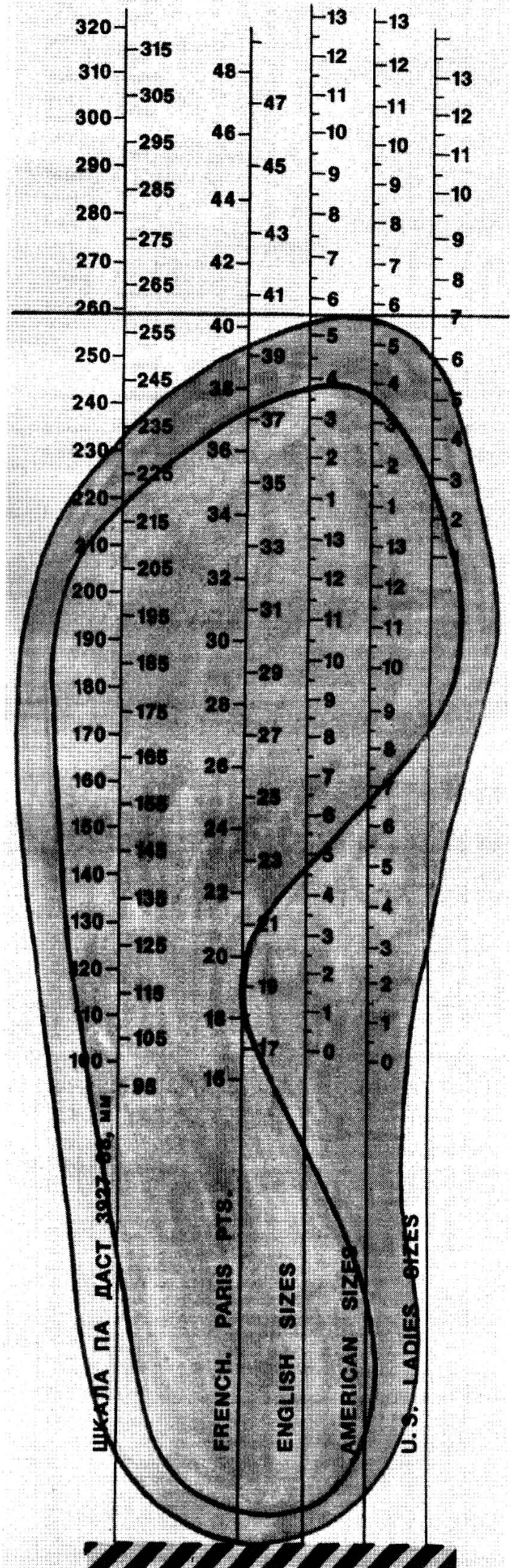
Да прыкладу – даўжыня ступні ў Вас 210 мм (гэта і памер абутку), ахоп – 194, лічым:

Ахоп (B)	Памер (C)	A	Паўната(W)
194x0,25	210x0,15	16	
48,6	- 31,5	- 16	= 1,1

Гэта значыць, што Вам неабходны абутак 210 памеру першае паўнаты.

Трэці спосаб – найбольш просты, але пакуль цяжка дасягальны. Паводле формулаў, якія паддзены вышэй, у Расеі распрацавана вельмі простая для карыстаньня прылада – ступнямер маркі СС-18, на якім пакупнік самастойна ці з дапамогаю прадаўца можа вызначыць ня толькі памер свайго абутку, але і тры паўнаты: у пучку, пасярэдзіне ступні і на згіне. Паводле максымальнае паўнаты і трэба падбіраць сабе абутак. Але калі такія прыборы зьявяцца ў краме, невядома...

СУАДНОСІНЫ ПОЎНАТНЫХ ШКАЛАЎ РОЗНЫХ СЫСТЭМАЎ НУМАРАЦЫІ АБУТКУ

Зімовы хвалевы расклад расейскае службы BBC

Table with columns: Менскі час, Frequency, and Signal strength for BBC services.

Расклад праграмаў Радыё "Свабода"

31 сакавіка 1996 г. у частах кароткіх хваляў, на якіх можна слухаць праграмы Радыё Свабода на расейскай мове, адбыліся змены...

Расклад праграмаў "Гопас Амерыкі"

Table with columns: Менск, Мэтроўя дыяпазны, Кілягерцы, and Праграмы for VOA.

Радыё "Нямецкая хваля"

Панядзелак 23.00 Навіны. Агляд сусветнага друку. Культура сёння. Заняткі нямецкае, курс 3...

Панядзелак 05.30-06.30 Праграма "Брыфінг". Апошнія паведамленьні. Ангельская ў радыё...

"Гледзчы зь Лёндану". Кароткая зборка навінаў. "Парадыгма". "Ваша здароўе" (раз на месяц)...

зборка навінаў. Радыёчасопіс пра жыццё ў Вялікабрытаніі. 19.00-20.00 Апошнія паведамленьні...

тае гадзіны. 15.00-16.00 Апошнія паведамленьні. Радыёхроніка апошніх падзеяў "Гледзчы зь Лёндану"...

Панядзелак 05.00 Спорт 06.00 Жывы эфір 07.00 Жывы эфір 08.00 Эксплібрыс 09.00 Выбары 95-96 (пт) 10.00 Спартывы агляд 11.00 Спецыяльная праграма 12.00 Спецыяльная праграма 13.00 Жывы эфір 14.00 Твар да твару 15.00 Жывы эфір 16.00 Спартывы агляд 17.00 Жывы эфір 18.00 Кантынэнт Эўропа 19.00 Жывы эфір 20.00 Па-над бар'ерамі 21.00 Жывы эфір 22.00 Твар да твару 23.00 Жывы эфір 00.00 Па-над бар'ерамі 01.00 Рэсця ўчора, сёньня, заўтра — Загалюкі газэтаў 02.00 Спецыяльная праграма 03.00 Жывы эфір 04.00 Спецыяльная праграма

Выбары 95-96 (Пт) 23.00 Жывы эфір 00.00 Па-над бар'ерамі 01.00 Выбары 95-96 (Пт) 02.00 Круглы стол. Мэдыцына. 03.00 Жывы эфір 04.00 Спецыяльная праграма

тра 17.00 Жывы эфір 18.00 Круглы стол 19.00 Жывы эфір 20.00 Па-над бар'ерамі 21.00 Жывы эфір 22.00 Выбары 95-96 23.00 Жывы эфір 00.00 Па-над бар'ерамі 01.00 Выбары 95-96 02.00 Круглы стол. Мэдыцына 03.00 Жывы эфір 04.00 Спецыяльная праграма

ма 12.00 Спецыяльная праграма 13.00 Кантынэнт Эўропа 14.00 Па-над бар'ерамі 15.00 Тэма тыдня 16.00 Бізнэс і грошы 17.00 Тэма тыдня 18.00 Круглы стол. Навука 19.00 Тэма тыдня 20.00 Па-над бар'ерамі 21.00 Кантакты 22.00 Выбары 95-96 23.00 Тэма тыдня 00.00 Па-над бар'ерамі 01.00 Выбары 95-96 02.00 Дзёньнік джазу 03.00 Тэма тыдня 04.00 Спецыяльная праграма

Панядзелак 11.00 Вашынгтонская хроніка. Амерыканская сям'я. Дзёньнік мастацтваў. Прыхільнікам джазу. 12.00 Усходні мэрыдыян. 16.00 Радыёаб'ектыў. 19.00 Паўтор з 12.00. 20.00 Жыццё ў ШША. Музыка кантры. У свеце бізнэсу. Улада закону. Стварачы нацыю. 21.00 Падзеі і роздум. 22.00 Жыццё ў ШША. Музыка кантры. У свеце бізнэсу. Улада закону. Стварачы нацыю. 23.00 Паўтор з 12.00. 04.00 Ранішня праграма. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

дыёаб'ектыў. 19.00 Паўтор з 12.00. 20.00 Так кажучы ў Амерыцы. Маладзёжная праграма. Для жанчын. Мэдыцына. 21.00 Падзеі і роздум. 22.00 Так кажучы ў Амерыцы. Маладзёжная праграма. Для жанчын. Мэдыцына. 23.00 Паўтор з 12.00. 04.00 Ранішня праграма 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

12.00. 04.00 Ранішня праграма. 06.00-06.30 Паўтор з 05.00.

Радыё 101,2

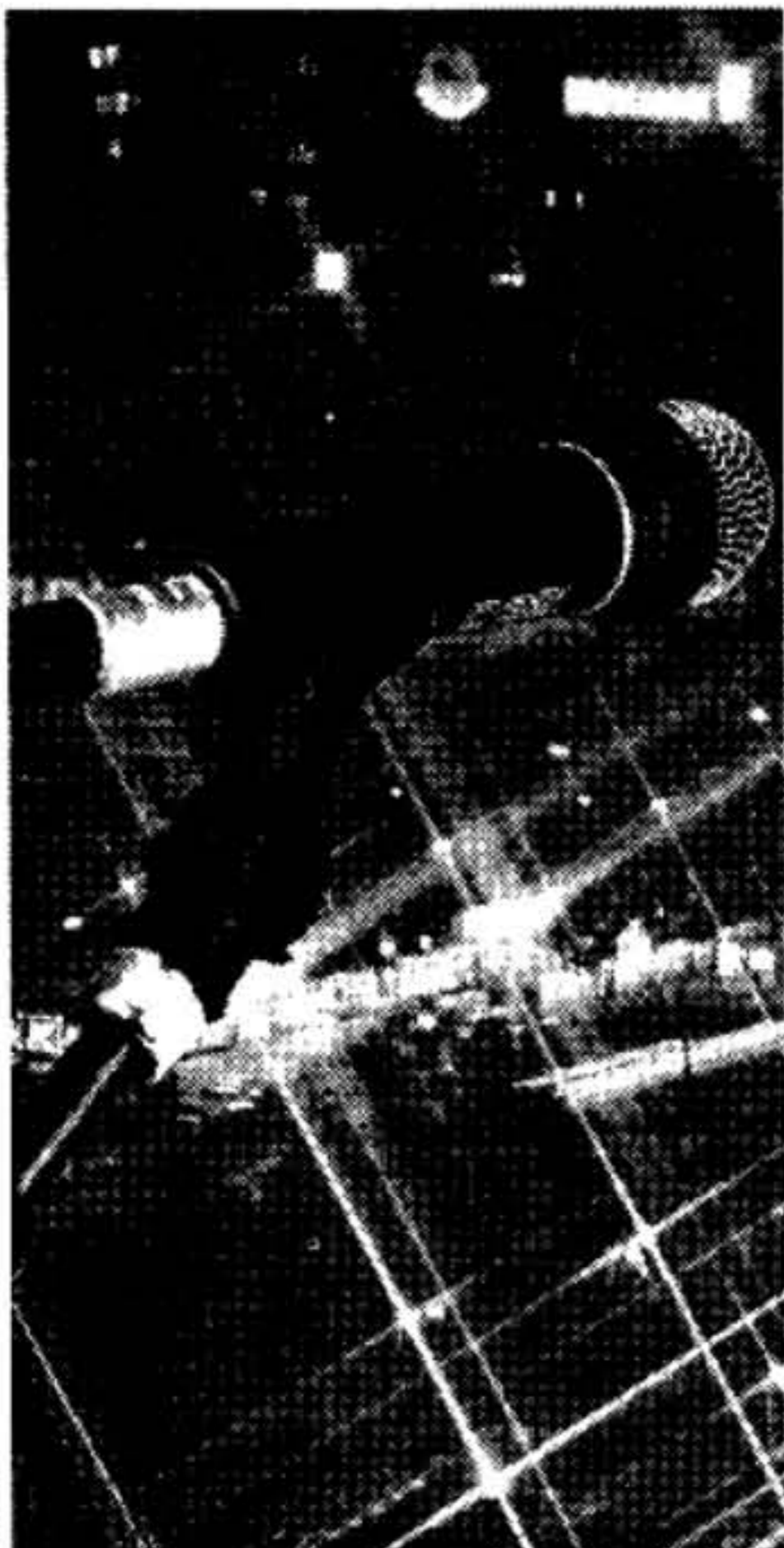
Інфармацыйныя перадачы. 08.05 Навіны 08.30 Дайджэст прэсы 09.30 Бізнэс-агляд 10.00 Замежныя навіны 11.00 Навіны Беларусі 12.00 Сусьветныя навіны Бі-Бі-Сі 13.00 Выпуск навінаў Беларускага Радыё 14.00 Навіны 15.00 Навіны 16.00 Навіны (БелТА, Беларускае Радыё) 16.15 Бі-Бі-Сі (музычныя праграмы) 17.00 Праграма Беларускае службы Польскага радыё 18.00 Навіны Аўтарскія праграмы: 11.15 "Бізнэс-актуальні" (серада, пятніца) 11.15 "NRG", перадача пра французскую музыку (нядзеля) 11.30 "Квадратол", гумарыстычная перадача (субота) 11.30 "Два колеры", праграма пра украінскую музыку (чацьвер) 12.15 "Музыка тоўстых", джазавая праграма (аўторак) 12.30 "ПраРок", музычная перадача (пятніца) 12.30 "Паехапі!", аўтаперадача (чацьвер, субота) 14.15 "Т.Б. Дэнс", танцавальная праграма (нядзеля) 15.15 "Вака-Джавака", музычная праграма (чацьвер) 16.45 "Бабілёнская бібліятэка", літаратурная перадача (панядзелак)

буна. 21.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Эўропа і зурпейцы. Культура сёння. 21.50 Інфармацыя пра перадачы

цьця пра перадачы. 18.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёхроніка. Рынак і чалавек. 19.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Нямецкія з першых рук. Масты. Паштовае скрыня. Народныя мелодыі. 20.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Радыёхроніка. Рынак і чалавек. 21.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Нямецкія з першых рук. Масты. Паштовае скрыня. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

зь першых рук. 21.00 Навіны. Агляд расейскага друку. Заняткі нямецкае, курс 1. Народныя мелодыі. Афіша тыдня. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Парыжубэрліну. Афіша тыдня. 18.00 Навіны. Агляд сусьветнага друку. Заняткі нямецкае, курс 3. Парад зорак. 19.00 Навіны. Агляд тыднявага друку. Кроніка тыдня. Музыка: топ-хітс. 20.00 Навіны. Агляд нямецкага друку. Ліст з Парыжубэрліну. Афіша тыдня. Культура сёння. Чыталыная зала. 21.00 Навіны. Агляд тыднявага друку. Рэлігія і царква. Заняткі нямецкае, курс 3. 21.50 Інфармацыя пра перадачы.

Радыё Ватыкан

Table with columns: Менскі час, Праграма, Дыяпазон for Radio Vatican.

Штодзённая: Навіны, Факты і думкі, Агляд французскіх газэтаў.

Панядзелак: Навука і тэхніка (апошнія дасягненні і тэхнічныя даследаваньні), (з паўсядзённага жыцця сьрэдняга француза).

Беларуская Рэдакцыя Польскага Радыё

14.30 (панядзелак), 18.30 (нядзеля) Беларускі літаратурны рух у Польшчы — гутарка Алеся Барскага. 16.30 (панядзелак), 14.30 (аўторак) Агляд тыднёвіка "НІВА". 18.30 (панядзелак), 16.30 (нядзеля) Разважаньні пра мову — што думаюць слухачы наконце месца Беларускае мовы ў свеце і ейнае будучыню. 19.00 (панядзелак), 17.00 (нядзеля) Канцэрт вішаваньшлю, дзе кожны слухач зможа перадаць жададаны сваім блізім і знаёмым, каханай і каханаму — усім. 18.30 (аўторак), 14.30 (серада) Эканамічны блэк — бізнэс, банкі, Варшаўская Акцыянарная Біржа, курсы валюты, эканамічнае супрацоўніцтва Польшчы і Беларусі. 16.30 (аўторак), 18.30 (пятніца) Хроніка спорту, усякая ўсячына. 16.30 (серада), 14.30 (чацьвер) Культурныя актуальнасьці — тэатральныя прэм'еры, выставы, сусьтэрны з польскімі і беларускімі мастакамі, кіно, кнігі. 18.30 (серада) "Пад знамямі Арпа і Пагоні" — гістарычная гутарка. 18.30 (чацьвер) Гісторыя Беларускае мовы. 18.30 (чацьвер), 14.30 (пятніца) Навукова-тэхнічная перадача — доследныя знакамтыя навукоўцаў, тэхнічны "разыначкі", недаступныя. 16.30 (пятніца), 14.30 (субота) Госьці тыдня. 18.30 (субота), 14.30 (нядзеля) Гутаркі Сакрата Яноўчача "Ад бібліі да беларускае літаратуры". 16.30, 19.00 (субота) Рэдакцыйная пошта — адказы на лісты нашых слухачоў. 14.30 (нядзеля) Рэлігійныя гутаркі айца Уладзімера Мясюка. Усё гэта перапаўнае цікавае музыкой: як клясычна, гэтак і лёгкаю.

Тэніс

Клясыфікацыя на 29.04.96

Мужчыны на 22.04.96

1. P.Sampras	ЗША	4.611
2. T.Muster	Аўстрыя	4.415
3. A.Agassi	ЗША	4.013
4. M.Chang	ЗША	3.786
5. B.Becker	Нямеччына	3.402
6. G.Ivanisevic	Харватыя	3.256
7. T.Enqvist	Швэцыя	2.334
8. J.Kafelnikov	Расея	2.321
9. J.Courier	ЗША	2.241
10. W.Ferreira	ПАР	2.025
11. M.Rios +2		1.805
12. S.Bruguera -1	Гішпанія	1.635
13. A.Boetech -1	Францыя	1.603
14. M.Stich	Нямеччына	1.560
15. M.Rosset	Швейцарыя	1.495
16. A.Costa +10	Гішпанія	1.428
17. M.B.Shington -1	ЗША	1.402
18. A.Medvedev	Украіна	1.308
19. T.Martin -2	ЗША	1.370
20. Ц.Піаліне +9	Францыя	1.284

Жанчыны на 22.04.96

1. S.Graf	Нямеччына	296
2. M.Seles	ЗША	no points
3. A.Sanchez	Гішпанія	230
4. I.Masoli	Харватыя	194
5. A.Huber	Нямеччына	153
6. C.Rubin	ЗША	130
7. K.Date +2	Японія	127
8. G.Sabatini -1	Аргентына	126
9. M.Maleeva -1	Баўгарыя	116
10. L.Davenport	ЗША	111
11. J.Novotna	Чэхія	107
12. B.Schultz	Нідэрлянды	104
13. M.Pierce	Францыя	102
14. M.J.Fernandez	ЗША	100
15. A.Coetzer	ПАР	83
16. M.Hingis	Швейцарыя	80
17. B.Paulus	Аўстрыя	74
18. I.Spirlea	Румынія	71
19. J.Halard	Францыя	65
20. N.Zvereva	Беларусь	64

Матаспорт

Сусветная клясыфікацыя пасля 3 колаў 500 сс.

1. M.Doohan (Aus)	Honda	46
2. A.Barros (Bra)	Honda	40
N.Abe (Jap)	Yamaha	40

250 сс.

1. M.Biaggi (Ita)	Aprilia	70
2. T.Harada (Jap)	Yamaha	45
3. L.D'Antin (Spa)	Honda	36

125 сс.

1. M.Tokudome (Jap)	Aprilia	63
2. H.Aoki (Jap)	Honda	60
3. S.Perugini (Ita)	Aprilia	37

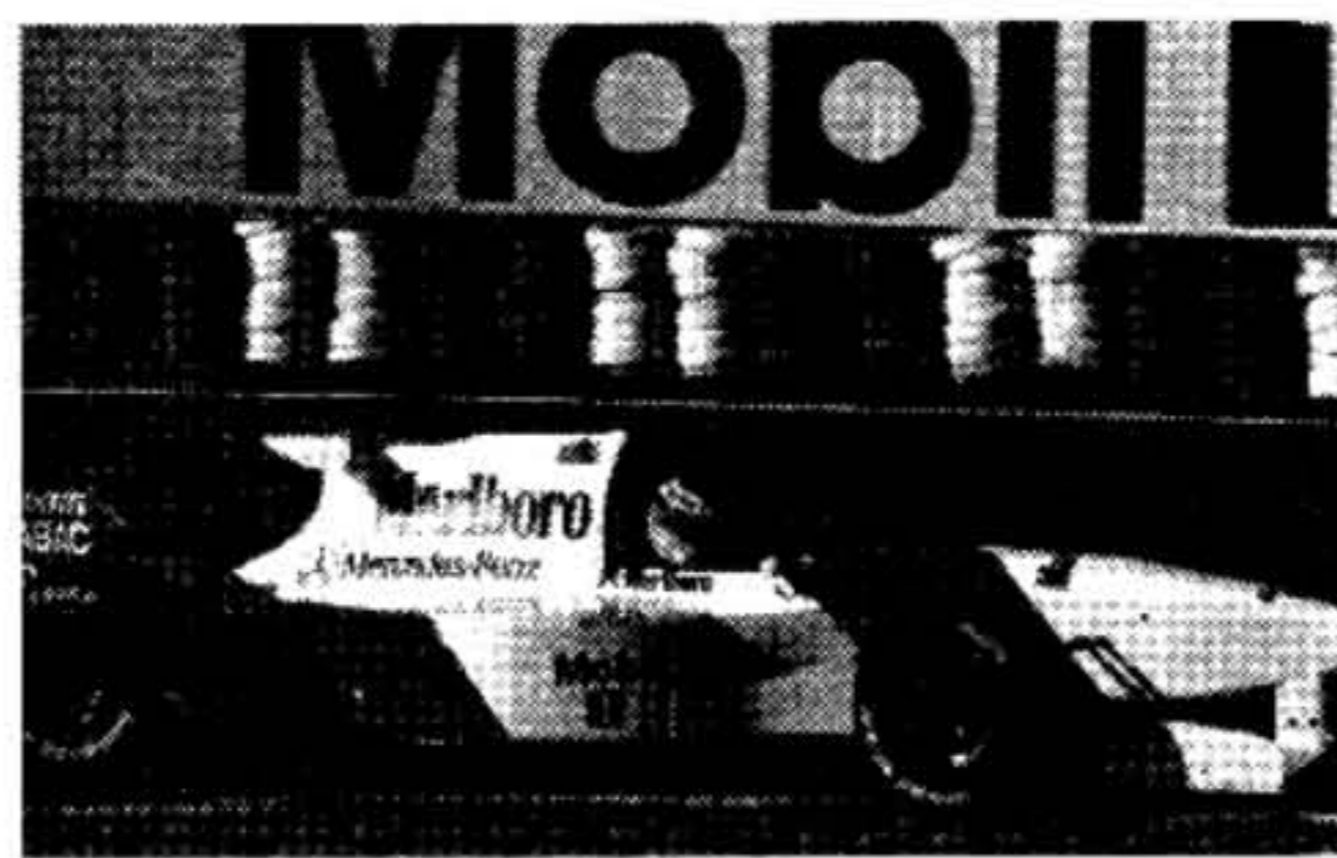
1996 Календар Гран-Пры

12.05 Spain, Jerez
26.05 Italy, Mugello
09.06 France
29.06 Netherlands, Assen
07.07 Germany
21.07 UK Donington
04.08 Austria, Salzburgring
18.08 Czech Republic, Brno
01.09 Italy, Imola
15.09 Europe, Barcelona
29.09 Brasil, Rio de Janeiro
06.10 Argentina, Buenos Aires
20.10 Australia, Eastern Greek

Гольф

на 29.04.96

1. G.Norman	Аўстралія	13.59
2. C.Montgomery	Шатляндыя	10.21
3. N.Price	Зымбабвэ	9.88
4. E.Els	ПАР	9.35
5. N.Faldo	Ангельшчына	8.86
6. S.Pavin	ЗША	8.76
7. B.Langer	Нямеччына	8.63
8. F.Couples	ЗША	8.55
9. M.Osaki	Японія	7.21
10. S.Elkington	Аўстралія	7.09

Formula 1

1996 Календар Гран-Пры

05.05 San Marino, Imola
19.05 Monaco, Monte Carlo
02.06 Spain, Barcelona
16.06 Canada, Montreal
30.06 France, Magny-Cours
14.07 England, Silverstone
28.07 Germany, Hockenheim
11.08 Hungary, Hungaroring
25.08 Belgium, Spa-Francorchamps
08.09 Italy, Monza
22.09 Portugal, Estoril
06.10 Japan, Suruka

Пасля 4-га этапу

1. D.Hill / Williams	Вялікабрытанія	33
2. J.Villeneuve / Williams	Канада	22
3. J.Alesi / Benetton	Францыя	10
4. M.Schumacher / Ferrari	Нямеччына	10
5. E.Irvine / Ferrari	Ірландыя	6
6. M.Hakkinen / McLaren	Фінляндыя	5
7. R.Banchello / Jordan	Бразылія	5
8. D.Coulthard / McLaren	Вялікабрытанія	4
9. G.Berger / Benetton	Аўстрыя	2

Тэнісны календар

Травень 1996

Гамбург, Нямеччына.
Атланта, ЗША
Рым, Італія
Дзюсэльдорф, Нямеччына
French Open, Paris

Чэрвень 1996

Queen's Лёндан
Расмелен, Нідэрлянды
Гале, Нямеччына

Горныя лыжы

Мужчыны. Фінальнае кола.

1. L.Kjus	Нарвэгія	1216
2. G.Mader	Аўстрыя	991
3. M. von Groningen	Швейцарыя	880
4. L.Alphand	Францыя	839
5. A.Tomba	Італія	766
6. H.Knauss	Аўстрыя	748
7. F.Nyberg	Швэцыя	673
8. M.Reiter	Аўстрыя	667
9. U.Kalin	Швейцарыя	601
10. K.A.Aamodt	Нарвэгія	560

Жанчыны

1. K.Seizinger	Нямеччына	1472
2. M.Ertl	Нямеччына	1059
3. A.Wachter	Аўстрыя	1044
4. I.Kostner	Італія	905
5. A.Meissnitzer	Італія	894
6. P.Street	ЗША	837
7. H.Zurbriggen	Швейцарыя	785
8. P.Wiberg	Швэцыя	777
9. M.Dorbmeister	Аўстрыя	727
10. R.Gotschl	Аўстрыя	594

PPG Сусветная сэрія Індыкар

1996 Календар

02.06 Milwaukee, Wisconsin
09.06 Detroit, Michigan
23.06 Portland, Oregon
30.06 Cleveland, Ohio
14.07 Toronto, Canada
28.07 Brooklyn, Michigan
11.08 Lexington, Ohio
18.08 Elkhart Lake, Wisconsin
01.09 Vancouver, Canada
08.10 Laguna Seca, California

Становішча ўдзельнікаў у чэмпіянаце пасля туру ў Назарэце.

1. J.Vasser	Reynard Honda	ЗША	73
2. Unser Jr	Penske Mercedes	ЗША	53
3. S.Prevett	Lola Ford	ЗША	49
4. G.Moore	Reynard Mercedes	Канада	36
5. G. de Ferran	Reynard Honda	Браз.	33
6. C.Fittipaldi	Lola Ford	ЗША	31
7. M.Andretti	Lola Ford	ЗША	31
8. A.Ribeiro	Reynard Honda	Браз.	26
9. B.Rahal	Reynard Mercedes	ЗША	26
10. P.Tracy	Penske Mercedes	Канада	25

ФУТБОЛ

Ангельшчына

	P	W	D	L	F	A	Pts
1. Manchester U	37	24	7	6	70	35	79
2. New Castle	36	24	4	8	64	35	76
3. Liverpool	36	20	9	7	68	32	69
4. Aston Villa	37	18	9	10	52	34	63
5. Arsenal	36	16	11	9	47	31	59
6. Everton	37	16	10	11	63	44	38
7. Blackburn	37	17	7	13	58	45	58
8. Tottenham	36	15	12	9	46	36	57
9. Nott. Forest	36	14	12	10	46	53	54
10. Chelsea	37	12	14	11	44	41	50
11. West Ham	37	14	8	15	42	51	50
12. Middlesbr.	37	11	10	16	35	47	43
13. Leeds United	36	12	6	18	39	54	42
14. Wimbledon	37	10	10	17	55	70	40
15. Sheffield W.	37	10	9	18	47	60	39
16. Coventry	37	8	13	16	42	60	37
17. Southampton	37	9	10	18	34	50	37
18. Manchester C.	37	9	10	18	31	56	37
19. QP Rangers	37	9	6	22	38	54	33
19. Bolton	37	8	5	24	38	69	29

Бельгія

1. F.C.Brugge	32	24	6	2	79	26	78
2. Anderlecht	32	21	4	7	80	36	67
3. Ekeren	32	14	8	10	47	35	50
4. Lierse	32	13	10	9	50	41	49
5. Molenbeek	31	12	12	7	37	28	48
6. Charleroi	32	12	11	9	55	48	47
7. Standard	32	11	12	9	47	44	45
8. Lommel	32	13	6	13	38	42	45
9. Cercle	32	11	10	11	46	44	43
10. Mechelen	32	12	7	13	37	42	43
11. Harelbeke	32	13	4	15	37	43	43
12. E. Aalst	32	10	10	12	49	47	40
13. Autwerp	32	10	9	13	36	44	37
14. AA.Gent	32	9	11	12	35	47	38
15. St. Trividen	32	10	7	15	39	57	37
16. Seraing	31	8	5	18	33	66	29
17. Beveren	32	6	9	17	36	51	27
18. Waregem	32	3	9	20	27	67	18

Галандыя

1. Ajax	33	26	4	3	97	24	82
2. PSV Eindhoven	33	23	5	5	94	24	74
3. Feyenoord	33	17	9	7	62	35	60
4. Roda JC	33	14	12	7	46	34	54
5. Sparta	33	14	11	8	52	48	53
6. Heerenveen	33	14	11	8	65	64	53
7. NAC	33	14	10	9	57	39	52
8. Vitesse	33	15	7	11	47	43	52
9. FC Twente	33	14	6	13	45	53	48
10. Groningen	33	11	13	9	43	44	46
11. RKC	33	11	10	12	43	43	43
12. Willem II	33	9	12	12	52	56	39
13. Fortuna Sit.	33	6	12	15	26	53	30

14. De Graafschap	33	6	10	17	37	66	28
15. FC Volendam	33	6	8	19	28	64	26
16. FC Utrecht	33	5	10	18	25	58	25
17. Go Ahead	33	5	7	21	39	68	22
18. Nec Nijmegen	33	5	7	21	30	72	22

Гішпанія

1. Atl. Madrid	38	23	8	7	67	29	77
2. FC Barcelona	38	21	11	6	65	33	74
3. Valencia	38	23	4	11	72	49	73
4. Espanol	37	18	12	7	54	32	66
5. Tenerife	38	17	11	10	63	52	62
6. La Coruna	38	16	12	10	61	36	60
7. Bet. Sevilla	38	15	14	9	57	46	59
8. Real Madrid	38	16	10	12	66	51	58
9. Compostela	38	17	6	5	45	49	57
10. R. Sociedad	38	15	11	12	49	47	56
11. Celta Vigo	38	11	14	13	43	46	47
12. Santander	38	11	13	14	42	57	46
13. Oviedo	37	11	11	15	39	50	44
14. Cijon	38	12	7	19	49	53	43
15. Atl. Bilbao	38	10	13	15	37	49	43
16. FC Sevilla	38	10	13	15	38	51	43
17. Zaragoza	38	9	15	14	44	53	42
18. Albacete	38	10	10	18	50	67	40
19. Merida	38	9	12	17	33	53	39
20. Valladolid	39	8	14	17	44	56	38
21. Vallenciano	37	10	8	19	41	66	38
22. Salamanca	38	6	9	23	43	77	27

Італія

1. Milano A.C.	32	20	10	2	53	20	70
2. Juventus Tori	32	18	7	7	55	33	61
3. Fiorentina	32	16	8	8	51	37	56
4. Parma	32	15	10	7	43	29	55
5. Lazio Roma	32	15	8	9	63	38	53
6. AS Roma	32	14	10	8	46	33	52
7. Inter Milan	32	14	9	9	48	29	51
8. Sampdoria	32	13	9	10	54	45	48
9. Vicenza	32	13	8	11	33	34	47
10. Udinese	32	9	11	12	26	39	38
11. Napoli	32	9	11	12	26	39	38
12. Cagliari	32	10	8				

ЦІ НЕ ЗАНАДТА ВЫ АГРЭСІЎНЫ?

Флегматычны чалавек рэдка бывае добрым кіраўніком, але падначаленым ня лепш, калі ў іх агрэсіўны шэф, які накідваецца на іх кожны раз, бы тыгар з засады. Прапануем Вам з дапамогаю тэсту вызначыць, ці дастакова Вы карэктны ў дачыненнях са сваімі супрацоўнікамі і ці лёгка ім з Вамі. Для большай аб'ектыўнасці папрасіце кагосьці з калегаў адказаць на пытанні замест Вас. Гэта дапаможа Вам зразумець, наколькі дакладная Ваша самаацэнка. Падкрэсьліце адказ.

- Ці схільны Вы шукаць шлях да прымірэння пасля чарговага службовага канфлікту: а) заўсёды; б) калі нікалі; в) ніколі?
- Як Вы паводзіце сябе ў крытычнай сітуацыі: а) унутрана кіпіце; б) захоўваеце поўны спакой; в) губляеце раўнавагу?
- Якім Вас лічаць калегі: а) самаўпэўненым і зайздрослівым; б) сяброўскім; в) спакойным і незайздрослівым?
- Як Вы адрэагуеце, калі Вам прапануюць адказную пасаду: а) прымеце яе з пэўнай асырагай; б) пагадзіцеся без ваганняў; в) адмовіцеся ад яе дзеля ўласнага спакою?
- Як Вы будзеце сябе паводзіць,

калі нехта з калегаў без дазволу возьме з Вашага стала які дакумэнт: а) зробіце яму вымову; б) прымусяце вярнуць; в) спытаеце, ці ня трэба яму штосьці яшчэ?

6. Якімі словамі Вы сустрэнеце мужа (жонку), калі ён (яна) вярнуўся(-лася) з працы пазыней за звычайнае: а) "Што гэта цябе так затрымала?"; б) "Дзе ты швэндаеся дапазна?"; в) "Я ўжо пачаў(-ла) хвалявацца?"

7. Як Вы сябе паводзіце за стэрном аўтамабіля: а) імкняцеся абганяць машыну, якая "паказала Вам хвост"; б) Вам усё адно, колькі машынаў Вас абганяла; в) будзеце імчацца з такой хуткасцю, каб ніхто не дагнаў?

8. Якімі Вы лічыце свае погляды на жыццё: а) збялянсаванымі; б) легкадумнымі; в) надта жорсткімі?

9. Што Вы робіце, калі ня ўсё атрымваецца: а) спрабуеце скінуць віну на іншага; б) скараецца; в) становіцеся больш асыражым?

10. Як Вы зрагуеце на фальетон пра выпадкі разбэшчанаў сярод сучаснае моладзі: а) час ужо забараніць ім такім забаваў; б) трэба стварыць ім магчымасць арганізавана і культурна адпачываць; в) "І чаго мы толькі з імі цацкаемся?"

11. Што Вы адчуваеце, калі па-

сада, якую Вы жадаеце заняць, дасталася іншаму: а) "Чаго толькі я на гэта нэрвы псаваў?"; б) "Відаць, ягоны твар больш дастады шэфу"; в) "Можа, у мяне гэта атрымаецца іншым разам?"

12. Што Вы адчуваеце, калі глядзіце страшны фільм: а) баіцеся; б) сумуеце; в) атрымваеце сапраўдную асалоду?

13. Як Вы рэагуеце, калі з-за дарожнага затору спазыніліся на важную нараду: а) будзеце нэрвавацца падчас паседжання; б) прабуеце выклікаць патуральнасць партнёраў; в) засмуціцеся?

14. Як Вы ставіцеся да сваіх спартowych посьпехаў: а) абавязкова дамагаецеся перамогі; б) атрымваеце задавальненне, адчуўшы сябе ізноў малымі; в) вельмі сярдуеце, калі прайграеце?

15. Што Вы зробіце, калі Вас кепска абслужылі ў рэстаране: а) сьцёрпіце, каб не нарывацца да таго, каб ён набраў як мага больш бітак, а той, хто гуляе, — як мага меней.

16. Як Вы сябе будзеце паводзіць, калі Вашага дзіця пакрыўдзілі ў школе: а) пагутарыце з настаўнікамі; б) учыніце скандал бацькам "малалетніх злачынцаў"; в) параіце сыну (дачцэ) даць адпор?

17. Які, на Вашу думку, Вы чалавек: а) усяго патроху; б) самаўпэўнены; в) прабіўны?

18. Што Вы адкажаце падначаленаму, зь якім сутыкнуліся ў дзвярох установы, калі ён пачаў прасіць у Вас прабачэння: а) "Прабачце, але гэта мая вина"; б) "Нічога, драбязь"; в) "Можна быць крыху больш уважлівым?"

19. Як Вы адрэагуеце на артыкул у газеце пра выпадкі правапарушэн-

ня сярод моладзі: а) "Калі ж, нарэшце, будуць прыняты канкрэтныя захады"; б) "Трэба ўвесці пэнаальныя пакаранні"; в) "Нельга ўсё скідаваць на моладзь, вінаватыя і выхавальнікі?"

20. Уявіце сабе, што Вы можаце нанюў нарадзіцца, але ўжо жывёлай. Якой жывёле Вы аддаеце перавагу: а) тыгру ці леапарда; б) хатняй котцы; в) мядзведзю?

Варыянт адказу	Пытаньне																			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
а	1	2	3	2	3	2	2	2	3	3	1	3	1	2	1	1	1	1	2	3
б	2	1	2	3	2	3	1	1	2	1	3	1	2	1	2	3	2	2	3	1
в	3	3	1	1	1	1	3	3	1	2	2	2	3	3	2	3	3	1	2	

Атрыманьня балы падсумуйце.

36-44 балы. Вы памяркоўна агрэсіўны, але цалкам пасьпяхова ідзце па жыццё, бо ў Вас досыць здаровага самалюбства і самаўпэўненасці.

45 і больш. Вы занадта агрэсіўны, пры гэтым нэрэдка бываеце прэзымеру жорсткім да іншых людзей і неўраўнаважаным. Вы спадзеяцеся дабрацца да ўлады, разлічваючы на ўласныя мэты, і дамагчыся пасьпеху, ахвяруючы інтарэсамі навакольных. Таму Вас не здзіўляе непрыхільнасць супрацоўнікаў, але пры першай магчымасці Вы імкняцеся пакараць іх за гэта.

35 балаў і менш. Вы прэзымеру міралюбны, што абумоўлена дастатковай упэўненасцю ў ўласных сілах і магчымасцях. Гэта, вядома,

ня значыць, што Вы нахінаецеся пад кожным ветрыкам... І ўсё ж больш рашучасці Вам замінаць ня будзе!

Калі на сем ці больш пытанняў Вы набралі па 3 балы і менш чым на сем пытанняў — па 1 бале, то выбухі Вашай агрэсіўнасці маюць хутэй разбуральны, чым стваральны характар. Вы схільны да непрадуманых учынкаў і жорсткіх дыскусіяў. Вы ставіцеся да людзей аб'явака і сваімі паводзінамі правакуеце канфліктныя сітуацыі, якіх маглі б зусім пазьбегнуць.

Калі ж на сем і больш пытанняў вы атрымалі па 1 бале і менш чым на сем пытанняў — па 3 балы, то Вы прэзымерна замкнёны. Гэта ня значыць, што Вам не ўласцівыя выбухі агрэсіўнасці, але Вы тушыце іх занадта добра.

ПРЭФЭРАНС

ЗАНЯТАК 6

(Працяг. Пачатак у N 6)

4в. Разгульванне пры адным виставальніку

Калі вистуе адзін гулец, ён абавязваецца ўзяць запатрабаваную колькасць бітак на картах, якія належаць абодвум виставальнікам. Далусьцім, гулец Пд прызначыў гульню, гулец У вистуе, а гулец З пасуе. На картах гульцоў У і З виставальнік абавязаны ўзяць належную колькасць бітак. У яго ёсць дзве магчымасці.

Па-першае, виставальнік, калі другі гулец пасуе, можа гуляць "насьветлую", гэта значыць адкрытымі картамі. Абвэстка пры гэтым робіцца да першага ходу. Пры разгульванні "насьветлую" гульцы, якія абвэшчалі "вист" і "пас", кла-

дуць карты на стол. Карты сваёй рукі й рукі пасоўца размяркоўвае виставальнік. Пры гэтым карты не павінны зьмешвацца. Разгульванне адбываецца гэтаксама, як і пры двух виставальніках — г. зн. на ход карта мусяць класіцца з кожнай рукі, наступнай ходзіць рука, якая брала бітку і г. д. Пасовец можа падказваць виставальніку, як лепей гуляць, але ня мае права падказваць таму, хто прызначыў гульню. Прызначэнец гульні, трымае карты закрытымі, але бачыць карты абедзьвюх рук супраціўнікаў. Далусьцім, гулец У абвэшчыў гульню; гулец Пд вистуе, гулец З пасуе. "Гуляем "насьветлую", — абвэшчае Пд. Гульцы Пд і З кладуць карты на стол. Як хадзіць з рукі З, кажа гулец Пд. Гулец З абавязаны класіць тую карту, якую яму загадаюць.

Па-другое, виставальнік можа абвэшчыць разгульванне "нацёмную". У гэтым разе карты на стол виставальнік і пасовец не кладуць. Мала таго, яны не павінны абменьвацца меркаваньнямі ці глядзець карты адзін у аднаго. Разгульванне адбыва-

ецца гэтаксама, як пры двух виставальніках. Аднак пасовец, якому прапанавалі разгульваць "стоячы", абавязаны захоўваць інтарэсы виставальніка і імкнуцца да таго, каб ён набраў як мага больш бітак, а той, хто гуляе, — як мага меней.

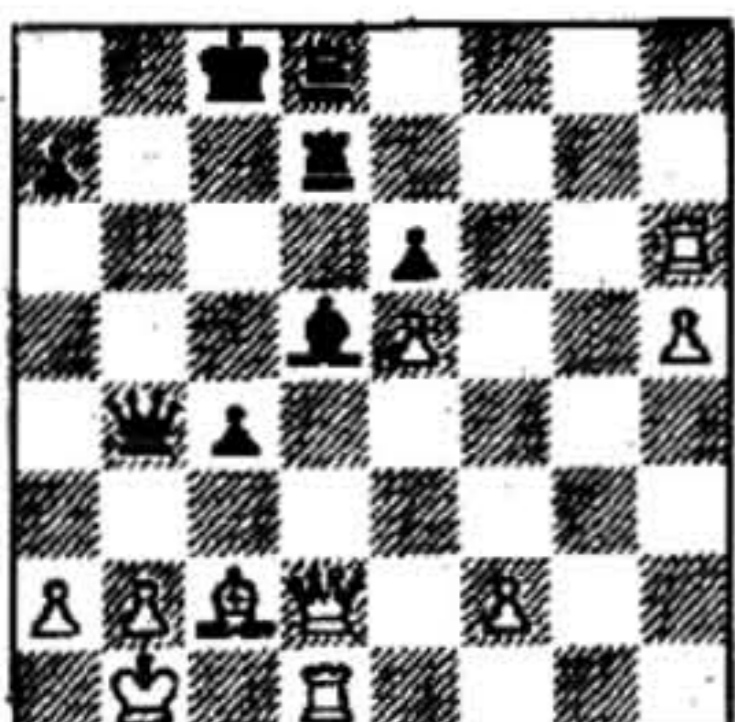
4г. Разгульванне дзесяцёрнай і мізэру

У выпадку абвэшчэння дзесяцёрнай усё гульцы, у тым ліку і той, хто яе абвэшчыў, кладуць карты на стол. Гульцы правяраюць, ці правільна зроблена абвэшчэнне. Калі выявіцца, што ў выніку разгульвання гулец возьме менш за дзесяць бітак, ён штрафуецца.

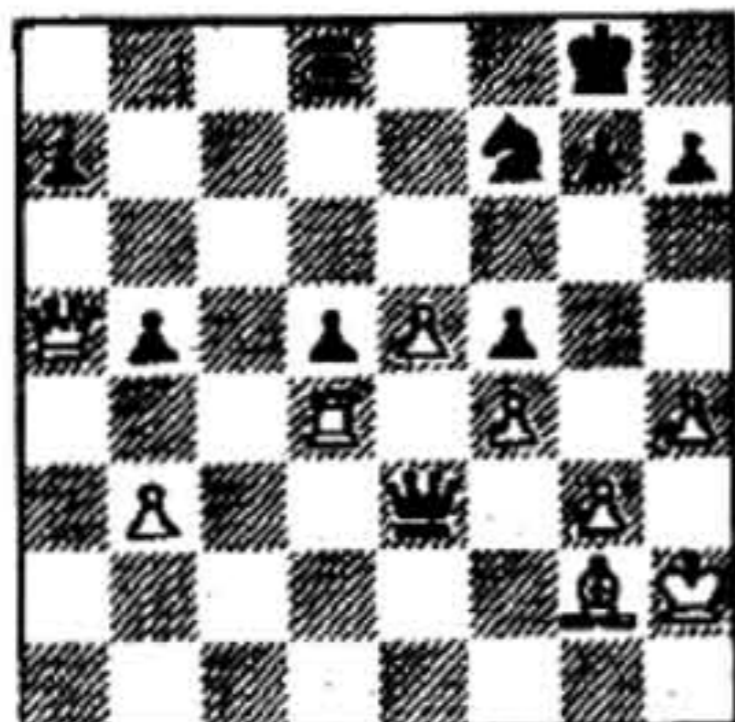
Пры разгульванні мізэру той, хто ўпаў, гуляе закрытымі картамі. Два іншыя гульцы кладуць карты на стол. Калі першы ход належыць абвэшчэнцу мізэру, то карты кладуцца пасля першага ходу. Супраціўнікі таго, хто ўпаў, імкнуча даць яму бітку, пры магчымасці — некалькі бітак.

Адпаведна той, хто ўпаў, імкнуча ня ўзяць ниводнае біткі.

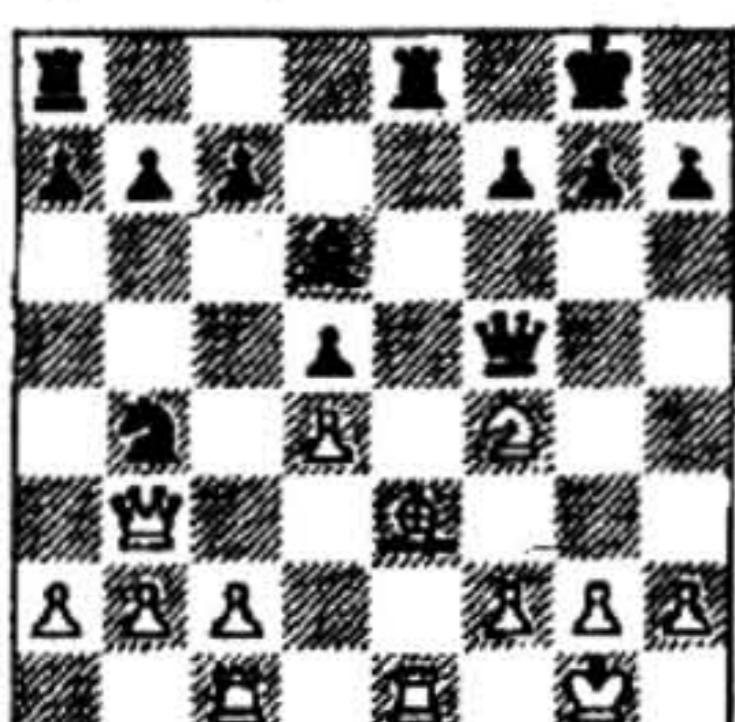
ШАХМАТЫ

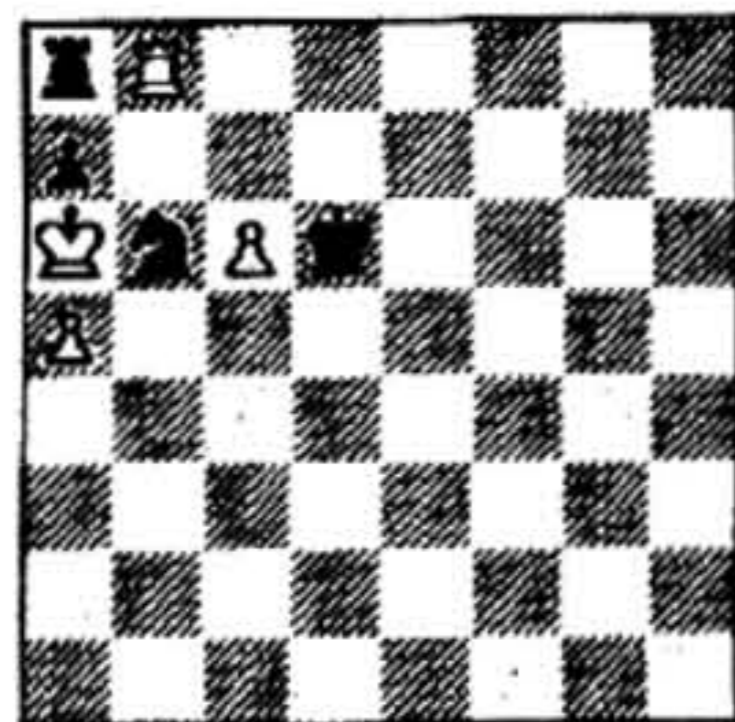
1п. Чорныя пачынаюць і перамагаюць.

4п. Белыя перамагаюць.

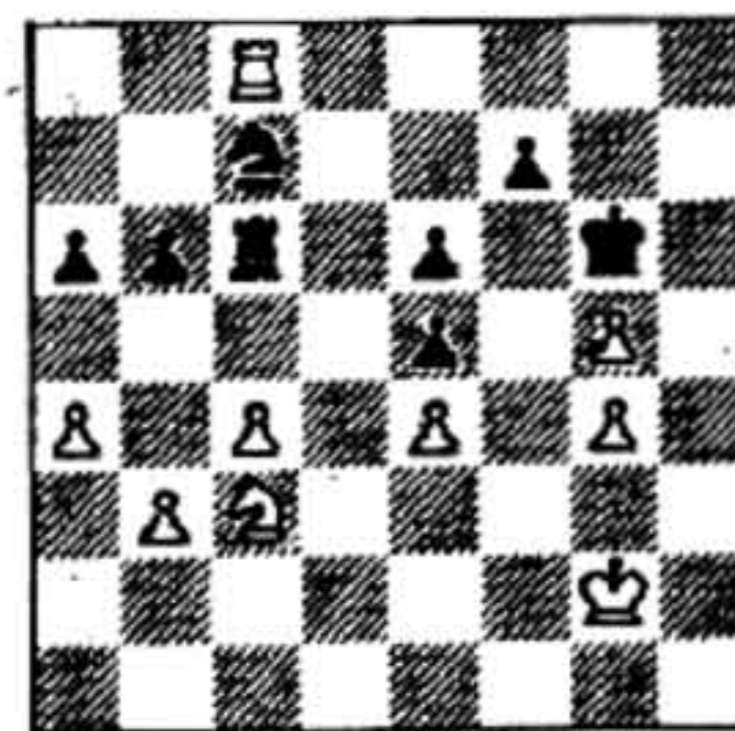
2п. Ход чорных. Адшукайце наймацнейшы працяг.

5п. Белыя перамагаюць.

3п. Белыя перамагаюць.

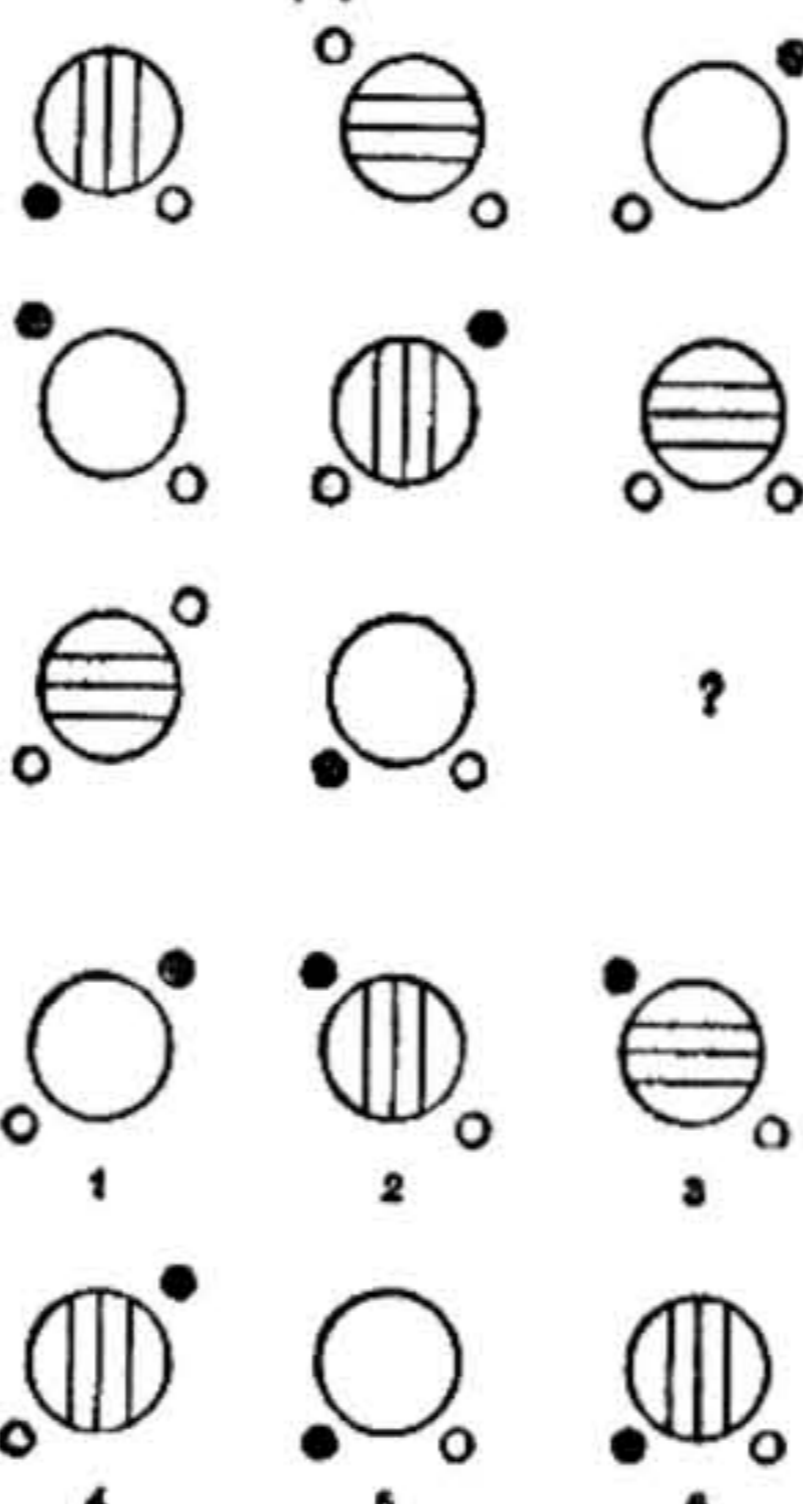

6п. Белыя перамагаюць.

Адказы ў наступным нумары

ЗАБАЎКІ

Задача 1

Устаўце фігуру, якой не стое

Задача 2

Падстаўце лік, якога бракуе

71 68 77 50 ?

Задача 3

LOUSE адносіцца да SCALP, як HOUND адносіцца да ?

Адказы ў наступным нумары

АДКАЗЫ НА ПАПЯРЭДНІЕ ЗАДАНЬНІ

Шахматы

Тлумачэнні:
Кароль — Кр;
Гетман (Фэрзь) — Г;
Вежа (Тура) — Вж;
Вышнік (Слон) — В;
Конь — К.

1п. 1. Гь4! Цугванг.
1... Гd5 (f3) 2. Г a4+ Крb6 3. Гь3+! Г: b3 4. b8g+.

2п. 1. Вж: d5! cd 2. Вж: c5 К: c5 3. К: d5+.

3п. 1. Вж: e5+! Ке6 2. Вж: e6+ fe 3. Ге6+ Крf8 4. Гf6+ Крg8 5. Вж: d3. Чорныя здаліся.

4п. 1. Вж: d2! Подвойная зьвязка.

5п. 1... П4+?? 2. g3+! Чорныя здаліся, бо яны губляюць гетмана.

6п. Г: d7+! Чорныя здаліся.

Забаўкі

1. 27 2. 6. 3. 84.

У ПАПЯРЭДНІХ НУМАРАХ (№1 — 5):

КОШТЫ НА МЕНСКІМ РЫНКАХ: Камарожа (ІНФАРМАТАР №1), рынак рынак "Дыяма" (ІНФАРМАТАР №2), алягань (ІНФАРМАТАР №3), кошты на кампакт-дыскі (ІНФАРМАТАР №4), кошты на кватэры ў Менску (ІНФАРМАТАР №5), кошты на будаўнічыя матэрыялы (ІНФАРМАТАР №6).

ТРАНСПАРТ: Расклад руху пасажырскіх цягнікоў ад станцыі Менск-Пасажырскі (ІНФАРМАТАР №1), расклад руху прыгарадных цягнікоў ад станцыі Менск-Пасажырскі (ІНФАРМАТАР №2), расклад руху аўтобусаў ад а/с Менск-Цэнтральны і Менск-Усходні (ІНФАРМАТАР №3), расклад руху пасажырскіх самалётаў і ўсе пра аэаапраўныя станцыі (ІНФАРМАТАР №5).

АДУКАЦЫЯ: Замежжые навучанне ў 1996 годзе (ІНФАРМАТАР №1), п'янае навучанне ў Менску. Камарожа ВНУ (ІНФАРМАТАР №2), дзяржаўныя ВНУ. П'янае навучанне (ІНФАРМАТАР №3). П'янае навучанне (закафенне, ІНФАРМАТАР №4).

БІЗНЕС ПРАЦЕ: Аналіз стану рынку працы паводле звестак Мінскага гарадзкага цэнтру занятасці насельніцтва (ІНФАРМАТАР №1-6).

АДКАЗЫ: Вынікі гульчэ ў гэрафэры (ІНФАРМАТАР № 1-6), тэсты, шпалатны і інтэлектуальныя заданні (ІНФАРМАТАР №1-6).

СПАЖЫВЧЫ: Тэлефонныя коды гарадоў Беларусі, краінаў блізкага і далёкага замежжа (ІНФАРМАТАР №2); Твае правы, пасажыр (ІНФАРМАТАР №2); Як купіць і прадаваць кватэру. Што азначае спецыяльнае маркаванне (ІНФАРМАТАР №3); Месцовыя пасяжы календар (ІНФАРМАТАР №4); Як вызначыць якасць мясных і рыбных прадуктаў (ІНФАРМАТАР №5); Пра новыя далары. Праўда пра цацкарэты. Штрыхавы код — як яго расшыфраваць (ІНФАРМАТАР №6).

ЗДАРОВ'Е: Перш чым зьвертацца да лекара. Як кунць паліць (ІНФАРМАТАР №4).

ГАСПАДАРКА: Газ у нашым доме. Як чытаць літэратуру на вопратцы (ІНФАРМАТАР №5). ЖЭС. Рамонт жылля. Пункты прыёму замовыў на будаўніча-рамонтныя працы (ІНФАРМАТАР №6).

ГРАМАФОН: Старонка вершаванага радка (ІНФАРМАТАР №6).

РЫНАК: Рынак у Ждановічах.

ЧЫТАЙЦЕ У НАСТУПНЫХ НУМАРАХ: Адказны ў Беларусі (Працяг).

СПАЖЫВЧЫ: Пазначэнні на электрапрыборах.

Спорт: Вынікі спартоўнага і інш.

Гаспадарка: Як мыць і чысціць посуд.

Але, дарэчы, я сёння затрымваюся, зайшоў да настаўніка ёй.

Працяг у наступным нумары

самалёты "Тарнада" ды 300 вайскоўцаў. А на кастрычнік 1999 г. колькасць нямецкіх самалётаў дасягне 66. Таму можна казаць пра стварэнне нямецкай ваенна-паветранай базы на амерыканскай тэрыторыі. Афіцыйна яна называецца "Цэнтральнай падтрымоўкай Люфтвафэ" і падпарадкоўваецца выключна нямецкаму камандаванню.

Мясцовыя амерыканскія ўлады вітаюць стварэнне такой базы, бо гэта дасць дадатковыя працоўныя месцы для тысяч мясцовых жыхароў. А немцы задаволена тым, што ня трэба будзе забурдзтваць навакольнае асяроддзе Нямеччыны ды турбаваць бюргераў грукатам рэактыўных рухавікоў.

ЯСІР АРАФАТ. Старшыня Арганізацыі вызвалення Палестыны Ясір

Арафат упершыню быў афіцыйна прыняты амерыканскім прэзідэнтам. Гэты палітычны жэст меў на мэце падкрэсліць новы статус лідара палестынскай аўтаноміі, хоць сама сустрэча ў Белым Доме была нядоўга — нейкіх 45 хвілінаў.

Але істотны момант у тым, што прэзідэнт ЗША сустракаўся з Арафатам сам-насам, без ізраільскіх лідараў. Нават знешні выгляд палестынскага кіраўніка сьведчыў пра гістарычнасць падзеі. Рэпартажы адразу заўважылі, што Арафат быў упершыню гладка выгалены, нібыта хацеў гэтым падкрэсліць, што завяршыў шлях ад лідара тэрарыстаў ды партызанаў да легітымнага дзяржаўнага кіраўніка. Арафат ярка кантрастуе з самім сабою 20 гадоў таму, калі ён стаяў на чале тэрарыстычнай арганізацыі, адказнай за забойствы сотняў людзей. Тады ён выступаў з трыбуны Генэральнай асамблеі ААН з пісталетам на баку. Нягледзячы на традыцыйны для яго ваенны фрэнч, Арафат непазнавальна змяніўся.

Як вядома, днямі ААП вырашыла выдаць з свайго статуту заклік да ўзброенага барацьбы ды вызвалення Палестыны ад Ізраілю. Прэзідэнт ЗША Клінтан нават паабяцаў выдаваць палестынскай адміністрацыі па 100 млн. даляраў у год. Сёлета на зарплату і адміністрацыйныя выдаткі для палестынскай адміністрацыі ўжо вылучана 10 млн. даляраў. Праўда іх яшчэ ня выдалі. Амерыканцы патрабуюць, каб Арафат спачатку выканаў сваё абяцанне "рашуча пераследаваць палестынскіх экстрэмістаў — ворагаў мірнага працэсу". Ясір Арафат заявіў, што да канца стагоддзя палестынцы будучы мець сваю дзяржаву.

Мода

СТАРЭЙШЫЯ - МОЛАДЗІ

нэ "пудзлялёвыя" жакеты: пакрой імкнецца трымаць лінію квадрата, а сам жакет і спадніца памежна кароткія.

Гіссі тымчасам убірае кабетаў у тунікі. Заўважым, вельмі кароценькія.

Мах Маре ўпадабаў кашулі-сукенкі, бо яны простыя, зручна носяцца і дастасоўваюцца

да ўсіх выпадкаў. Кашулі-сукенкі маюць шмат гузікаў і шыюцца з джэрсі, бавоўны ці ядвabu.

Можна пагуляцца і з колерамі, і з набіўкамі. Сегіті 1881 настойвае, што мода рухаецца да найпрасцейшага і найпакнейшага — да беллага. "Белае й чорнае — гэта чысьціткі склад", — кажа Jil Sander. Аднак у летніх уборах сёлета будзе шмат новых, жывых колераў, да прыкладу: фіялет, ружовы, лязурны, але і пастэльная зеляніна, як летась. Увага! Найважнейшыя колеры лета 1996 — колеры цытрусаў: жоўты і памаранчовы.

Сяргей Харэўскі

ЛАТВІЯ

РАСЕЙСКАЯ ДУМА ЗАКЛІКАЕ ПРЭЗІДЭНТА ЛАТВІІ ВЫЗВАЛІЦЬ АЛЬФРЭДА РУБІКСА

Калі гэты заклік застанецца без адказу альбо калі адказ будзе адмоўны, расейскія дэпутаты абяцаюць зьварнуцца ў міжнародныя арганізацыі. Аднак кіраўнік службы літасці канцылярыі прэзідэнта Рыта Аксенока сьцьвярджае, што гэты заклік палітыкаў суседняй дзяржавы Латвіі не датычыць.

У заяве Расейскай Думы сказана, што Рубікса судзілі паводле законаў, якіх не існавала ў часе зьдзяйснення злачынства. У інтэрв'ю газэце "Vakara Ziņas" Р.Аксенока прызнала, што арт. 59 Крымінальнага Кодэксу Латвіі (дзеянасць, накіраваная на зьваржэнне дзяржаўнае ўлады) прымаўся пазьней. Тым ня менш, ён мае юрыдычную сілу.

Заяву Расейскай Думы далучылі да іншых заяваў, што просяць аб літасці да асуджанага Рубікса або аб зьмякчэнні кары (ёсць таксама лісты, у якіх вынесены прысуд падтрымаецца). Просьбу аб літасці прэзідэнту Улманісу падала таксама маці Рубікса, аднак ні ён сам, ні ягоны адвакат Аляксандр Агурцоўс з такой просьбай не зьвярталіся.

Рыта Аксенока дала, што магчымае рашэнне пра злітванне над Рубіксам прэзідэнт Улманіс можа прыняць нават у красавіку, бо ўжо сабраныя неабходныя дакумэнты. Аднак гэтае рашэнне ні ў якім разе ня будзе зьвязанае з заявай Расейскае Думы.

Адносіны дэпутатаў Сэймы да памянёнай заявы самыя розныя: ад вельмі добрых (сацыяліст Аляксандарс Голубаўс) да рэзка нэгатыўных (фракцыя "Latvijas ceļš").

Падрыхтаваў Уладзімер Слабін

ЭКАЛЁГІЯ

А КАЛІ ГАЛЬФСТРЫМ СПЫНІЦА?

Вялізную колькасць цяпла ў Паўночную Атлянтыку штогод дас-

таўляе Гальфстрым. З магутнасцю мільёну атамных электрастанцый награве ён паветра, якое паступае з захаду ў Эўропу. Такая асаблівасць плыні абумоўлена розніцай удзельнае вагі цёплай і халоднай вады. Верхняя цёплая слаі вады пры набліжэнні да Арктыкі ахалоджаецца і сыходзяць на глыбіню, а плынь паварочвае на поўдзень.

У зьвязку з глыбальным пацяпленнем на Зямлі Гальфстрыму пагражаюць зьмены. З-за павелічэння ападкаў у Паўночнай Атлянтыцы зьмяняцца суадносіны удзельнай вагі цёплай вады, якую прыносіць Гальфстрым, і халоднай морскай вады, разбаўленай прэснымі дажджамі, бо прэсная вада лягчэйшая за салёную морскую. Калі парушыцца існы баянс цёплай і халоднай вады, то плынь замарудзіць альбо прыпыніць свой рух. Масы цяпла ня будуць даносіцца да поўначы Атлянтыкі, а стануць страчвацца ў атмасферы ўжо на шырыні Бэрмудаў, што прывядзе да пранікнення арктычнага паветра ў Паўночную Эўропу.

Фізык з Інстытута мора ў Кіле (Нямеччына) Стэфан Рагмшторф на пачатку мінулага году склаў мадэль гэтай кліматычнай катастрофы. Цяпер навуковец і ягоныя калегі робяць разлікі рэакцыі Гальфстрыму на прэсную ваду. Паводле іхніх звестак, дастаткова павелічэння ападкаў на 12,5%, каб істотна запаволіць Гальфстрым. Калі ападкі павялічацца яшчэ на столькі ж — Гальфстрым спыніцца.

Прыток прэснай вады на поўнач атлянтыкі ўзрастае. За апошні дзесяцігодзьдзе вышэй 50° шырыні выпала ападкаў болей, чым за папярэдняе. У выніку гэтага на захадзе Грэнляндзі таўшчыня лёдавага покрыву вырасла амаль на 2 мэтры.

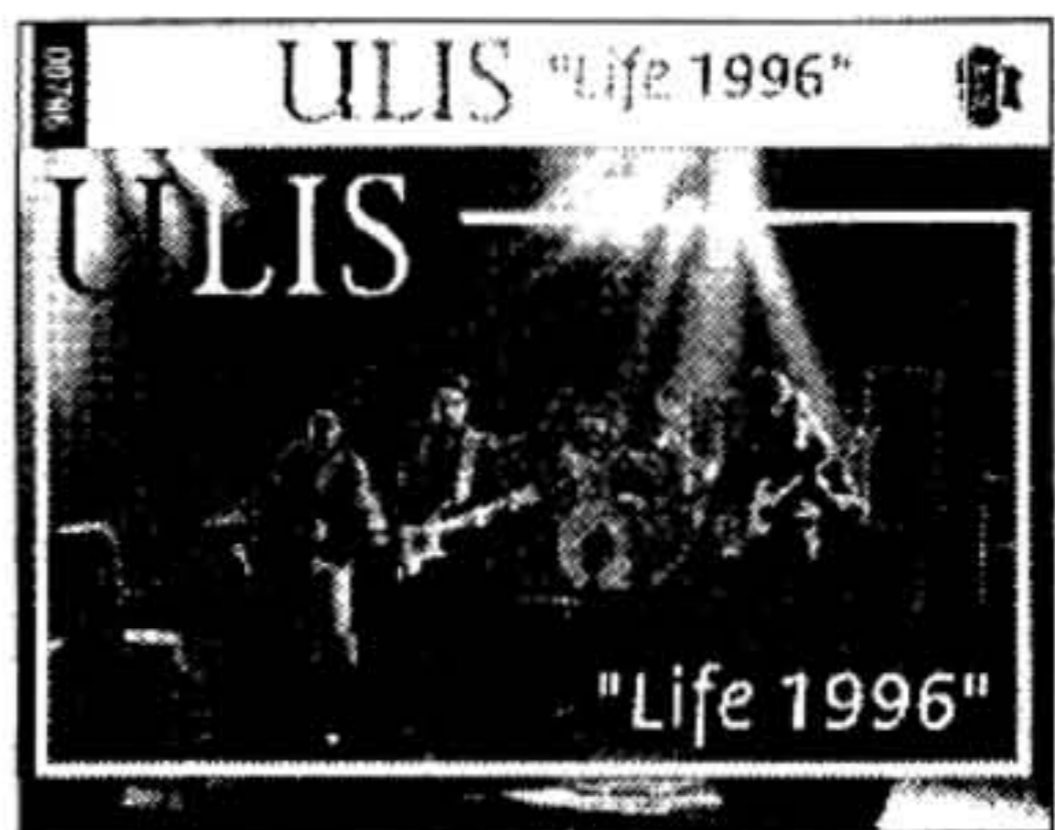
Экспедыцыя, якая нядаўна вярнулася з мора Лапцевых, прывезла новыя звесткі: нягледзячы на моцныя маразы і пакавыя льды, навукоўцы знайшлі на глыбіні 20 м цёплую плынь (на 5° цяплейшую), якая на месяц затрымала ўтварэнне льдоў. Мяркуецца, што гэта цяпло Гальфстрыму, якое пранікла на паўночны захад Сібіру. За сорок гадоў вымярэнняў такая зьмена зафіксаваная ўпершыню.

Focus

Музыка

ВАНДРОЎНІК

ULIS. Life 1996. — Менск: "Ковчег", 1996

Кажду, імёны ўплываюць на лес асобы. Магчыма, гэта праўда. Возьмем, да прыкладу, жыццёвы шлях менскага рок-гурта "Уліс". Назва гурта цалкам сугучная блуканьням, якія зьведаў "Уліс" за сем гадоў свайго існавання. З усіх старажылаў беларускага рок-н-ролу ён спазнаў найбольш моцныя пераўвасабленні. Гэта ў першую чаргу тычыцца праблемаў з вакалістамі. Калі два першыя альбомы "Уліса" — "Чужаніца" (1989) і "Краіна доўгай белае хмары" (1990) — лічацца цяпер клясыкай нашага року, то трэці — "Танцы на даху" (1993) быў успрыняты неадназначна. Высілка новага вакаліста гурта Алега Тумашова публіка ўспрыняла як вартую жалю пародыю на сьпеў Андрэя Патрэя. Праз гэта, не зважаючы на выдатныя музычныя вартасці "Уліса", ад гурта адварнулася шмат прыхільнікаў. Такім чынам, у 1993-95 гурт займаў паўзу, падчас якой адзін зь лідараў басіст Вячаслаў Корань застаўся сам на сам з ідэяй "Уліса". Ня мае значэння зь якіх прычынаў "улісаўцы" разышліся ў розныя бакі, але Слава Корань ад ідэі не адмовіўся, набраў сабе трох новых музыкаў (Лёша Паўловіч — бас-гітара, Ягор Марачук — гітара, Ігар Маскаленка — бубны) і разам зь імі летась у сьнежны выдаў альбом "Па-над дахамі".

Упершыню адноўлены "Уліс" пачаўся на людзях 8 верасня 1995-га на Сьвяце гораду ў Маладзечне. Тады фаны старога "Уліса" сумна калямбурлі: "Уліс" зьмяніўся ў Корані. У першую чаргу гэта была рэакцыя на вакальныя здольнасці Славы. Але за некалькі месяцаў Слава давеў, што для сапраўднага "улісаўца" ў музыцы няма нічога немагчымага. Можна з упэўненасцю сказаць, што Славаў сьпеў паляпшаец-

ца ад выступу да выступу з геамэтрычнай прагрэсіяй.

Цікава, што праз пару месяцаў пасля запісу "Па-над дахамі" "Уліс" выпусціў другі варыянт гэтага альбому — "Life 1996". Па-сутнасці, гэта новы, чарговы альбом "Уліса", дзе "Па-над дахамі" цалкам пераасэнсаваны й перапрацаваны. Слова "life" у назве праграмы набывае азначэнне ня толькі паказчыка запісу "жывога" гуку, але й другога дыхання ў творчасці гурта.

Вандраванне "Уліса" вывела яго да сучаснай плыні музычнай альтэрнатывы. Адметны ўлісаўскі драйв кельцкага задумнення вельмі натуральна гучыць тут, у "краіне пад белым сьнегам".

Ва ўмовах новай культурнай сытуацыі працэс набывае новага дыхання захоплівае розныя творчыя калектывы. Напрыклад, irban-folk-вы менскі рок-гурт "Ляпіс Трубяцкі" рытуе беларускамоўную праграму, а "Новае Неба" перапрацоўвае свае старыя хіты ў стылістыцы рэйву. Што да "Уліса", ягонае "прасвятленьне" супала з творчым "прарывам" "Мроі", якая таксама змяніла сваё гучанне ў лепшы-іншы-альтэрнатыўны бок. На сёньняшні дзень лідар "Незалежнай Рэспублікі Мроі" (NRM), гітарыст "Новага Неба", "нязьменны дзяжурны" тэле-радыёпраграмы "Квадракола", мастак і літаратар Лявон Вольскі зьяўляецца ўласным тэкставіком "Уліса". Нельга сказаць, што ягоныя тэксты горшыя альбо лепшыя за вершы Фэлікса Аксэнцава, які пісаў для старога "Уліса". Яны іншыя, яны — той масток, што лучыць творчы альянс "NRM" — "Уліс". Пра наяўнасць такога альянсу сьведчыць сумесная прэзентацыя новых праграмаў, якую гурты зладзілі 23 красавіка ў Альтэрнатыўным тэатры. Тады "NRM" нарэшце рэпрэзэнтаваў свой першы энэрэмаўскі альбом "Lalalala", а ў другім аддзяленні прагучаў улісаўскі "Life-96". Скажаць, што гэтая падвойная прэзентацыя прайшла выдатна, значыць, сціпла прамаўчаць. Пры амаль поўнай адсутнасці рэкламы, гэтыя выступы адбыліся пры поўнай залі.

"Уліс" рушыць наперад, але застаецца адзінае пытаньне, да якога неабыхавыя былыя й цяперашнія прыхільнікі гурта. Ці слухана забіў Слава Корань, калі, стварыўшы, пасутнасці, новы гурт, пачінуў старую назву? Бо нават "Мроі", якая не змяняла свайго складу, памкнулася пазначыць зьмену ў сваёй творчай канцэпцыі праз зьмену ўласнае назвы. Імя ўплывае на лес. "Ulis" у перакладзе з лацінскае — вандроўнік...

Севярын КВЯТКОЎСКІ

Календар

СТАГОДЗЬДЗЕ НА ДРОЦЕ

Вы ніколі не лавілі сябе на адчуванні дзікасыці сытуацыі — з кавалку плястмасы да вас ідзе чыйсьці голас? Наўрад ці нават палова карыстальнікаў тэле- і радыёпрыладамі здатная растлумачыць прыныць дзеяння такога кшталту тэхнікі. Зрэшты, яны ад гэтага не пакутуюць. У адрозненне ад безыменнай бабулькі з знакамітай "Вароняй слабодкі". Бабулька жыла на антрысолях у камуналцы, і прынцыпова не карысталася электрычнасцю, бо ня верыла ў яе. Скончылася гэта тым, што яна сваёй газніцаю спаліла ўсю хату.

Сто гадоў таму менчукі ня выявілі такой прынцыповасці й прынялі чарговы цуд прыроды на веру. У 1896 годзе ў Менску ўпершыню на тэрыторыі сёньняшняй Беларусі была ўведзеная ў дзеянне першая тэлефонная станцыя агульнага карыстання. А 85 гадоў таму ў

1911 годзе пачала ажыццяўляцца першая тэлефонная сувязь паміж Менскам і Бабруйскам — запрацавала адна з чатырох міжгародніх лініяў тагачаснай Расейскай імперыі. Часу менавіта Бабруйску выпала такая пачэснае доля? Натуральна, як мы ведаем з клясыкі савецкай сатырычнай літаратуры, "Бабруйск быў культурным горадам", але ці дастаткова было такой прычыны? Відавочна не. Проста тамтэйшыя жыхары з найменшым недаверам паставіліся да новага "цуду боскага"...

Калі навуковым прагрэсам кіруе сумнеў, дык распаўсюджваньнем дасягненняў гэтага прагрэсу кіруе вера. Цяпер тэле-радыёэфір ёсць паняццем трывяльным. Нашмат цікавей вершы ў тэлепацы. Але, паколькі тэлепаты не ствараюць арганізмаў нахштат TV альбо radio, людзі вымушаны карыс-

тацца трывяльнымі дасягненнямі навукова-тэхнічнага прагрэсу. І працягваюць імкнуцца да таемнага звышрэальнага.

Пагадзіцеся, мала хто з нас не падуладны нейкай магіі, напрыклад, магіі круглых датаў. Але бываюць даты яшчэ больш моцныя паводле сваёй магічнай значнасці. Вось жа менскае Радыё 101,2 FM сёлета мае магчымасць першы й апошні раз у жыцці адзначыць фантастычны юбілей. Рэч у тым, што 9 траўня гэтага году спаўняцца сто адзін год і два дні з даты вынаходніцтва радыё. У той дзень я вып'ю за дзень народзінаў маёй бабулькі, за ідэю перамогі й за стагодзьдзе ўсіх менскіх тэлефонных балбатушак. Але асобы келіх — сто адзін і дзве дзесяткі грама — я ўзьдыму за лепшае ў Менску радыё, а таксама за ўсіх менскіх тэле- і радыёсатэістаў.

Севярын КВЯТКОЎСКІ

Выбар веры

У адрозненне ад большасці сваіх суседзяў, беларусы падзелены паміж некалькімі хрысціянскімі канфэсіямі. Палікі і літоўцы — каталікі, латышы — пратэстанты, расейцы — праваслаўныя. А беларусы — і праваслаўныя, і каталікі, і пратэстанты. Такі падзел утварыўся гістарычна. Нельга сказаць, што ён расколвае нацыю, але ён не спрыяе нацыянальнаму станаўленьню. Бо, да прыкладу, у нашых суседзяў нацыянальнае станаўленьне заўсёды адбывалася на грунце адной рэлігіі.

Разумеючы гэта, дзеячы нацыянальнага адраджэння ў Беларусі заўсёды разважалі пра тое, каб прывесці нацыю да адной роўніцы, адначасова імкнучыся зь беларушваць усе канфэсіі. Думаецца, рабілася гэта кожнага разу імпульсіўна, пад уплывам прыкладаў суседніх народаў, але без разуменьня адзінае стратэгічнае мэты. Такой мэты няма і сёння. Суседзкія прыклады засталіся недасяжымі ідэаламі, і нішто не паказвае, што рана ці позна беларусы ўсё ж прыйдуць да аднае канфэсіі.

Сёння ўжо ёсць беларускамоўныя касьцёлы, цэрквы, спрабуюць беларусізавацца розныя галіны пратэстантызму. Але так ці інакш, усе гэтыя спробы ня маюць значнага пашырэння. І ў масвай сьвядомасці па-ранейшаму каталіцызм — гэта "польскі касьцёл", праваслаўе — гэта "расейская царква", а пратэстантызм дагэтуль нясе на сабе накінуты яму за саветамі вобраз паўпадпольнае сэкты.

Будучыня і патрэба адной, "беларускай" канфэсіі застаецца пад пытаньнем. Разам з тым, маса народу пасля атэістычнага бытнаваньня за савецкім часам шукае свае рэлігійнае саматоеснасьці. І праходзіць гэты працэс неверагодна страта, ніякім чынам не ў кантэксьце аднае роўніцы для ўсіх. Пры выбары найбольшая частка нэафітаў і моладзі кіруецца "вераю продкаў" — сваіх бацькоў ці дзядоў. Сярод нацыянальна сьведомых людзей вядомыя прыклады хрышчэньня ва ўніяцтва, якое пакуль не атрымала ў Беларусі шырокага разьвіцьця. Зусім сьвежыя прыклады хрышчэньня інтэлігенцыі ў каталіцызм, выкліканыя залішне энэргічнымі захадамі А.Лукашэнка зрабіць Беларусі аднаправаслаўнай краінай і надаць расейскаму праваслаўю статус дзяржаўнае рэлігіі. Нежаданьне атаясамліваць сябе з прэзыдэнтам выклікала ўцёкі ў "іншую" канфэсію.

Выходзіць так, што з усіх суседзкіх прыкладаў нам бліжэй украінскі. Ва Украіне існуе некалькі праваслаўных цэркваў, каталіцызм, уніяцтва і пратэстантызм. У такім разе наша нацыянальнае станаўленьне будзе адбывацца не на падставе рэлігіі, а на іншым грунце — на дзяржаўнасьці, парламентарызме, Канстытуцыі.

Цікавая мадэль беларуска-рэлігійнай сытуацыі склалася на Віленшчыне, дзе жыў некалькі дзясяткаў тысячаў беларусаў. Апошнімі гадамі з ініцыятывы актывістаў беларускіх арганізацыяў тут ствараліся каталіцкая і праваслаўная суполкі, ішлі перамовы зь епархамі аб беларускай службе ў пэўным касьцэле і пэўнай царкве. Але на сёньня рэальнага сталага выніку гэтыя захады не далі. Між тым сама сабою ўзьнікла і існуе ў Вільні іншая беларуская царква — пяцідзясятніцкая. Не "ахопленая" дзеячамі нацыянальнага адраджэння, яна, тым ня менш, і гуртуе пераважна беларусаў, і беларускай мовы не цураецца, і рэлігійную літаратуру дае па-беларуску, і песьні сьпявае, у якіх Ісус рыфмуецца з словам Беларуска.

Пра Віленскую Царкву Хрысціяннаў Веры Эвангельскай распавядае ў сваім матэрыяле Тацяна Поклад зь Вільні*.

* нэапратэстантам (у першую чаргу, эвангелістам і баптыстам) у сучаснай Беларусі прысьвечаны артыкул Юрася Шаўцова ў апошнім нумары часопіса "Форум" (№3'1996).

Царква Хрысціяннаў Веры Эвангельскай іначай, паводле перакладу з ангельскай назвы Pentecostal Church, завецца Царквою Пяцідзясятніцы (у гонар вядомага хрысціянскага сьвята). Гэты пратэстанцкі кірунак нарадзіўся ў Амэрыцы ў самым пачатку XX ст., таму першая, арыгінальная назва, — ангельская. У нас ужываюцца як аналягічныя абодва найменні. Створаная ў Вільні ў 1922 годзе**, гэтая царква жыве.

Пяцідзясятніцкая царква — гэта не будынак, не каменны храм, а людзі, што збіраюцца разам для малітвы, для працы, для забаваў. Адным словам, царква — гэта грамада.

Беларуская царква

Пастар Барыс Філон — беларус, і сям'я род вернікаў, паводле ягоных словаў, 80% — беларусы. Беларускае слова тут чуваць у гутарках, у малітвах і нават у казаньнях падчас набажэнстваў. Па-беларуску сьпяваюцца духоўныя гімны-псалмы, і сам пастар гаворыць на роднай мове зусім чыста.

Псалмы часам выконвае Васіль Кавальчук, прафэсійны сьпявак (ён вучыўся ў Віленскай кансэрваторыі ў знамага беларускага опэрнага сьпевака Лявона Мурашкі). Многія прысутныя слухаюць гэтыя сьпелы са сьлязьмі на вачах. Напрыклад, сястра Зіта Лумбіс. Яе сымпаты да беларушчыны — яшчэ з часоў дэпартацыі ў Сібір, дзе ёй давалася жыць разам зь беларусамі. Яна па-

Віленскі тэалёгічны каледж.

даравала мне даволі вялікае выданьне "Песнь Возрождения: сборник духовных гимнов и песен евангельских церквей" (Менск, 1994). Частка гэтых песень — па-беларуску. Васіль Кавальчук кажа, што па-беларуску яго часта просіць засьпяваць на канцэртах у ЗША, крыху радзей — у Беларусі... Сям'я Кавальчукоў — Family Kovalchuk — гэта адзіны сьпеўны гурт, які выяжджае з гастролямі, робіць студыйныя запісы, выпускае свае аўдыёкасэты. Апошняя называецца "Ёсць край".

Як растлумачыць існаваньне беларускай эвангельскай царквы ў Вільні? Па-першае, паўсюль на Віленшчыне ў такіх цэрквах высокі працэнт беларусаў. Па-другое, Пяцідзясятніцкая царква ніколі не падлягала палітычным дыдэалогічным уплывам і мэты дэнацыяналізацыі тут ніколі ня ставіліся. Іншымі словамі, беларусы як такія ў гэтай канфэсіі захаваліся найлепей, хоць вонкавыя працэсы асыміляцыі паўплывалі, вядома, і на іх.

Эмігранцкая царква

Сёньня Віленская эвангельская царква налічвае 500 чалавек. Многія прыехалі ў канцы 60-х — 70-я гады зь Беларусі, бо ў Літве вернікаў перасьледавалі менш. Цяпер нярэдка выпадакі ад'езду цэлых сям'яў у Амэрыку. Магчыма, калі б я запыталася ў пастара: "Ці можна Вашу царкву назваць эмігранцкай?" — ён бы здзівіўся. Напраўдзе, эмігранцкае сьвядомасці тут, бадай, няма. А магчыма пастар адказаў бы: "Хрысціянам Радзіма — Дом Божы". Усьведамленьне часовасьці зямнога існаваньня — істотная рыса. І яшчэ — адчуваньне Бога ў сабе. Ня толькі над сабой, але і ва ўласнай душы. Таму многія заблытаньня пытаньні вырашаюцца вельмі проста. Эміграцыя, пошукі лепшага... Але разам з тым важна проста прыстойна і добра пражыць сваё зямное жыцьцё. Вытрываць свае пакуты, калі

Пяцідзясятнікі

трэба. І не выдумляць сабе ўцехі з свайго пакутніцтва, калі можна не пакутаваць.

"Ці не сумуе яна там па Бацькаўшчыне?" — "Сумуе, вядома, па дому, але ж умовы жыцьця там нашмат лепшыя, проста — зусім людзкія ўмовы," — кажа Васіль Кавальчук пра сваю старэйшую дачку Наталью. Яна жыве і сьпявае цяпер у ЗША. Сам брат Васіль (былы рэгентам царкоўнага хору, цяпер — саліст) зь сям'ёй — у Вільні. Застаўся, бо верыць, што Бог вызначыў яму месца тут. Езьдзіць сьпяваць ня толькі ў Эўропу і Амэрыку — разам з дабрачыннымі місіямі выяжджае ў Беларусь, у самыя "радыеактыўныя" раёны. Мінным летам ён падвозіў нас нека на сваім мікрааўтобусе і апавядаў прыкладна так: "Мы маглі зьехаць, нялёгка было, шасьцёра дзяцей, але мне было прароцтва, каб я застаўся ў Вільні — і я застаўся, вельмі добра цяпер жыву — ня тое што нястачы няма, але й іншым магу дапамагць".

У Вербную нядзелю на набажэнстве абвясцілі: яшчэ адна сям'я зьяжджае. Усе ўсталі памаліцца за шчаслівы пераезд.

Хрысціянская царква

У нас цяпер час спасьціжэньня талеранцыі, афіцыйная атэістычная прапаганда як бы і адыйшла ў гісторыю, але... Я думаю нават не пра варожасьць праваслаўнага і каталіцкага кліру да пратэстантаў (вядома, існуюць і выключэньні), не пра тое, што, напрыклад, усе прапановы Біблейскага каледжу, які працуе пры пяцідзясятніцкай царкве (дырэктар Іван Шкуль), супрацоўнічаць са школамі былі адхіленыя (хоць гаворка была толькі пра зьнаёмства дзяцей зь Бібліяй), — не, нават не пра гэта я ўзгадала. Вось просты факт з дадзеных сацыялягічнага досьледу сярод старэйшых клясаў адной віленскай сярэдняй школы (1996 г.). Паводле адмысловай мэтодыкі (табліца Багардуса), высвятлялася стаўленьне школьнікаў да людзей, непадобных да так званых сярэдняга чалавек. Прыкладна траціна рэспандэнтаў пазначылі, што не згадзіліся б узяць шлюб ці нават сябраваць з "глыбокім вернікам". Там не акрэсьлілася канфэсія, ня меліся на ўвазе, напрыклад, канкрэтныя пратэстанцкія плыні. Проста — "глыбокія вернікі". Вучні часта больш станюцца ставіліся да "тых, хто падазраецца ў крадзяжы" — зь імі ўмоўны шлюб быў магчымы. У нейкім сэнсе і гэта — прыклад талеранцыі.

А між іншым гэтыя школьнікі гадаваліся ўжо ў "вольных" умовах. Асьцярога ці непрыхільнасьць да рэлігійных людзей трымаецца як бы сама па сабе альбо перадаецца ад бацькоў ці

Малітва за дзіця.

старэйшых. Маўляў, хто іх ведае, гэтых вернікаў... І сапраўды, мала ведаюць альбо ведаюць няпраўду. Ва ўяўленьні людзей часта словы "вернік" ці "глыбокі вернік" атаясамліваюцца з эвангельскімі хрысціянамі. І — адпаведны цэтлік.

У аповедзе пра канкрэтную Віленскую эвангельскую царкву можна было б, пэўна, апісаць шычарасьць набажэнстваў, памяркоўнасьць пастараў, глыбокую прастату казаньняў, незвычайныя магчымасьці сумоўя, юнацкія і дзіцячыя лешішчы, якія ладзяць пяцідзясятнікі, нядзельную школу, канцэрты сучасных хрысціянскіх гуртоў, хор і сьпелы пад гітару духоўных гімнаў, выступы місіянераў, шчодрую дапамогу багацейшых братаў бяднейшым (і асабістую, і агульную), апісаць прасьветленых, адухоўленых людзей — біскупа, пастараў і прапаведнікаў, братаў і сёстраў. Пасья набажэнстваў людзі падоўгу застаюцца разам — мужчыны размаўляюць пра гаспадарчыя справы, жанчыны гавораць пра сям'ю, разглядаюць сямейныя фотаальбомы — чыйсьці сын пайшоў у школу, чыясьці дачка ўзяла шлюб... Далей можна было б распавесці пра Віленскі Тэалёгічны Каледж, пра Аб'яднаньне Хрысціяннаў Эвангельскай Веры, пра эвангелізацыю і абуджэньне новых цэркваў... Аповедам пра царкву магло б быць слова пра Бога. Але пра гэта лепей паслухаць пастара, сьвятара. І чытаць Біблію.

** першая згадка ў друку — 1927. У Літве першая падобная царква зьявілася ў 1906 годзе ў Біржах (заўвага аўтаркі).

Абрад хрышчэньня.

Тацяна Сапач

ВЕРШЫ З ПАДАРОЖЖА

Не ад'яджай у мілы край,
дзе наша права,
дзе вераць, што жывы,
калі ўміраеш... —
я ведаю і так, што ты жывы,
ня едзь ні назаўжды, ні
накаротка,
дзе роўна ўсе усім — ці што, ці хто ты,
абы цішэй вады, ніжэй травы.

Я так люблю той край, дзе наша месца,
што мушу і сама туды паехаць,
але цябе прашу — не ад'яджай.
Я там памру, каб ведалі — жывая,
мяне пад злой ігрушай пахаваюць —
тады адведай зрэдку родны край.

Той бераг, ці Brzeg, ці krantas
ёсьць, незалежна ад мапаў,
далёка ад Вільні, за Уроцлавам,
ад цябе — і далёка, і блізка.
Пакой для спатканьняў — ноч,
падлога — золата восені
і дзёрзкае срэбра крылаў
берагавых кірляў.
А столь — высока-высока,
і месяц ашчадна сьвеціць...
Аздобу сьценаў
не пасьпяваеш разгледзець,
бо нечакана робіцца рана, —
і мы пакідалі пакой для спатканьняў,
і ён зачыняўся на ключ.
... Цягнік аддалае Brzeg —
бераг, ці бераг, ці krantas.
Зьмяняе музыку руху
антракт перасадкі — да Вільні.
То сплю, то палю, то ціха
сьпяваю рускую песьню,
і забываю патроху,
як моцна цябе люблю.

Ігар Бабкоў

ДВА ВЕРШЫ ПРА СЬМЕРЦЬ

Калі восені рудыя косы
Разьвіваюць, і музыка грае
Уначы абуджаецца сэрца:
Сьмерць-катрынка тужліва сьпявае

Варажбітка, сьляпяная марока
Пакідае нязводныя плямы
Вецер лісьце апалае гоніць
Да далёкай, зімовае брамы

Й незагойна, у восеньскім шале
Усе краінае нацятыя струны
Нібы ластавак доўгія веі
Ці халодныя, цёмныя руны

Усе той жа сон
Нас зноўку прагне сьмерць:
Так матылёк імкнецца да сьвятла
Прысутнасьці адпрэчаны пагляд
Блукае сярод рэчышча туі
Прысутнасьці, што некалі была
Шалёнай смагай, а цяпер, здалёк
Заве ахрыплым голасам цыкад
Трызьненнем, што шукае берагі

У цэнтры Бэрліну грубка гудзе ўзімку гэтаксама ўтульна, як і ў полацкім доме майго дзяцінства, дзе я яшчэ ня піў “Белавескай”, ня быў знаёмы з прафэсарам Норбэртам Рандавам і ня ведаў, што такое “інтымная подруга”.

Калі вам яшчэ не даводзілася гартаць сваё дасье, працягвайце клапаціцца пра яго папаўненьне й зайздросьце майму гаспадару, які прапануе тост за пасьяховае завяршэньне знаёмства з уласным жыццьяпісам паводле вэрсіі штатзі.

1200 старонак зь дзевяці пухлых буйнафарматных тамоў, створаных вялікім калектывам аўтараў адразу на некалькіх эўрапейскіх мовах, ксэракапіяваньня для фамільнага архіву. Перабіраючы іх у пошуках кірыліцы, я змагаюся з затосным страхам высмыкнуць раптам старонку з знаёмым почыркам.

Значную частку кірылічных тэкстаў складала ліставаньне начальнікаў аддзелаў міжнародных сувязяў міністэрстваў дзяржаўскіх ГДР і НРБ таварышаў Дзімітра Мішэва і Вілі Дама. Вось першы таварыш (зь нязьменным “соцыалістычным прыветом”) паведамляе другому, што, прыбыўшы ў НРБ (вольнасьцяў накіталт проста Балгарыі не дапускаецца), Н.Рандаў першым чынам “отключил наше предложение остановиться в студенческом общежитии под предлогом, что условия являются недостаточно подходящими для его интимной подруги Теды, гражданки Западного Берлина, заявляя, что она — его супруга”, а потым неадкладна зачыўся варажэй дзейнасьцю, у прыватнасьці, “поделился мыслями, что в ГДР было поставлено кофе плохого качества и немецкий народ впервые за 20 лет был готов подняться на бунт”. Пасья гэтай шкодніцкай вылазкі “объект” так разыйшоўся, што павседаміў “источнику”, нібыта “настоящая литература не должна рассчитывать на публику и успех, а должна твориться тихо, ради самой себя и во имя будущего”. (Можна выказаць асьцярожнае меркаваньне, што таварыш “источник” наўрад ці быў дворнікам або сантэхнікам.)

Дам расейскай моваю валодаў горш і, магчыма, таму любіў карыстацца тэлеграфам. Урэшце, і клопатаў ён меў непараўнальна болей: трэба было вывучаць рэальныя стужачы з турмы, дзе малады Рандаў сядзеў тры гады за прапаганду “Доктара Жывага” і іншыя злачынствы; учытвацца ў справаздачу зь дзён нараджэньня “объекта” з дакладным указаньнем гадзіны й хвіліны прыходу і адыходу кожнага госьця; аналізаваць павседамленны таварышаў зь Беларусі, дзе Рандаў замест таго, каб жлуціць на навукова-літаратурных банкетах гарэлку, знаўся з падлазроннымі тыпамі, якія салідарызаваліся зь ім у тым, што “интеллектуалов преследовали не только сегодня, но и всегда — такова их судьба”.

Сярод карэспандэнтаў тав. Дама сустракаліся нейкія тав. Штэфан, а таксама басэ нябачнага фронту, які падпісваўся: Паэт. Самае пікантнае, што гэта сапраўды быў паэт ці, прынамсі, чалавек, што пісаў і друкаваў свае вершы. (NB для айчынных перакладчыкаў: Паэта звалі Паўль Вінц.)

Мой унутраны ландшафт пачынаюць аздабляць мілыя вобразы роднага краю: праспэкт Ф.Скарыны, жоўты дом з калёнамі, бэльвэдэрам і некалькімі (як апавядаюць абазнанымі людзі) падземнымі паверхамі, шматкілямэтровыя стэляжы з дыктоўна пераплеценымі тамамі, якія раз-пораз здымае ў мяккім люмінэсцэнтным сьвятле мужчынская ці жаночая рука з доўгімі вільготнымі пальцамі.

Мы з Норбэртам не выключаем, што ў гэты самы момант таварышы Дам і Міцеў сядзяць каля каміну недзе ў Маскве ці ў Карлавых Варах (а можа, у Менску?) і смакуюць што-небудзь больш вытанчанае за нашу “Белавескую”.

Мая заходнебэрлінская знаёмая, якая нарадзілася ў сям’і нямецкага калініста ў Паўднёвай Афрыцы і лічыць найвялікшай у сьвеце каштоўнасьцю падарожжы, зьбянтэжана прызнаецца: ні ў Беларусь, ні, тым больш, у Расею яна пакуль не паедзе. Я непатрыятычна ўдакладняю, што назвы краінаў варта было б памяняць месцамі.

На ранішняй прагуляньні спатыкаю бабулечку-“божы дзьмухавец”, якая аказваецца удавою правадыра нямецкага народу Вальтара Ульбрыхта. Нічога трансцэндэнтнага тут няма, бо нас з паэткою Нінай Мацяш пасялілі на былой віле яшчэ аднаго героя камуністычных энцыклапэдыяў тав. Ота Гротэволя. Некалі ў гэты зацішны кварталы ўсходнебэрлінскага раёну Панкаў траплялі толькі празь некалькі шлягбаўмаў.

Цяпер схаваныя за шлягбаўмамі таямніцы пакрысе выбіраюцца на белы сьвет. Напрыклад, муж гэтай дзевяностгадовай бабулечкі, якая жыве побач зь намі на Маякоўскірынг, пачынаў партыйную кар’еру з таго, што займаўся сутэньствам.

Пачатак кар’еры Норбэрта Рандава таксама, хоць і па-іншаму, у 1958-м ён быў перакладчыкам у часе візыту Годара Жыўкава ў сацыялістычную Нямеччыну. Візыт адбыўся за пару тыдняў да прэзыдэнцкіх выбараў у Францыі. Ульбрыхт палічыў патрэбным падзяліцца палітычным прагнозам адносна абраньня генэрала дэ Голя: “Францускі народ ніколі не пагодзіцца, каб ім кіраваў гэты авантурыст”. Жыўкаў дыпляматычна перавёў гаворку на авечагадоўлю.

“Ульбрыхт был просто дурак”, — па-расейску рэзюмуе сваю згадку былы партыйна-ўрадавы перакладчык, які ў тых часы, нагледзеўшыся на правадыроў, ужо пачытваў заміж клясыкаў марксізму розныя сумнеўныя кніжэньцы.

На нашых літаратурных чытаньнях бэрлінскія інтэлектуалы адказваюць на паведамленьне пра беларускі пераклад “Парфумы” Патрыка Зюскінда іранічнымі ўсьмешкамі. Каму яны адрававаныя — аўтару бэстсэлера ці

Уладзімер Арлоў

ЭКСПЭДЫЦЫЯ

беларускім перакладчыкам — застаецца загадкаю.

Сёньня я ўрачыста даю сабе слова, што, трапіўшы ў Ірляндыю, абавязкова знайду Нуалы Ні Гональ, паэтку, якая дала “The New York Times Book Review” інтэрвію, толькі што прачытанае ў “НН”.

“Калі пра што й варта пісаць, дык адно пра нешта вялізнае: нараджэньне, сьмерць ды пра найважнейшае, што стаіць паміж імі — сэкс”.

“Нас прымушаюць прысьці да іранічнай высновы, што калі мы памрэм, спакойна ўздыхнуць тыя, хто адчувае сябе няёмка ў сваёй ірляндзкасьці, пакуль існуе жывая моўная традыцыя, да якой яны не належашь”.

Я самаўпэўнена думаю, што ўжо двух гэтых пасажаў з інтэрвію хопіць на тое, каб нам разам з Нуалай не было сумна.

Знаёмства я мог бы пачаць з таго, што ў яе прыгожае імя, якое — зусім па-беларуску — вільготна пахне затокаю, аерам і русалкамі, а калі б мы пасябравалі, я аднойчы насмеліўся б назваць яе Нуалкай і прапанаваў бы паслухаць, як гучыць па-наску яе гэльскі верш з значарчыста казённаю назваю “Моўнае пытаньне”, чые шапатліва-зьялёныя вобразы закалыхваюць мяне ў гэты вечар на былой віле тав. Гротэволя: “Я пускаю сваю надзею на ваду / у маленькім чаўне мовы / нібы кладу дзіця / у калыску...”

На пытаньне, ці быў ён у Хатыні, Норбэрт Рандаў адказвае, што паедзе туды, калі мы пабудуем мэмарыял у Курапатах.

Перад літаратурнаю вечарынай у паўночнанямецкім гарадку Нойштрэліцы цяжка ўявіць хоць аднаго немца, які адкладзе свае справы дзеля сустрэчы зь думамі літаратарами зь краіны, дзе расстрэляваюць спартовыя паветрачныя шары, а прэзыдэнт дае інтэрвію з прызнаньнямі ў сымпатыях да партайгеносэ Адольфа Гітлера.

Аднак, магчыма, якраз апошнія акалічнасьці і зьбіраюць у залю большую частку публікі.

А, магчыма, і не. Бо гарадок некалі быў сталіцаю вялікага герцагства, а каля герцагаў музы водзяцца, як вядома, крыху часцей, чым, прыкладам, каля графаў.

Гарадзкому тэатру з балетнай і драматычнай трупамі 250 гадоў. Яшчэ нядаўна ў партэры часта бачылі савецкіх афіцэраў: на 25 тысячаў жыхароў прыпадала роўна столькі ж таварышаў па зброі з усходу. Здаецца, гэтае суіснаваньне мела досыць мірны характар. Калі дэлегацыя гораду наведла новае месца дыслакацыі выведзенай у Расею дывізіі, яе камандзір падшафэ прызнаўся, што хоча, каб на яго надмагільным помніку апрача датаў нараджэньня й сьмерці было таксама напісана: “жыў” і сталі даты службы ў Нойштрэліцы.

Гісторыя выглядае вельмі мілаю, калі забыць, колькі калегаў сэнтымэнтальнага расейскага камдыва дагэтуль мрояць пажыць у такіх утульных гарадках — калі не ў нямецкіх або чэскіх, дык, на горшы выпадак, хоць у беларускіх ці ўкраінскіх.

У Нямеччыне таксама надараюцца дні, самай істотнай падзеяй якіх застаецца ўбачаны ў ТВ фільм пра агента 007.

На вокладку апошняга нумару гановэрскага часопісу “Textura” вынесены імёны дзевяці беларускіх літаратараў. Ніна Мацяш сьпявае на прэзэнтацыі сваю “Калыханку для мамы”. Сівенькая фраў у першым шэрагу выцірае вышыванай хусьцінаю сьлёзы. Ружавашчокі мужчына з абліччам тыповага задаволеннага жыцьцём і півам бюргера рэагуе больш непасрэдна. Ён падыходзіць да стала і пачынае дэкламаваць: “На ніцях белай павуціны / Прывозьняць восень павучкі...” Потым пяе “Лявоніху” і завяршае імправізаваную літаратурна-музычную кампазыцыю вершам Янкі Купалы пра вялікага Сталіна. Спадар Ігман нарадзіўся ў 30-я гады пад Празарокамі і скончыў чатыры клясы беларускае школы.

... Калі мы спаткаемся ў Дубліне з Нуалай Ні Гональ, я раскажу ёй, што ў Гановэры ёсьць цалкам прыстойны ірляндзкі паб зь півам “Guinness” і наіўны прафэсар Хюпэр, які спадзяваўся дзякуючы мне ўдасканаліць сваю ангельскую мову.

Размаўляць з нашай перакладчыцаю паэткою Эльке Эרב па-расейску — суцэльная асалода. “Эльке, как называется эта река?” — “Не знаю. Я с ней не разговариваю”.

Беларускія тэксты Эльке перакладае з падрадкоўніцаў, але часам яе вабяць арыгіналы і тады нашы дьялігі робяцца яшчэ больш забавуны. “Прайшла гадзіна, — чытае яна і адрывае ад старонкі зьдзіўленыя вочы. — Володя, как может пройти година, если она не имеет ноги?”

Прыкладна так узнёўлае беларускі тэкст і мая суседка зь Серабранкі, толькі яна нічому не зьдзіўляецца, а грэблівя падціскае вусны: “Как всё грубо... Цырульня, гарбата... Это от слова “горб”? — “А ваша парикмахерская это от слова “хер”? — далікатна высвятляю я.

У бэрлінскім Далемскім музэі найцікавейшымі для

№4

мяне нязьменна застаюцца ацтэкі ды інкі. Няхай іхныя цывілізацыі ня ведалі каня, кола і альфабэту — усё недахопы кампэнсуе змрачнавата-вытанчаная эратычная кераміка і скульптура.

Не дайце веры казкам, нібыта заходняя публіка мае вышэйшыя эстэтычныя памкненні. Самы вялікі натоўп аматараў мастацтва, як зазвычай, сабрала палатно Лукаса Кранаха “Крыніца маладосці”.

Сюжэт карціны прэтэндуе на глыбокі падтэкст. Яе дамінанта — купальня, да якой пеша, конна, возна й карэтна кіруюцца старыя кабеты. Адно мадам муж альбо каханак цягне на ўласным карку, другую амарант транспарту на тачцы накітавалі тых, зь якімі будавалі Днепрагэс і Магнітку. У чароўную крыніцу цяжка залазяць карготы і сухарэбрыцы, а выбягаюць адтуль гладкія грудастыя маладзёнкі зь зіхоткімі вачыма.

Шматмоўная дыскусія, што адбываецца каля палатна, круціцца вакол таго, чаму ў купальню ня лезуць мужчыны. Дзякуючы прысутным аматаркам выяўленчага мастацтва, кантрапунктам узьнікае тэма блытаніны: аматаркі хвалюцца, ці не пераблытаюць мужы і каханкі сваіх дзівосна паюнелых спадарожніц, бо тыя мяняюцца да непазнавальнасці, захоўваючы хіба нейкую адмысловую радзімку альбо шнарскі ад апэндыцыту. Мужчыны дыпламатычна маўчаць: выглядае, што, трапіўшы на карціну, яны шукалі б асаблівыя прыкметы ня надта заўзята.

У суседніх залах прыемная цішыня. Мастацтва паўсюль належыць народу.

Бэрлінскі журналіст Дэтлеф Люке перакананы, што чалавек застасца інтэлігентам датуль, пакуль выходзіць за межы ўласнае спецыяльнае кампэтэнцыі і пачынае ўмешвацца ў публічныя справы.

Жонка Дэтлефа мастачка Урсула прызнаецца, што пасадка ў Расею зрабіла рэзкі паварот у сьвінай эстэтыцы. На адным з графічных аркушаў —клады ў паволскім гарадку: схаваныя за высознымі мэталёвымі агароджамі закіданьня сьмечы і пустымі пляшкамі магілы. Ніхто зь немцаў ня здольны здагадацца, што гэта такое. “И после смерти тюрьма”, — камэнтуе Урсула.

Тэма турмы атрымлівае разьвіцьцё пры каве. Радаў ўспомніў дружную турэмную брыгаду “палітычных”, на чале якой стаяў самы добранадзежны зьяволены, што засек сякераю жонку. Турэмныя правілы абавязвалі адміністрацыю забіраць з пасылак шакаляд, відаць, з таго часу Норбэрт так любіць шакалядавыя цукеркі.

Я апавядаю гісторыю, як віцэ-прэзыдэнт беларускага ПЭН-цэнтру Карлас Шэрман у юнацтве наведваў у аргентынскай турме пасаджанага за палітычную заварушку Шэрмана-старэйшага. У ліку астатняга зьяволеным забаранялі перадаваць кнігі. Затое ў сьпісе дазволенага да перадачаў фігуравала какава. Убачыўшы ў Шэрманамалодшага кнігу, жаўнер-ахоўнік рашуча закруціў галавой. Тады Карлас паказаў на сьпіс і на назву кнігі. Жаўнер засумняваўся і паклікаў сяржанта. У таго мазгі працавалі хутчэй, і Карласаў бацька атрымаў у сваёй камэры раман Жоржы Амаду “Какава”.

Яшчэ адну какава-шакалядную гісторыю я вырашаю за сталом не варушыць. У 30-я гады ў полацкай перасильнай турме НКВД “ворагаў народу” ставілі ў яму, якую паступова залівалі разьведзенымі чалавечымі эк-

сучасная ЛІТАРАТУРА

Адам Глёбус

ТОЛЬКІ НЕ ГАВАРЫ МАЁЙ МАМЕ...

Кніга стала прадаецца ў наступных пунктах:

- У МЕНСКУ: у шапіку ТБМ (каля Нацыянальнага Банку), у Літаратурным музэі М.Багдановіча (вул. Багдановіча, 7а) і ў фэе Нацыянальнае бібліятэкі;
- У ГОМЕЛІ: у аддзеле інфармацыйных тэхналягіяў абласной бібліятэкі;
- У ГОРАДНІ: у шапіку “Васілек” (каля ўнівэрсытэту);
- У МАЛАДЗЬЧЭ: у шапіку ТБМ (на чыгуначным вакзале).

У іншых выпадках раім зьвяртацца да сыстэмы “Кнігапоштай”. Для гэтага трэба 41.000 БРБ пералічыць на адрас: Андрэеўскі Андрэй Паўлавіч, Менск 220094, а/с 89. Не забудзьцеся падаць свой адрас.

скрэмантамі, чакаючы, пакуль жыжка дойдзе да ніжняе вусьніны, каб яшчэ можна было вырваць прызынаньне. Гэта называлася “зрабіць шакалядавым”.

На такой аснове сюжэт з канфіскаванымі ў гэдэраўскай турме цукеркамі выглядае бледнавата, і я прапаную выпіць за гістарычны поступ.

Нямецкі кампутар выдаў нам квітку ня толькі ў розныя купэ, але і ў чужы, маскоўскі вагон, забіты людзьмі й валізамі, быццам на перагоне паміж якім-небудзь Серпухам і Бугульмай. Я, вядома, не такі прастадушны, каб разьлічваць, што тут хто-небудзь кінецца дапамагаць мне цягнуць па вузкім міжнародным праходзе інвалідную каляску зь Нінаю. Мы былі ўнутрана гатовыя і да таго, што ні ў водным з дваццаці купэ ніхто не пагодзіцца памяняцца зь намі месцамі, але, трэба прызнаць, недзе ў пыльным занаканурку найўнай беларускай душы ўсё ж квалілася надзея.

Я з каляскаю бездапаможна стаю ў праходзе. Зьмясіць кулакамі ўсё гэтыя родныя славянскія пысы ў мяне ня хопіць сілы, і я зьвяртаюся да адзінай даступнай мне цяпер зброі. Не, я не тлумачу, што Ніна ня можа хадзіць. Я разумею, што, напэўна, у іншым вагоне “Бэрлін-Масква” магло быць інакш, але ў гэтым атрымалася тое, што атрымалася, і таму я гучна, каб мяне пачулі ад тамбуру да тамбуру, кажу: “Русские — свиньи!”

Яны глытаюць моўчкі, толькі з аднаго купэ вытыркаецца чырванашчокі мардаварот зь ленаватым пытаньнем: “Кто здесь оскорбляет русских, бля?!” але, угледзеўшы каляску, хуценька наступас на горла нацыянальнаму гонару і рыўком зачыняе дзьверы.

Нам саступас купэ нямецкая сям’я.

Па пэроне ў памежным Тэрэспалі мытнікі цягнуць у завязаных жаночых калготках два дзясяткі рэквізаваных літровых пляшак гарэлкі.

На століку ў купэ ляжыць “Общегражданский заграничный паспорт СССР”. “Срок настоящего паспорта продлён до 2001 года”, — чытаю я ў чаканьні памежнага кантролю.

Чацьвертая экспэдыцыя ў Нямецчыну заканчваецца. Там, за Бугам, Берасьце. Заходняя брама краіны, абрысы якой пакуль што ўзнаўляюцца на палітычных мапах новай Эўропы.

Сьнежань, 1995.

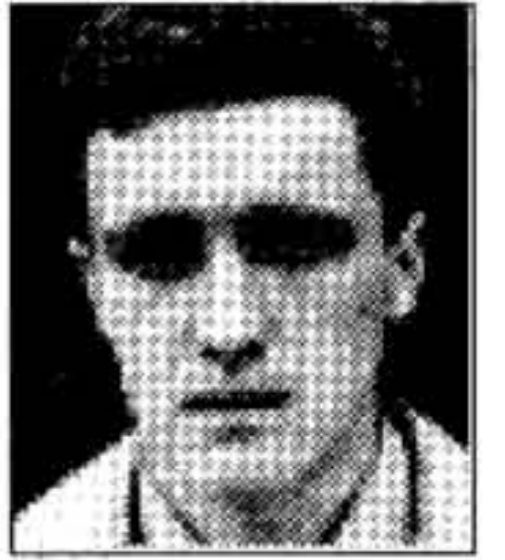
* Скарачаны варыянт.

ЗНАТОЎКІ ЭГАІСТА

Адам Глёбус

Кантамінацыі

З нагоды чытаньня выказваньняў Канфуцыя

Не сябруй з тымі, хто табе ня роўны, і ня бойся выпраўляць уласныя памылкі... Чуеш параду Канфуцыя. Некалькі разоў і мне даводзілася разрываць сувязі з добра знаёмымі людзьмі. Складана сказаць праўду пра тое, што ня будзеш сябраваць. Простыя словы — “калі ласка, не турбуй мяне й маю сям’ю”, — а вымавіць іх цяжка.

Выйграе той палітык, які не забывае пра схільнасьць народу праяўляць пакору. Змагацца цяжэй, чым скарыцца.

Калі ўзвысіць і паставіць сумленны над несумленымі, дык народ прыйдзе да пакоры... Падобнае казаў Канфуцый, калі ў яго пыталіся, як прывесці народ да паслухмянасьці. Але бяда, што ня кожны сумленны чалавек, узвысіўшыся, застаецца сумленным. У момант узвышэньня большасьць людзей якраз і страчвае сумленьне.

Люблю паслухаць літаратара, які чытае ўласны тэкст.

Галеча й прыніжанасьць — гэта тое, што людзі ненавідзяць... Заўважаеш у Канфуцыя. Але большасьць не дасягае багацьця й знатнасьці, хоць і імкнецца да іх усёй душою, а таму пачынае разам з галечою наракаць на высахародных.

Малы чалавек сумуе па сваёй зямлі... Прачытаўшы такое, нельга ня ўбачыць у самім сабе “малога чалавека”.

Як бы зноў навучыцца спакойна чакаць.

Чым болей жаданьняў, тым больш прыніжэньняў.

Сяброўства — найперш шчырасць.

Канфуцый раіў шанаваць дэману і духаў, але не заклікаў набліжацца да іх. Толькі дэману й духу, пабачыўшы пашану, самі могуць набліжацца, каб выказаць хоць бы і ўдзячнасьць.

Не шчыруй за жалобным сталом.

Складаньне пэрспэктыўных плянаў, як і любоў да пісаньня ўспамінаў, — занятак чалавечы.

Багацьце і знатнасьць, набытыя несумленна, Канфуцыю падаюцца воблакам, што праплыло міма. Як сумна, што няма ніводнай аблаччкі, якая б не праплыла міма. Хмаркі нябесныя — вечна вандруюныя.

Паразумеьня не дасягнуць прымусам.

Да рэшты выконвай толькі правільны загад.

Сорамна атрымліваць заробак і калі ў дзяржаве ёсьць шлях, і калі яго няма... Знаходзіш у Канфуцыя. Варта зазначыць, што сорамна атрымліваць і ўзнагароды. А колькі людзей імкнуцца ўхапіць як мага большы заробак і найкаштоўнейшыя ўзнагароды? Зрэшты, узнагароды існуюць дзеля сьцяшэньня сквапных і зайздросных прадстаўнікоў чалавецтва.

Цяжка жабраку злосьці, не займець... Варта пагадзіцца з Канфуцыем. Дарэчы, я ніколі ня кідаю грошы ў жабрацкую шапку, бо ёсьць іншыя месцы, куды можна падзець вольныя фінансы. А жабрак — ён, акрамя зласьлівасьці, яшчэ й няўдзячны.

Пра тое, што нельга браць чужое, ведаеш зь дзяцінства. Але чаму ж цябе не вучылі шукаць толькі сваё месца і ня ставіць сябе на чужое?

Калі за зло плаціць злом, а за дабро сплочваць дабром, можна незаўважна ператварыцца ў люстэрка, дзе ня знойдзецца месца ні спачуваньню, ні чалавечнасьці. Можна таму Канфуцый заўважае: за зло трэба сплочваць згодна з тваім сумленьнем.

Зьдзіўляе адназначнае імкненьне чалавека наблізіцца, каб зразумець; хоць у большасьці выпадкаў трэба, наадварот, зрабіць крок назад.

Ведаеш, вораг не павінен здагадацца пра твае пляны, але толькі ён можа ацаніць іх каштоўнасьць. Таму так і карціць паказаць ворагу пэрспэктыўныя распрацоўкі, а выйшаўшы за дзьверы, шпурнуць іх у сьметнік. Галоўнае — не складай пляны з тымі, хто ідзе іншым шляхам.

Запросься — пагадзься.

Найкарацейшы шлях да ўлады ляжыць праз дабрню. Але быць добрым цяжэй, чым выкарыстоўваць сілу.

На руінах імперыі скачучы міталёгічныя героі.

Чалавечнасьць — гэта прастата.

Калі нікчэмны чалавек губляе страх, ён робіцца бандытам, бо ў нікчэмных людзей няма сумленьня.

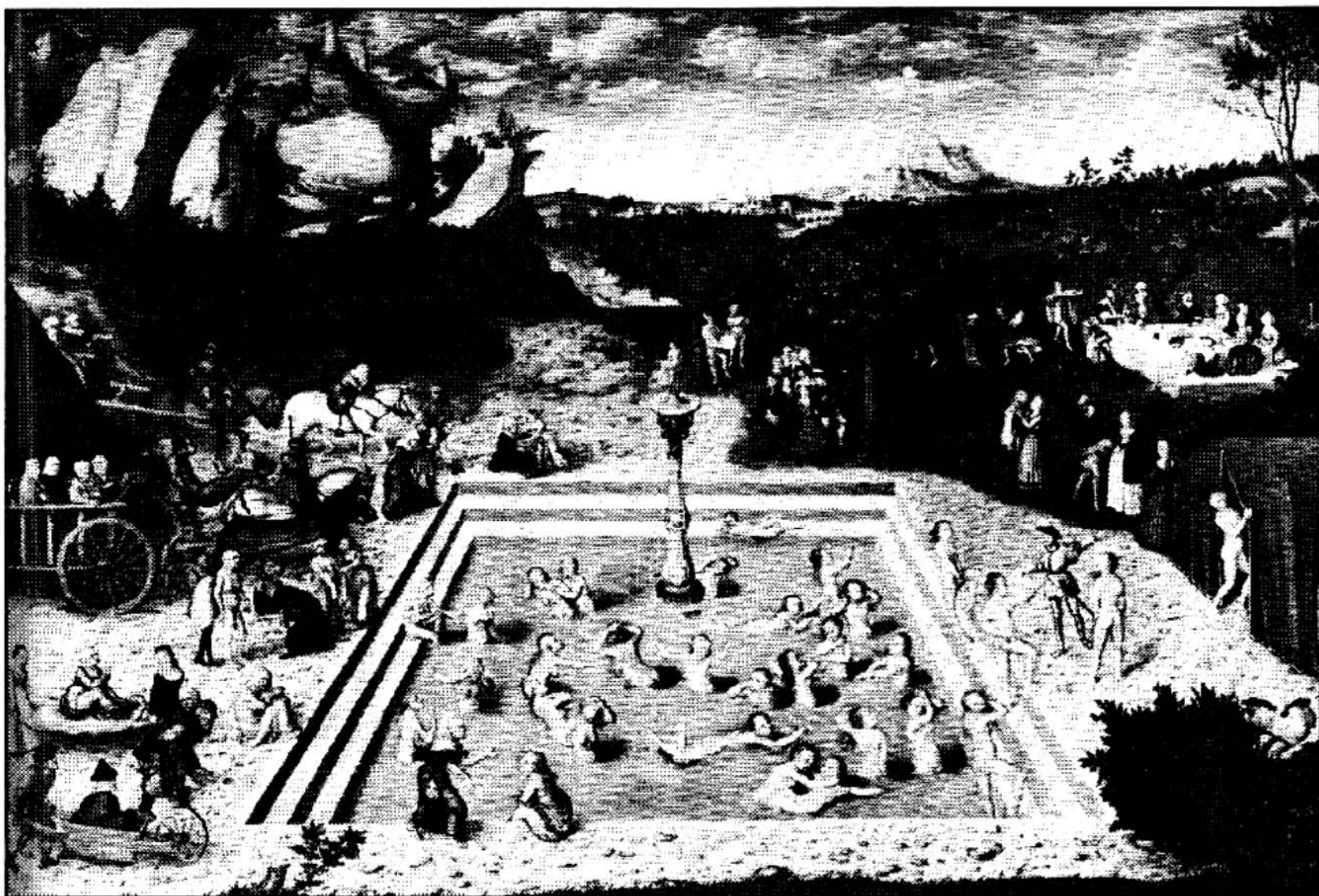
Нават калі чалавек сыходзіць ад людзей і пачынае жыць толькі з жывёламі дый птушкамі сярод расьлінаў, гэтым самым ён імкнецца давесці ўласную праўду менавіта людзям, а не птушкам, жывёлам і расьлінам. Згадай хоць бы Генры Дэвіда Тора, які сыходам у лес выказаў пратэст супраць грамадзтва.

Не аспрэчыш наяўнасьць старэйшых і малодшых. Дык чаму розныя барацьбіты за роўнасьць увесь час спрабуюць абвергнуць заканамернасьць існаваньня багацейшых зь бяднейшымі. Мяркую, з-за недасьведчанасьці. Няма роўных сярод роўных.

Калі твае сябры сышлі з абранага разам шляху, калі здрадзілі агульным ідэалам, якая тады розьніца — жыцьці яны, ці іх няма на сьвеце.

З былымі сябрамі пазьбягай сустрачаў, а пры выпадковых сутыкненьнях не вітайся, нават калі яны першыя пададуць руку.

Майстры працуюць у майстэрнях, бо майстэрства — найперш служба.

Эмоцыі як мера інтэлекту

Новыя даследаванні чалавечага мозгу паказваюць, што мера інтэлекту — не IQ (каэфіцыент разумовага развіцця), а нашы эмоцыі.

Сёння навукоўцы могуць вызначыць будучыню чалавека, назіраючы за тым, як 4-гадовыя дзеці рэагуюць на пачак эфіру. Даследнікі па адным запрашаюць у пакой дзяцей і пачынаюць "пакутліва" выпрабаванні. "Вы можаце зьесці адзін эфір адразу ж, — кажа ён. — Але мне трэба на некаторы час сысці, і калі вы мяне дачакаецеся, то атрымаеце два эфіры". І ён сыходзіць.

Некаторыя дзеці адразу хапаюць ласунак, не дачакаўшыся, пакуль зачыняцца дзверы. Іншыя здаюцца празь некалькі хвілін. Але ёсць і тыя, якія чакаюць, чаго б ім гэта ні каштавала. Яны закрываюць рукамі вочы, схіляюць галаву, сыпяваюць сабе пад нос, імкнучыся гуляць самі з сабой і нават засынаюць. Калі даследнік вяртаецца, ён дае самым трывалым дзецям сумленна заробленыя ласункі.

Да таго часу, як дзеці з апошняй катэгорыі паступаюць у школу, адбываецца штосьці дзіўнае. Апытаныя бацькоў і выкладчыкаў паказвае, што тыя, хто ў 4-гадовым узросце цяжка чакаў эфіру, зьбольшага раслі больш таварыскія, вынаходлівыя, сьмелыя, надзейныя і ўпэўненыя ў сабе. Тыя ж дзеткі, якія адразу здаваліся, былі больш адзіночныя, уразлівыя ды ўпартыя. Яны часцей схільныя да стрэсу і даволі нерашучыя.

Калі мы гаворым пра бліскучыя разумовыя здольнасці, у многіх з нас перад вачыма паўстае вобраз Эйнштэйна — гэтка жывая машына думак. Нам заўжды падаецца, што вялікімі людзьмі нараджаюцца. Але чаму прыроджаны талент у адных людзей разгарасца, а ў іншых згасе? Вось тут і неабходна згадаць пра эфір. Напэўна, здольнасць устрымацца ад неадкладнага ўзнагароджання ёсць асноватворны талент, так бы мовіць, трыюмф лягічнага мыслення над імпульсіўным. Іншымі словамі — гэта эмацыйны інтэлект, які не прая-

ўляецца пры тэставанні на IQ.

Тэрмін "эмацыйны інтэлект" належыць псыхологу зь Ельскага ўніверсітэту Пітэру Салавею і навукоўцу з універсітэту Нью-Гэмпшыра Джону Мэру. Яны ўвялі яго ва ўжытак пяць гадоў таму для апісання такіх чалавечых здольнасцяў, як разуменне сваіх уласных пачуццяў, уменне паставіць сябе на месца іншага і "кантроль над эмоцыямі для навешэння ўласнай жыццёўстойлівасці". Гэтае новае паняцце ўжо ўваходзіць у лексыкон амерыканцаў. Аднак для зручнасці яно было скарачана да абрэвіятуры EQ, якая ўпершыню была выкарыстаная ў кнізе "Эмацыйны інтэлект", напісанай навуковым аглядальнікам "Таймс" докторам псыхалогіі Дэніэлам Гоўманам. На думку аўтара, усе вядомыя тэсты на вызначэнне IQ сьведчаць пра шанцы чалавека на поспех менш, чым склад розуму, якім вызначаецца чалавечы характар.

Аўтар правёў не абстрактны дослед. Ён прапанаваў практычнае прымяненне вынікаў доследу ва ўсіх сферах жыцця — як вызначыць, каго менавіта браць на працу; як павялічыць шанцы на больш трывалы шлюб; як бацькам трэба выходзіць дзяцей, а школам — вучыць іх. Пакуль дзеці яшчэ малыя, заяўляе Гоўман, існуе "магчымасць нэўралгічнага ўмяшальніцтва", бо сыстэма, якая рэгулюе нашыя дзеянні ў адказ на пачуцці, магчыма, атрымвае поўнае развіццё толькі ў 15-16 гадоў.

EQ не выключае IQ: ёсць людзі, якія надзелены і тым, і другім. Сёння навукоўцы імкнучыся зразумець, як гэтыя каэфіцыенты дапаўняюць адзін аднаго: напрыклад, як уменне спраўляцца са стрэсам уздзейнічае на здольнасць сканцэнтравана ў экстрэмальных сітуацыях.

Эмоцыі — захапленне, агіда, страх, гнеў — выходзяць з адпаведнай часткі галаўнога мозгу, вядомай пад назваю "краявая сыстэма". Мільёны гадоў таму да яе дадалася і новая кара галаўнога мозгу — нэакортэкс, якая дазволіла чалавеку плянаваць, вучыцца і запамінаць. Пажада паходзіць з краявой сыстэмы, а любоў — з нэакортэксу. Чым больш сувязяў паміж краявой сыстэмай і нэакортэксам, тым большым спектрам эмоцыяў валодае чалавек.

Падстава эмацыйнага інтэлекту, ад якога залежыць усе праявы эмоцыяў, ёсць самасьведомасць, гэта значыць уменне слухна апэньваць свае пачуцці. Зразумеўшы прычыну сваёй эмацыйнай рэакцыі — у дзеянне ўступае нэакортэкс, — чалавеку прасцей справіцца з сітуацыяй.

Кіраўнікі многіх школаў у ЗША пачынаюць цалкам пераглядаць навукальныя праграмы і сыстэмы тэставання навучэнцаў, пільней зважаючы на выхаванне эмацыйнага інтэлекту. Аднак гэта выклікае адмоўную рэакцыю ў некаторых навукоўцаў. Так, псыхолог Ельскага ўніверсітэту доктор Салавей адзначае: "Я вітаю ідэю навучыць людзей багацей успрымаць сваё эмацыйнае жыццё, дапамагчы ім паспяхова дасягаць сваіх мэтаў. Але ж я супраць таго,

каб іх вучылі падпарадкаваньню прынятым у грамадстве традыцыям".

Небясьпека ў тым, што гэты працэс можа прывесці да навучання дзяцей аднолькавай, так бы мовіць, "правільнай" эмацыйнай рэакцыі на тую ці іншую сітуацыю — сьмяяцца ў цырку, плакаць на пахаваньнях, спакойна сядзець на занятках. "Можна навучыць трымаць сябе ў рамках, напрыклад, у стане гневу лепш накрываць, чым праявіць гвалт, — кажа прафэсар псыхіятрыі мэдыцынскага аддзялення Гарвардзкага ўніверсітэту, доктор Алвін Поўсэнт. — Але ці добра будзе, калі чалавек з развітым эмацыйным інтэлектам пачне на ўсім згаджацца з начальствам?"

"Time"

Масква

Начныя ўцехі.

Штоночы ў закрытым начным клубе ў адной з коліншкіх сядзібаў КГБ у Маскве праводзяць вольны час людзі "паважна багатыя" альбо проста багатыя. Жанчыны й мужчыны, апранутыя ў вечаровыя сукні і цёмныя гарнітуры, мераюць сходы ўніз і ўверх у пошуку забаваў. Ад азартных гульняў, стрыптызу і так званых эратычных танцаў — да неверагодных ды жахліва дарагіх страваў і яшчэ даражэйшага алькаголю, віна ды шампанскага. Побач з сур'ёзнымі мінамі сноўдаюць плячыстыя хлопцы ў цёмных акуларах з калашнікавымі ў руках.

Кошт уступнага квітка — 120 дэляраў. І гэта толькі пачатак. Тушаная ялавічына, якая тут мае попыт у заўсёднасці, каштуе 240 дэляраў, дэсэрт з ананасаў — 190, да гэтага яшчэ добрае французскае віно (іншага замаўляць не выпадае), коштам ад некалькіх сотняў да амаль тысячы дэляраў за пляшку, якім запіваецца тлуства, востра прыпраўленае мяса.

Забаўляльная праграма гэтага і іншых клубаў хутэй багатая, чым густоўная. Сярод штучных пальмаў і асьветленых флюарэсцэнтнымі лямпамі грэцкіх німфаў эратычна скачуць распранутыя танцоркі.

Масква, шматмільённая мэтраполія, была за савецкім часам горадам па-бальшавіцку цнатлівым і, нягледзячы на свае памеры, па-сутнасці правінцыйным. Сваім жыхарам і гасцям яна прапанавала больш чым сыціплае начное жыццё. "Масква рана ідзе спаць", — казалі тады.

Цяпер, як у адзін голас сьцьвярджаюць замежнікі, з часу распаду Савецкага Саюзу і нараджэння прыватнага бізнэсу, пасля наступлення ночы ў Маскве занудзіцца немагчыма. Некаторыя мяркуюць, што лічбаў клубаў, казіно і іншых начных устаноў Масква пачынае даганяць такія мэтраполіі, як Лёндан або Парыж. Яна стала сапраўдным Эльдарада забаваў, даступных, натуральна, для ўладальнікаў вельмі тугіх партфэляў. Ніякіх іншых крытэрыяў няма, ніхто нікому ў біяграфію не зазірае, пасьведчаньня маральнасці не пытаецца.

Аднак паводле меркавання большасці маскоўцаў, начныя ўстановы апанаваныя крымінальнымі элементамі.

У гэтым сьвеце закрытых клубаў і казіно сапраўдныя гангстэры перамяшаны з "звычайнымі" багатымі бізнэсмэнамі і зь вельмі дара-

ФОТАЗАГАДКА

Вы месце назваць тое, што выяўлена на гэтым здымку. Той, хто слухна адказа на пяць загадак запар і даў свае адказы, атрымае каштоўны прэзэнт. У наступным нумары — чарговая фотазгадка!

4

гімі прастытуткамі (5 тыс. дэляраў за ноч). Маладыя азартнікі трацяць тут за ноч шмат мільёнаў рублёў.

— Багацьце людзей, якія тут праводзяць вольны час, пераўзыходзіць усякае ўяўленне, яны маюць нашмат болей грошай, чым найвялікшыя багачы ў Эўропе, — кажа Ала, 21-гадовая прастытутка ў чорнай міні, якая палюе на кліентаў у самай цэнтры Масквы.

Начныя клубы памнажаюцца, як грыбы пасля дажджу. Адныя спецыялізуюцца на хэвіметалёвай музыцы, другія на джазе, трэція — на стылі тэхна-поп. Ёсць таксама некалькі (працуюць без рэжымі і цішком) клубаў гомасэксуалістаў. У адным з такіх кемлівы ўладальнік усталываў штосьці нахшталь вялізнага акварыюму, у якім плаваюць аголеныя маладыя людзі, дэманструючы свае панады.

Начное жыццё ідзе таксама ў больш як стапяцідзесяці казіно. Ля ўваходу ў адно з найвялікшых, каля Крамлю, на заўважным месцы надпіс: "Любую зброю, у тым ліку газавую, пісталеты і розныя вострыя прадметы належыць зарэгістраваць у ахоўнікаў".

Штоночы тут тлуміцца блізу тысячы асобы, спрабуючы шчасця каля некалькіх дзясяткаў машынаў

"Блэк Джэка", "Аднарукага бандыта", сталоў з рулеткамі і косткамі. Хлопцы з налітымі каркамі й залатымі гадзіннікамі на руках і дэкальтаваныя спадарыні з румянцам на тварах назіраюць бег шарыка ў рулетцы. Шматмільённая стаўкі тут нярэдка. Заўсёдна і апавядаюць пра нейкага маладзёна (у джынсах), які кінуў нядаўна на стол фішку вартасцю 30 млн. рублёў (6000 дэляраў).

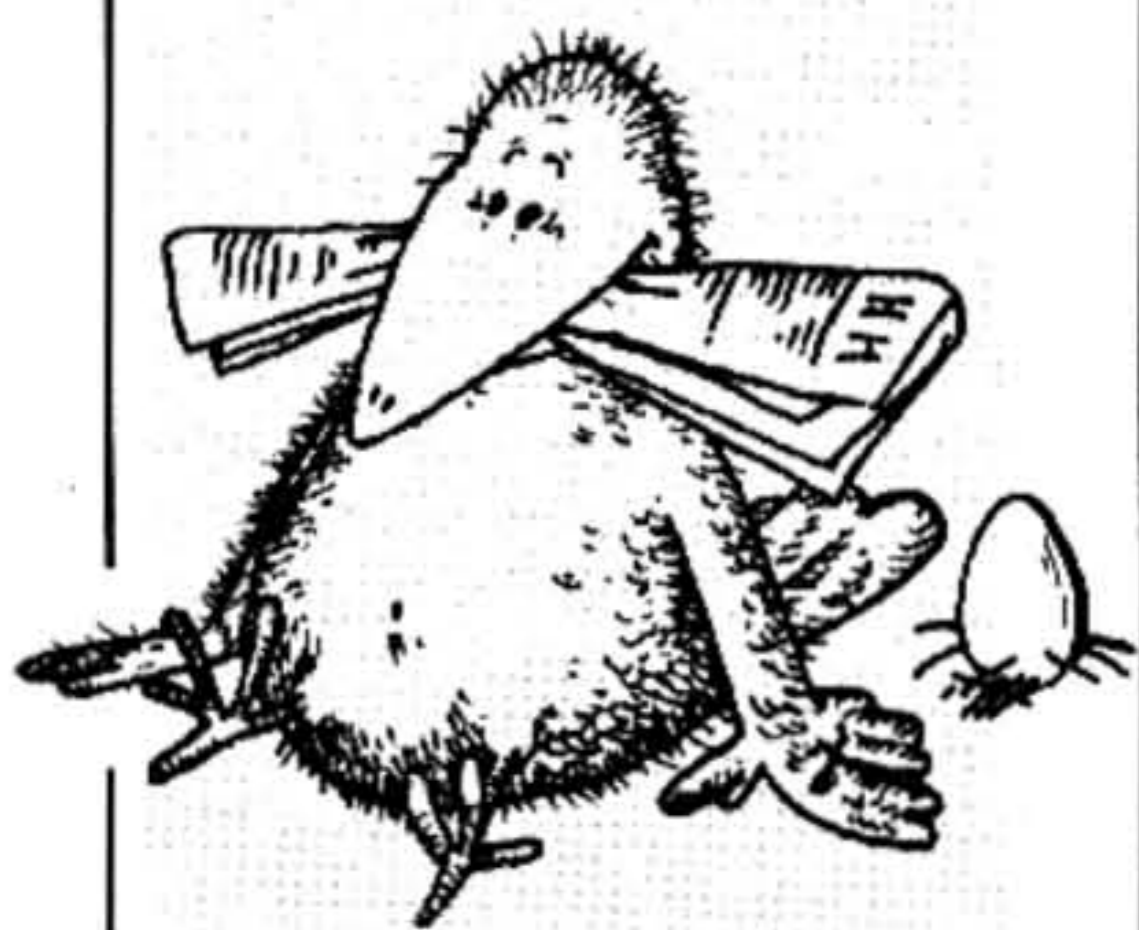
Маскоўская міліцыя прызнае, што сярод кліентаў мясцовых казіно шмат гангстэраў, але імкнецца ўдаваць, што іх ня бачыць. — Прыходзяць сюды, відавочна, злучыныя элементы, але ў нас няма ніякіх доказаў — кажа міліцэйскі прэс-сакратар Уладзімір Бужкоў. — Начныя клубы — гэта папроста месца, куды збіраюцца багатыя, дзе ўзгадняюць інтарэсы і праводзяць час. А таксама, каб сябе паказаць.

Маскоўскія новыя багатыя любяць таксама бавіць ночы ў люксовых лазнях, дзе, як у добрыя царскія часы, сэвіруюцца раскошныя стравы і трункі. Такая прыемнасць даступная таксама для салідна "прыкінутых". Дастаткова сказаць, што ўваход для адной асобы каштуе ня менш за 2500 дэляраў наяўнымі.

AP

пытайцеся ў шапіках "Белдруку" і ў прыватных распусьніцаў, а яшчэ лепш — выпісвайце

НЕЗАЛЕЖНЫ ТЫДНЬВІК
НАША НІВА

наш індэкс 63125

Падпіска праз недзяржаўную сетку дастаўкі — тэлефон 29-22-10 (Цыбульскі Леанід).